

MASTER

De weg naar de Rijn

een nieuwe publieke verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn in het centrum van Keulen

Chermin, B.

Award date:
2012

[Link to publication](#)

Disclaimer

This document contains a student thesis (bachelor's or master's), as authored by a student at Eindhoven University of Technology. Student theses are made available in the TU/e repository upon obtaining the required degree. The grade received is not published on the document as presented in the repository. The required complexity or quality of research of student theses may vary by program, and the required minimum study period may vary in duration.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain

DE WEG NAAR DE RIJN

EEN NIEUWE PUBLIEKE VERBINDING TUSSEN DE HEUMARKT EN DE RIJN IN HET CENTRUM VAN KEULEN

Afstudeerverslag, De weg naar de Rijn

Bram Chermin, 0657527

15 Augustus 2012,
Technische Universiteit Eindhoven, Architectural Engineering

Afstudeercommissie:
Dr. ir. A.H.J. Bosman
Ir. M.H.P.M. Willems
Ir. R. Thijssen - Thijssen Architects

Voorwoord

Dit rapport is het resultaat van het individuele afstudeerproject 'De weg naar de Rijn' binnen het afstudeeratelier 'Metropolitan Ensemble' opgericht door dr. ir. A.H.J. Bosman. Het afstudeeratelier is eind september 2011 gestart met een analyse naar het Heumarkt gebied in Keulen. Deze analyse heeft geleid tot een tweetal producten; het 'first impressions' boek en de M3 catalogus 'Metropolitan Ensemble, analysis of Cologne'. De analyse heeft geleid tot de individuele afstudeeropgave die wordt toegelicht met behulp van dit rapport.

Via deze weg wil ik mijn afstudeercommissie, dr. ir. A.H.J. (Jos) Bosman, ir. M.H.P.M. (Maarten) Willems en ir. R. (René) Thijssen (Thijssen Architects), bedanken voor de deskundigheid en de wil tot het begeleiden van dit afstudeerproject. Verder wil ik dank uitspreken naar mijn medestudenten binnen het atelier 'Metropolitan Ensemble' voor de prettige samenwerking en het behulpzaam zijn tot het op hoger niveau brengen van het individuele product. Ook wil ik degene bedanken die mij gesteund hebben en bij hebben gestaan tijdens mijn afstudeertraject.

Samenvatting

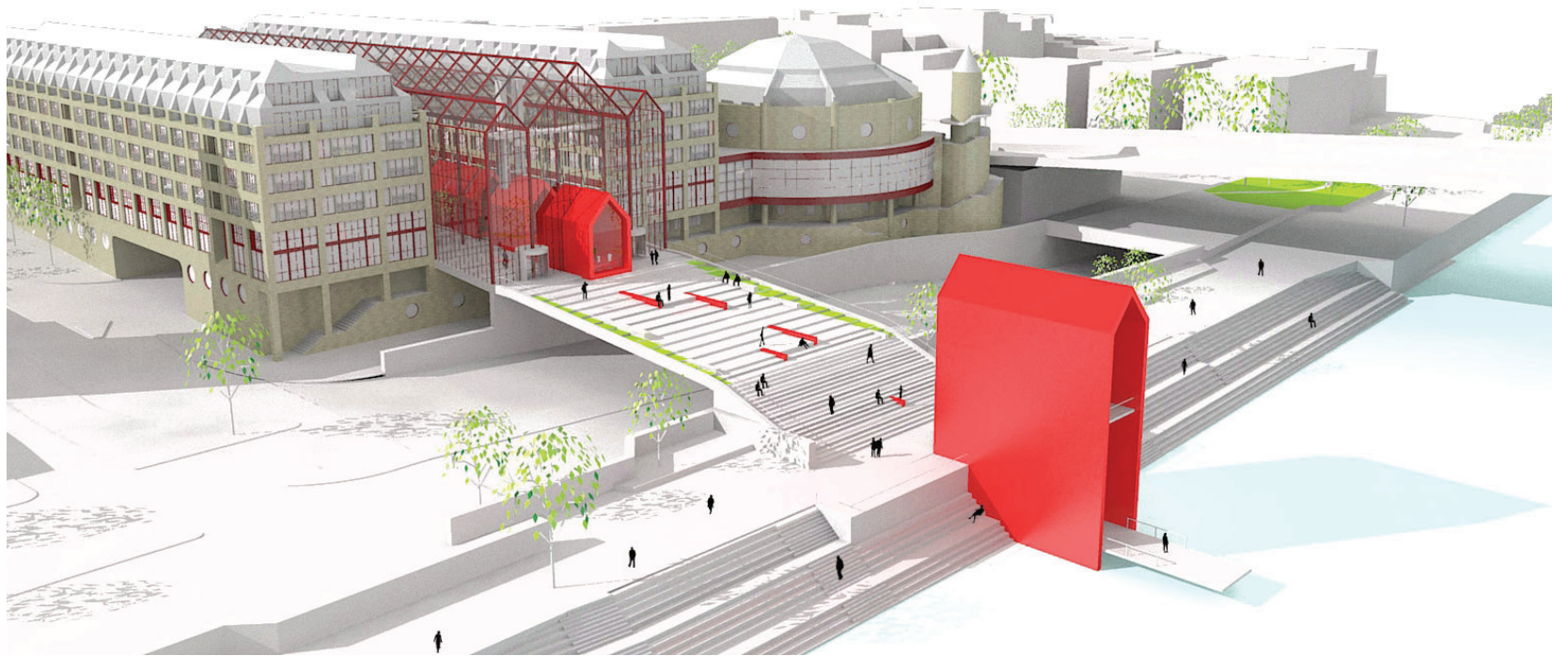

Tussen de Heumarkt en de Rijn in het centrum van Keulen ligt het Maritim Hotel. Het hotel ligt aan de Keulse Rijnpromenade. De promenade is een relexe en rustige ruimte binnen de chaotische stad Keulen. Uit het vooronderzoek naar de ervaring en het gebruik van de promenade komt een vierdeling van de Rijnpromenade. Een van deze delen is niet gelijkwaardig aan de andere drie met betrekking tot het onderzoek. Dit deel ligt ter hoogte van het Maritim Hotel en heeft potentie om herontworpen te worden waardoor het gelijkwaardig wordt aan de rest van de promenade delen. Naast het promenade deel heeft ook het Maritim Hotel voldoende potentie om herontworpen te worden. Het hotel heeft namelijk een verborgen kwaliteit, de passage. Het hotel is grotendeels door bekend en gerespecteerd architect in Keulen, Gottfried Böhm, ontworpen in 1988. De passage is ontworpen als een goed werkende en fijne openbare ruimte. Tot aan vandaag wordt de passage zo echter niet ervaren en gebruikt. Samen met het ondergeschikte van een van de vier promenade delen zijn dit twee ontwerp uitdagingen die ten grondslag liggen voor dit afstudeerproject.

Het hoofdthema binnen het afstudeeratelier 'Metropolitan Ensemble' is het spel tussen de begrippen pulseren en ontvangen. Het begrip pulseren is geïnspireerd op volumes die een rol spelen bij verkeersstromingen. Het begrip ontvangen is geïnspireerd op straten en open ruimtes die gevormd zijn door stedelijke bouwblokken. Pulseren en ontvangen gaat niet alleen over de bebouwde omgeving. Het gaat ook over de inwoners en bezoekers. Een pulserend gebouw vraagt de aandacht van de ontvanger. In deze definitie gaat pulseren over de functie en over bezienswaardigheden. De mens als ontvanger voelt zich aangetrokken tot deze specifieke ruimtes, hoewel het niveau van ontvangen en perceptie afhankelijk is van de tijd en plaats en hun eigen belangen. Pulseren en ontvangen is een leidraad geweest binnen dit afstudeerproject met betrekking tot ontwerpbeslissingen.

Het ontwerp is een nieuwe publieke verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn in het centrum van Keulen. Deze verbinding heeft potentie in verband met de komst van een nieuw metrostation aan de Heumarkt en Albert Speers masterplan uit 2009 dat ervoor zorgt dat de Heumarkt ter hoogte van het Maritim Hotel een publiek en autoluw plein wordt. De verbinding bestaat uit een rood pulserend element dat de bestaande hotel passage penetreert. Door deze ingreep krijgt de passage een menselijke schaal en ontpopt het zich als een nieuwe luxueuze winkelstraat voor de inwoners en toeristen van Keulen. Tevens geeft deze verbinding een mogelijkheid voor inwoners en toeristen om van de drukke chaotische stad een weg te banen naar de relexe en rustige Rijnpromenade waar men kan genieten van een hapje en een drankje aan de Rijn. De eerder genoemde verborgen kwaliteit van het hotel waarborgt nu de kwaliteit van het eerder ondergeschikte deel van de Rijnpromenade.

Summary

English version

Located between the Heumarkt and the Rhine in the centre of Cologne lies the Maritim hotel. The hotel lies next to the Rhine promenade of Cologne. This promenade is a relax and quiet area within the chaotic city of Cologne. Concluding to a research about the experience and the use of the promenade there is a quartering of the Rhine promenade. One of these parts is not equal to the other parts of the Rhine promenade due to the research topic. This part lies next to the Maritim hotel. It has much potentials to get redesigned due to the topic of the research. Also parts of the hotel has potentials to get redesigned. It has a hidden quality, the passage. The hotel is largely designed by well known and respected architect, Gottfried Böhm, in 1988. The passage is designed as a well working and nice public space but nowadays you do not experience this. These two issues or design challenges are the cause for this project.

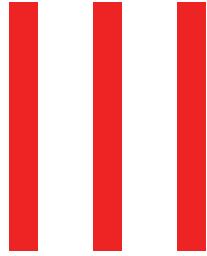
The game between pulsating and receiving in the city of Cologne is the main research theme of the graduation studio. Pulsating' is a performance inspired by buildings that play a role in the way they are included in the flow of traffic. 'Receiving' is inspired by open spaces and the streets which are defined by urban blocks in the dense city. Pulsating and receiving is not only about the built environment, but also about the inhabitants. A pulsating building is forcing itself upon the attention of the receiver. In this definition pulses are functions or landmarks which attract people. People as receivers get drawn to these particular spaces, although their level of receiving and perception depends on the time and place, and their own interests. The terms 'pulsating' and 'receiving' are guiding lines due to some design decisions that have been made within this individual graduation project.

Due to Albert Speers masterplan for Cologne from 2009 which ensures that the Heumarkt is not a square of infrastructure in front of the Maritim hotel but a public square with less traffic and the new subway station, the design makes a new public connection between the Heumarkt and the Rhine. This connection consists of a red pulsing element that penetrates through the existing passage. Hereby the new passage gets a human scale and reveals as a new shopping street for the people and tourists of Cologne. The revealed quality of the hotel can now guarantee the quality at the Rhine promenade.

By extruding the passage to the Rhine the area at the promenade changes into a nice and relax public space. People of Cologne and tourists can now enjoy the new promenade or have a drink of a nice dinner next to the Rhine.

Ontwerphouding

1
www.woorden.org

2
wikipedia

afb 02 (links)
ontwerp van een mobiel
paviljoen bruikbaar voor
congressen of concerten.
Een eerder door mij ontworpen
project als voorbeeld van een
functioneel sculptuur

afb 03 (rechts)
schilderij van F. Chermín
(mijn opa)

“Een zondag in 1995, samen met mijn ouders, tweelingbroer en zusje zijn we onderweg naar Roermond, we gaan op bezoek bij opa en oma. Ik verheug me er al op vanaf het moment dat ik in de auto stap. Aangekomen bij opa en oma loop ik meteen richting de werkplaats. De werkplaats waar mijn opa zijn kunst maakt, hij is kunstenaar. Ik ben de eerste paar uur niet weg te slaan uit de werkplaats. Samen met mijn opa maak ik mijn eigen kunstwerken. Af en toe maak ik schilderijen, maar vaker zijn het creaties uit klei. Ik krijg een blok klei van mijn opa en hij zegt, “klei maar wat er in je op komt”. Zo zijn vele creaties ontstaan, natuurlijk met hulp van mijn opa. We zijn klaar met ons kunstwerk en zetten het in de bakoven. Tijdens het wachten bezoeken we elke keer weer de opslagzolder van mijn opa. Daar staan ze dan, de beelden, de schilderijen en de rest van de kunst die mijn opa al had gemaakt. Iedere keer weer bewonder ik de creaties van mijn opa en denk dan: mijn opa is een kunstenaar, de beste die er is.

Terugkijkend op mijn ontwerphouding tijdens het afstuderen en mijn eerdere werken ben ik nagegaan waar de achtergrond ligt van mijn ontwerpen. Tijdens het doornemen van mijn portfolio kom ik erachter dat bijna al mijn ontwerpen een sculpturaal gehalte hebben. Hiermee bedoel ik dat ze allemaal als een sculptuur gezien kunnen worden. Dit alles komt door mijn ervaringen vroeger met mijn opa. Mijn opa was mijn grote voorbeeld.

Sculp • tuur (de; vl meervoud: sculpturen)¹

1. Voorstelling van iets in drie dimensies. Voorbeeld: iemand een sculptuur van brons geven bij zijn afscheid.
2. beeldhouwkunst, beeldhouwwerk
3. Versiering van de schelp, het geheel van groeilijnen, ribben, knobbels en stekels.
4. Plastische vorm van een oppervlak
5. Ruimtelijk beeld

synoniemen:

beeld, beeldhouwkunst, beeldhouwwerk.

Het begrip sculptuur betekent voor mij een driedimensionaal object dat uniek is in zijn soort. Een ontwerp in de architectuur is vaak een object dat gebruikt moet worden. Een sculptuur kan voor mij functioneel zijn, maar kan ook dienen als kunstobject.

Door het ontwerpen van een functioneel object in een sculpturale vorm, krijgt het object, bijvoorbeeld een woning, een unieke uitstraling. Het krijgt hierdoor een iconisch karakter.

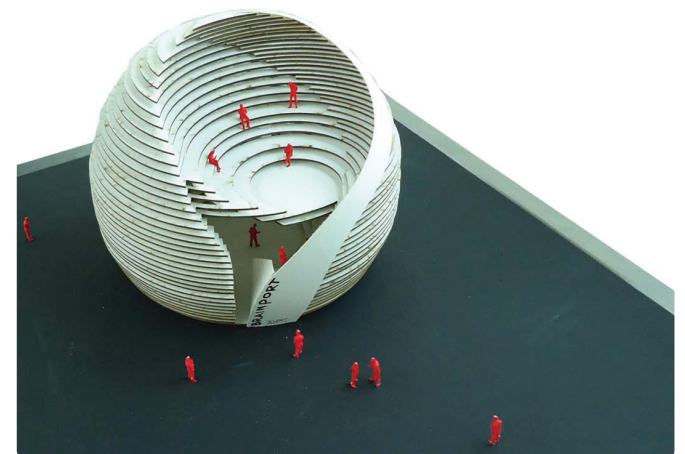
Als architect zie ik een uitdaging in het maken van een uniek ontwerp, een ontwerp dat bijzonder is in zijn soort. Door het sculpturale thema toe te passen in mijn ontwerpen, ontstaat er minimale en modernistische architectuur waarin mijn houding wordt getypeerd.

Bij het ontwerpen van sculpturen wordt vaak gedacht aan een blob.

“De term BLOB is afgeleid van ‘blob architecture’ (blob architectuur), die is bedacht door de architect Greg Lynn in 1995. Lynn hield zich bezig met experimenten in digitale ontwerptechnieken met CAD-programma’s. Hij gebruikte de term ‘blob’ om de vorm te beschrijven die ontstond na het aanklikken van een wolk willekeurige punten in een CAD-computerprogramma. Naast het Engelse woord voor ‘klodder’ is het ook afgeleid van de computerterm BLOB (binary large object): het dataformaat waarmee deze vormen werden opgeslagen in een database.”²

In mijn houding is een blob een heel ander begrip dan een sculptuur. Het grootste verschil ligt voor mij in de context. Het ontwerp moet passen in de bestaande context.

Kortom, mijn ontwerphouding bestaat uit een minimale en modernistische aanpak, waarbij de unieke uitstraling wordt gerealiseerd door het ontwerpen met een sculpturaal thema. Het ontwerp moet passen in de bestaande context en het moet functioneel zijn als hierom wordt gevraagd.

00

Inhoudsopgave

01 Inleiding	23
02 Pulseren en ontvangen	27
02.1 Pulseren en ontvangen: een algemene visie van het atelier 'Metropolitan Ensemble'	28
02.2 Pulseren en ontvangen: een tweetal begrippen voor het verkennen van de ruimtelijke problemen en mogelijkheden van het Heumarkt gebied te Keulen	30
03 Eerste impressie	37
03.1 Impressie Keulen	38
03.2 Impressie workshop Maritim Hotel	40
04 Vooronderzoek	43
04.1 Analyse Rijnpromenade	44
04.2 Eigen ervaring en gebruik van de Rijnpromenade	48
05 Aanleiding	51
05.1 Aanleiding ontstaan uit mijn eerste impressie	52
05.2 Aanleiding ontstaan uit het vooronderzoek	54
06 Locatie	57
06.1 Situatie	60
06.2 Albert Speer plan	72
06.3 Nieuw metrostation	74

07 Concept	77
07.1 Verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn	78
07.2 Kwaliteit hotel = kwaliteit promenade	80
07.3 Menselijke schaal	82
08 Programma	85
09 Ontwerp	93
09.1 Ontwerpbeslissingen	94
09.2 Materialisering	98
09.3 Plattegronden	100
09.4. Gevels en doorsnedes	106
09.5 Impressies	114
09.6 Detaillering	134
09.7 Model	148
10 Conclusie	153
11 Bibliografie	157

Bijlagen

Metropolitan Ensemble, first impressions

M3 catalogus 'Metropolitan Ensemble, analysis of Cologne'

01

Inleiding

Het afstudeeratelier 'Metropolitan Ensemble' draait om de stad Keulen. Keulen heeft geleden onder de eerste en tweede wereldoorlog. Door bombardementen werd 95% van de stad vernield en zodoende bestaat het tegenwoordig voornamelijk uit na-oorlogse wederopbouw. De stad is een verzameling van cultuur en geschiedenis. De Dom met het Domplein, de Neumarkt en de Heumarkt zijn een drietal voorbeelden van belangrijke culturele en historische locaties binnen de stad. In het atelier is de aandacht vooral uitgegaan naar de Heumarkt, met in het bijzonder het daaraan gelegen Maritim Hotel. Het hotel bepaalt, door zijn aanwezige omvang, de infrastructuur rondom de Heumarkt. Door de groei van het verkeer wordt de infrastructuur rondom de Heumarkt tegenwoordig als chaotisch en druk ervaren. Dit heeft geresulteerd in Albert Speers masterplan uit 2009. Binnen dit plan van Speer wordt echter niets gedaan met het feit, dat het Maritim Hotel een belangrijke plaats inneemt aan de Heumarkt

Het Maritim Hotel wat grotendeels ontworpen is door de bekende en voor Keulen belangrijke architect Gottfried Böhm, beschikt over een verborgen potentiële kwaliteit, namelijk: de passage.

*'Een passage is een overdekte verbinding tussen twee straten, vaak ingericht als winkelgalerij en slechts toegankelijk voor voetgangers.'*¹

De aanwezige passage, gelegen tussen twee 100 meter lange vleugels met hotelkamers en conferentieruimten, is ontworpen als publieke verbinding tussen de Heumarkt en de Rijnpromenade. Tijdens een bezoek en een workshop in het Maritim Hotel, bleek dat de passage in de praktijk niet wordt ervaren als een publieke passage. Dit resulteert in een eerste onderzoeksvraag:

Hoe kan de verborgen kwaliteit van het hotel omgezet worden in een aanwezige kwaliteit?

Tevens werd tijdens het eerste bezoek aan Keulen mijn interesse gewekt voor de Rijnpromenade. Het is een rustige een relaxte plek binnen het chaotische, drukke Keulen. Deze karakteristieke combinatie vormde de aanleiding voor een onderzoek naar het gebruik en de ervaring van de promenade. Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van het algemene thema van het atelier, 'pulseren en ontvangen'. Uit het onderzoek kon worden geconcludeerd dat de promenade bestaat uit een viertal delen, waarvan één deel kwaliteiten mist in vergelijking tot de andere delen. Ook dit resulteert in een onderzoeksvraag:

Hoe krijgt het deel van de Rijnpromenade, dat kwaliteiten mist ten opzichte van de andere delen, zijn eigen kwaliteit?

Het deel van de promenade met de missende kwaliteiten ligt ter hoogte van het Maritim Hotel. Dit biedt de gelegenheid om beide onderzoeksvragen te bundelen tot één onderzoeksvraag. Het antwoord op deze onderzoeksvraag zal oplossing bieden aan de twee probleemstellingen en daarmee de culturele en historische scheiding van 2 gebieden opheffen door verbinding. De nieuwe onderzoeksvraag luidt als volgt:

Hoe kan de verborgen kwaliteit van het hotel benut worden en kan deze een nieuwe kwaliteit vormen voor de Heumarkt en de promenade?

In dit rapport wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvraag, uitgevoerd als een ontwerp tussen de Heumarkt en Rijnpromenade dat grotendeels gelegen is in de passage van het Maritim Hotel.

02

Pulseren en ontvangen

Pulseren en ontvangen is het hoofdthema van het afstudeeratelier 'Metropolitan Ensemble'. Om om te gaan met de publieke ruimte heeft dr. ir. A.H.J. Bosman een suggestie gedaan om deze twee begrippen, als een gekoppeld concept, als leidraad te gebruiken binnen het atelier. Zowel het vooronderzoek, eerste fase van het afstuderen, als het uiteindelijke individuele ontwerp, tweede fase van het afstuderen, zal gebaseerd zijn op dit gekoppeld concept. De begrippen pulseren en ontvangen zijn onderdeel geweest van de aanleiding van dit afstudeerproject. In het volgende hoofdstuk zullen de twee begrippen geïntroduceerd worden met behulp van een gezamenlijk visie van het afstudeeratelier en een visie van dr. ir. A.H.J. Bosman.

02.1 Pulseren en ontvangen ²

Een algemene visie van het atelier 'Metropolitan Ensemble'

4
Introductie M3 verslag
afstudeeratelier 'Metropolitan
Ensemble'

pagina 29

afb 04 (linksboven)
pulseren en ontvangen
met betrekking tot
verkeersstromingen

afb 05 (rechtsboven)
ontwerp van een brughoofd
uit 1925, Fritz Schumacher
en Georg Falck, voorbeeld
van pulseren en ontvangen
met betrekking tot
verkeersstromingen

afb 06 (linksonder)
pulseren en ontvangen ,
Heumarkt

afb 07 (rechtsonder)
Vogelvluchtperspectief
Heumarkt

Het spel tussen pulseren en ontvangen in Keulen is het hoofdthema van het afstudeeratelier. Het bouwen van volumes kan een oorzaak zijn voor het ontstaan van pulserende als van ontvangende ruimtes. Het begrip 'pulseren' is geïnspireerd op volumes die een rol spelen bij verkeersstromingen. De pulserende verkeersstromingen vormen de volumes die vervolgens ontpoppen als begeleidende elementen. Het begrip 'ontvangen' is geïnspireerd op straten en open ruimtes die gevormd zijn door stedelijke bouwblokken in dichtbebouwde steden.

De term context is relevant in het spel van pulseren en ontvangen met betrekking tot bebouwing. Afzonderlijke delen van de context kunnen beschreven worden als een 'ensemble'. Pulseren en ontvangen gaat over een ensemble van karakters en elementen en hoe ze afzonderlijk of in een groep communiceren. Elementen vormen een dialoog in stedelijke ruimtes en vormen een verzameling van karakters die verantwoordelijk zijn voor de existentiële kijk van bezoekers en bewoners. Deze existentiële kijk wordt niet alleen tot uitdrukking gebracht door de stad maar ook door elementen binnen de stad. In de context van typologie en bouwjaar is pulseren een uitdrukking van de bebouwde omgeving zelf. Volumes en hun positie, solitair als aaneengeschaald, spelen een rol in de ruimte evenals de gevels. 'Ontvangen' gaat over hoe men desbetreffende uitdrukking waarneemt.

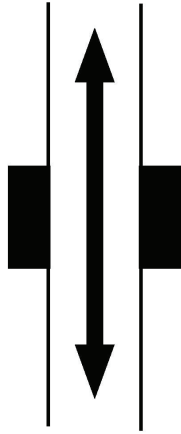
Er kunnen twee soorten verkeersstromingen worden onderscheiden in Keulen: de vloeiende beweging van auto's en het sijn van voetgangers. De focus ligt op de architectonische en stedenbouwkundige elementen die deze stromingen leiden. Het organische leven van de stad wordt gedefinieert door de vloeiende bewegingen van het verkeer dat zich bezig houdt met de communicatie van verschillende functies. Gebouwen die de verkeersstromingen leiden en vormen creëren onzichtbare energie die zich verspreidt over de hele stad. Hierin kan een gebouw twee vormen aannemen: het leiden van een verkeersstroom of het huisvesten van een verkeersstroom.

Pulseren en ontvangen gaat niet alleen over de bebouwde omgeving. Het gaat ook over de inwoners. Een pulserend gebouw vraagt de aandacht van de ontvanger. In deze definitie gaat pulseren over de functie en over bezienswaardigheden. De mens als ontvanger voelt zich aangetrokken tot deze specifieke ruimtes, hoewel het niveau van ontvangen en perceptie afhankelijk is van de tijd en plaats en hun eigen belangen. Dan bepalen economische-, sociale-, en culturele aspecten of een gebouw pulseert of ontvangt.

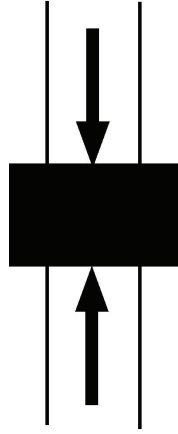
Kortom, er zijn veel verschillende manieren waarop de begrippen 'pulseren' en 'ontvangen' kan worden bepaald. Dit kan op stedelijk niveau als op gebouw niveau, maar het kan ook gaan over verkeersstromingen of over individuen die geïnteresseerd zijn in de stad Keulen.

Ongeacht de manier waarop de stad pulseert en ontvangt, het heeft meer invloed dan we denken in het waarnemen van de stad en de bebouwde omgeving.

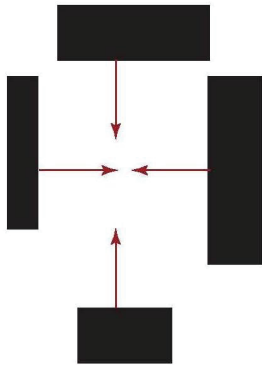
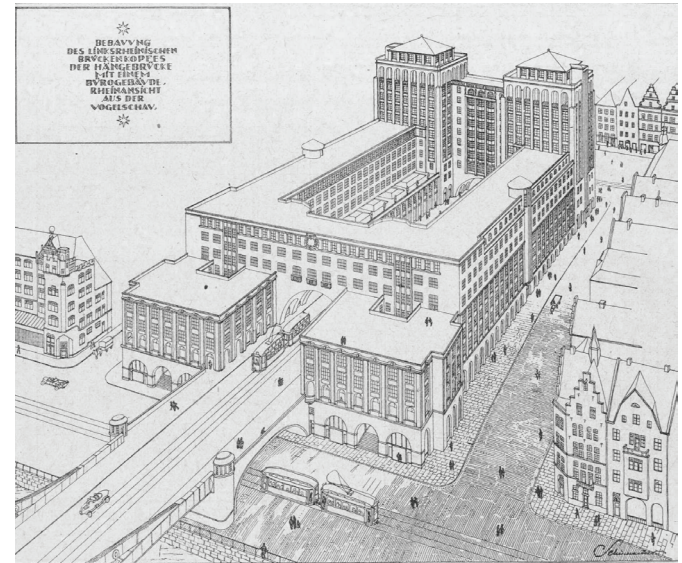

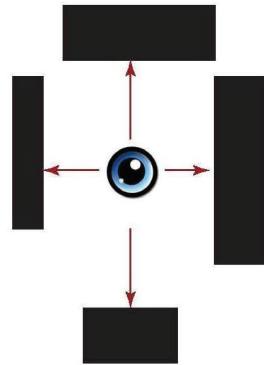
pulseren

ontvangen

pulseren

ontvangen

02.2 Pulseren en ontvangen: een tweetal begrippen voor het verkennen van de ruimtelijke problemen en mogelijkheden van het Heumarkt gebied te Keulen.⁵

Dr. ir. A.H.J. Bosman

5
Introductie M3 verslag
afstudeeratelier 'Metropolitan
Ensemble'

pagina 31

afb 08 (boven)
Cologne 2005

afb 09 (onder)
Keulen in 1411 (Master of the
Small Passion, Martyrium der
heiligen Ursula vor der Stadt
Köln; detail, Wallraf-Richartz-
Museum)

Een belangrijke factor die de geschiedenis van de stad Keulen definieert is de positie aan de westkant van de Rijn (de Germani Cisirhenani kant, soms aangeduid als Belgae kant). Het bracht de stad onder het heerschappij van Napoleon. Het maakt het het eindstation van de Thalys, komende uit Brussel. In reisverhalen van de 19e eeuw wordt vaak beschreven hoe de verandering van de Rijn, in de vorm komende uit Zwitserland, samengaat met de ervaring van naastgelegen steden; In Keulen arriveert men op een locatie lijkende op de lage landen. De Rijn is breed en het landschap is vlak in Keulen.

In dit vlakke landschap heeft de stad een expressief beeld aan de kant van de Rijn. Sinds de middeleeuwen heeft Keulen de expressie van vele relatief dunne torens die naar de hemel reiken die gelegen zijn achter een muur met verschillende poorten en bewoonde torens. De muur was massief in tegenstelling tot het uiterlijk van de torens. Hoewel de poorten en de kade samen een ontvangend gebaar vormden, zoals weergegeven op het schilderij 'Martyrium der Heiligen Ursula vor der Stadt Köln, 1411'. De torens achter de muur hebben een vitale expressiviteit (men kan het pulserende geluid van de kerkklokken in koor voorstellen). In de 19e eeuw werd de kathedraal voltooid. De nieuwe torens van de kathedraal veranderde drastisch de contour van het stadsbeeld door het opschalen van het naar boven wijzende gotisch gebaar met behulp van een enorm uniek gebaar dat een visueel voorbeeld vormde van een stedenbouwkundige combinatie ('ensemble') met een spoorbrug over de Rijn en het treinstation. Het is interessant om de vergelijking te maken tussen de manier waarop het ensemble van de kathedraal op het eiland in de Seine in Parijs in stappen verscheen, en hoe dat wordt gedaan Keulen aan de Rijn.

Anders dan in Parijs werd de kathedraal en aanliggend plein in Keulen de plaats in de 19e eeuw als het gaat om de grootstedelijke positie (in Parijs werd in die zelfde periode het grootste ziekenhuis van Europa gerealiseerd naast de kathedraal). Het begin van de 20e eeuw had als ambitie het accentueren van twee andere gebieden aan de Rijn met behulp van grootstedelijke iconen binnen het stadsbeeld; de Hansahochhaus, architect Jacob Koerfer - het hoogste kantoorgebouw in Europa toen het werd gebouwd in 1925 (de Eiffeltoren in Parijs was 's werelds hoogste gebouw tot 1930) - en het bruggenhoofd van de Deutzer Brücke - aan de Heumarkt (geen van deze indrukwekkende plannen werd gerealiseerd). Tot aan de dag van vandaag is het gebied van de Hansahochhaus ('Saturn') gebleven zoals het vroeger was en is het nog steeds

in de termen van de stedenbouw een interessant scharnier dat , waar auto- en treinverkeer de rand van de binnenstad aan de noordzijde van het station definieert, accentueert. De kathedraal en aanliggend plein heeft in de termen van de stedenbouw de meeste aandacht gehad sinds de wederopbouw na de verwoestingen aan het einde van de tweede wereldoorlog. Het is een gevolg van het stedelijk plan van Rudolf Schwarz en een hele reeks aan plannen die volgde. Het gebied is met zorg gedetailleerd en brengt op een overtuigende manier honderden voetgangers van en naar het station, de binnenstad en de Rijnpromenade. Maar het bruggenhoofd van het Heumarkt gebied is, sinds Gottfried Böhm's ontwerp van het plein in relatie tot het Maritim Hotel, een onafgemaakt project dat een conflict van twee concepten vertegenwoordigt en doet ervaren in de termen van de stedenbouw. Het concept van een autoweg die de stad binnengaat en het concept van een groot plein. De reden voor de ervaring van dit conflict wordt versterkt door de bushalte naast de ingang van de metro en de tramhalte. In de nabije toekomst zal de bushalte verdwijnen op het plein en zal de complete envelop van het plein - inclusief het gebied voor het Maritim Hotel - kunnen worden herontworpen. Het bureau van Albert Speer und Partner maakte een masterplan waarin een nieuw gebouw wordt voorgesteld dat het bruggenhoofd completeert, samen met het Maritim Hotel, en hoe de Heumarkt een groot plein zal worden dat op een subtiel wijze zal worden doorbroken door een drukke verkeersader.

Het onderzoek van het afstudeeratelier is gericht op het probleem en de uitdaging van een mogelijk nieuw stedenbouwkundig ontwerp voor het bruggenhoofd aan de Deutzer Brücke en de mogelijke kwaliteit van een plein, inclusief de meeste van de bestaande bebouwing die het gebied definiëren. De hoofdvraag na Speer's masterplan is: Hoe kan een verkeersader, die wordt 'ontvangen' door het plein, samen gaan met een gewenste re-articulatie van het gehele plein zelf, als een 'ontvangend' gebaar voor voetgangers? Kan het bijvoorbeeld worden bereikt door de vloer van het plein samen met de omliggende bebouwing? Het lijkt erop dat deze uitermate ingewikkelde situatie niet makkelijk in twee conflicterende concepten samen te vangen is. 1. Een poort voor de pulserende aanwezigheid van de verkeersader en 2 de contour van een groot plein dat een ontvangend gebaar wil maken, maar alleen het noordelijke deel van het plein lijkt dit te kunnen doen (vanuit het oogpunt van 'framing'). Op conceptueel niveau kunnen deze twee conflicterende ideeën alleen samen gaan als in staat zijn om naast elkaar te bestaan. Op conceptueel niveau is dit alleen mogelijk als het mogelijk is om elkaar te 'spiegelen' (iets dat in ruimtelijke termen toch niet kan worden vermeden, omdat de aanwezigheid en de situatie van de verkeersader is gegeven.

De verkeersader kan niet ondergronds geplaatst worden in verband met de bestaande metro). Het spiegelen van ideeën is een conceptuele uitdaging. Met behulp van een boek van Michel Tournier kan men leren hoe dit op een speelse manier te doen.

'Le Miroir des idées (1994) door Michel Tournier is een 'verhandeling' waarin hij honderd gekoppelde concepten bespreekt, beginnend met 'man en vrouw' en afsluitend met 'zijn en het niets zijn'. Tournier's lijst bevat twee van de belangrijkste concepten van Immanuel Kant, kwaliteit en kwantiteit. Hij merkt op dat het mogelijk is om de temperatuur van water te laten dalen in een kwantitatieve schaal, maar dat er plotseling, als de temperatuur de nul graden heeft bereikt, het water een kwalitatieve verandering ondergaat en veranderd in ijs. Het gebruik van de gekoppelde concepten scherpt die ideeën van verbondenheid en verschil aan. Het heeft een bron. Het komt uit de semiotiek, waar de term 'categorie' gehoorzaamt aan een categorisch verzet - bijvoorbeeld 'op-onder, bij de behandeling van verticaliteit. Dit is wezenlijk anders dan het gebruik van de term 'categorie' in de theorie van Kant, waar de categorieën op zichzelf staan als object en materiaal gerelateerde concepten.

Om om te gaan met de publieke ruimte heb ik een suggestie gedaan aan het afstudeeratelier om gebruik te maken van een bepaald gekoppeld concept - niet als zodanig geïntroduceerd door Tournier of iemand anders, maar geïnspireerd door zijn manier van argumentatie - voor het onderzoek van de ervaring van vorm en ruimte van het stadsbeeld: het pulseren en het ontvangen. Het zijn concepten die mij bruikbaar lijken om de ervaring van architectuur in het stadsbeeld te beschrijven. Als voorbeeld: "De golvende lijnen van de gevel lijken de kathedraal te doen pulseren." Een barok gebouw, zoals de kathedraal van San Giorgio in Modica, Sicilië, is suggestief voor het maken van een pulserend gebaar. Andere soorten van gevels zijn gedetailleerd en gepositioneerd op een manier waarop ze een ontvangend gebaar maken, zoals vele traditionele pleinen.

pul • se • ren

pul • seer • de, heeft ge • pul • seerd

v.intr.

1. (van het hart of de aderen) slaan, kloppen
2. (natuurkunde / algemene natuurkunde) *natuurkunde* te variëren in intensiteit, omvang, grootte, etc. het huidige was pulserend
3. te trillen of trillen

[uit het Latijn *pulsāre* duwen]

pulserende *bijv. nw.*

ont • van • gen

v. ont • ving, heeft ont • van • gen

v.tr.

1. Te nemen of te verwerven (iets gegeven, aangeboden of verzonden); te krijgen
 2. Om te horen of te zien (bijvoorbeeld, informatie,); ontvang slecht nieuws, heeft een goed verslag ontvangen van de activiteiten van de groep.
 3. Om tegemoet te komen met; ervaring: het ontvangen van een sympathieke behandeling
 4. Om het gewicht of de kracht te dragen; ondersteuning; De balken ontvangen het volle gewicht van de muren en het dak.
 5. Te nemen of het onderscheppen van de impact van (bijvoorbeeld, een klap)
 6. Te nemen, vast te houden, of bevatten: een tank die regenwater ontvangt.
 7. Ontvangen: het ontvangen van nieuwe leden.
 8. Het groeten of het welkom heten: het ontvangen van gasten.
 9. Om waar te nemen of mentale verwerving: ontvang een slechte indruk
 10. Rekening houden met goedkeuring of afkeuring: essays die goed worden ontvangen.
 11. Om te luisteren naar en formele en gezaghebbende erkenning: De rechter ontving hun eed van trouw.
- v.intr.*
1. Te verwerven of om iets te krijgen, een ontvanger
 2. Om toe te geven of om gasten of bezoekers te ontvangen: Het koppel wordt niet ontvangen deze winter.
 3. Om deel te nemen aan de Eucharistie
 4. (Elektronica) Om elektromagnetische golven om te zetten in zichtbare of hoorbare signalen.
 5. (Sport) Te vangen of in het bezit nemen van een geschopte bal

'Pulseren' wordt gedefinieerd als een periodiek terugkerend fenomeen dat afwisselend in hoeveelheid toe- of afneemt. In het geval van de ruimtelijke beleving van het stadsbeeld van Keulen is dit van toepassing op met name drie gebieden van de stad.

1. De Rijn, die in verschillende seizoenen toe- of afneemt in de kwantiteit van het water en schepen.
2. Het Centrale Station en de Kathedraal met zijn plein, waar de arriverende en vertrekkende passagiers de bezoekers van de prachtige kathedraal ontmoeten, die afwisselend stijgen en dalen in aantallen tijdens de uren van de dag.
3. De Deutzer Brücke - Heumarkt zijde, waar het aantal auto's die de brug en het plein passeren afwisselend toe- en afnemen in kwantiteit tijdens de uren van de dag.

'Ontvangst' wordt gedefinieerd als de handeling van het ontvangen of het in staat zijn van ontvangen. Het kan in het geval van Keulen evenals bij het pulseren gerelateerd worden aan de hiervoor genoemde gebieden.

1. Veel van de 19e eeuwse etsen van Keulen tonen de manier waarop de Rijnpromenade, de poorten in de stadsmuur en de aangrenzende stadswoningen een ontvangend gebaar maken in relatie tot de rivier.
2. Het station ligt zodanig ten opzichte van de kathedraal, dat de immense kathedraal fungeert als een ontvangend gebaar. (letterlijk als een 'attractor' - een woord van Colin Rowe's woordenboek).
3. Sinds 1920 zijn er verschillende ontwerpen gemaakt voor het bruggenhoofd aan de Heumarkt met als doel een ontvangend gebaar voor het auto verkeer. In sommige plannen kanaliseren reusachtige gebouwen het verkeer.

Het gekoppeld concept, pulseren en ontvangen, staat toe om een passende beschrijving te geven van de ervaring van een aantal bijzonderheden van het Keulse stadsbeeld, zoals:

1. De Rijnpromenade ontvangt de goederen en de mensen die arriveren met de boot sinds de Romeinse tijd. De haven activiteit groeide in de 19e eeuw tot een visueel pulserend spektakel van goederen en kranen. De echo hiervan is vertaald in de nieuwe 'Kraan gebouwen' in het voormalige havengebied in de vorm van drie nieuwe kantoorgebouwen. Het gebaar van de grote minimalistische overstekken is ambivalent. Het is in zijn minimalisme 'ontvangend' (als een poort-achtig gebaar) en door de extreme overstekkende arm 'pulserend' (het doet herinneren aan een kraan die goederen verplaatst van en naar de schepen).

2. De kathedraal van Keulen, als gotisch gebouw, lijkt de overbelasting te suggereren van een vitale hermelwaartse richting. Tegelijkertijd is de kathedraal geplaatst op een barokke manier. Op een plateau met trappen richting het station en met een visuele connectie naar de spoorbrug over de Rijn die direct verwijst naar de kathedraal, voordat het plotseling een bocht maakt naar het station. Door de combinatie van het gotische gebouw en de neo-barokke ligging lijkt de energie van de bewegende treinen en de massas van mensen 'geabsorbeerd' te worden door de immense kathedraal, die de energie lijkt te leiden naar de hemel, zoals de beweging van lucht in de leiding van een machtig orgaan. Het pulseren van het grootstedelijk verkeer en publiek lijkt te worden ontvangen door de absorberende massa. Het lawaai op de grond wordt geleidelijk aan getransformeerd in de stilte boven in de lucht.

3. De ontwerpen voor het bruggenhoofd van de Deutzer Brücke - Heumarkt zijde die zijn ontworpen door verschillende architecten combineren in verschillende manieren het gebaar van 'de poort' (=ontvangend) en het 'grootstedelijke verkeer' (=pulserend).

Het afstudeeratelier heeft het bruggenhoofd van de Deutzer Brücke - Heumarkt zijde en de Heumarkt zelf geanalyseerd. De volgende fase is met behulp van het maken van een ontwerp bij te dragen aan de uitdaging van het samen laten bestaan van de twee concepten: pulseren en ontvangen.

Architectuur kan niets anders vertegenwoordigen dan een karakter. Dus in de volgende fase zal duidelijk worden hoe 'pulseren' en 'ontvangen' worden gespiegeld in de termen van karakter. Dat is zo moeilijk en uitdagend als het spiegelen van karakters en benaderingen van George Bataille en Martin Heidegger (een uitdaging die tevens al reeds door vele geleerden van de filosofie en de literatuur is opgenomen).

'Pulseren' is een van de woorden uit George Bataille's woordenboek. Hij gebruikte het bergip om de moderne kunst meer te begrijpen in de lichamelijke zin, in vergelijking met hoe vele van zijn tijdgenoten dachten over moderne kunst als een zuiver spiritueel genre. 'Pulseren' refereert naar vitaliteit, met de mogelijkheid het te overdrijven naar agressie. Wanneer 'ontvangen' wordt beschouwd als zijnde gekoppeld aan 'pulseren' als een verwant contrast of verschil, refereert het eerder naar Heidegger's gevoel van plaats, van kalmeren, van het beschermende gevoel, van een houding van empathie van het onderwerp van het object dat ontvangt. In zijn interpretatie van de poëzie van Hölderlin gebruikt Heidegger het begrip 'ontvangen' expliciet (en in Bauen -Wohnen -Denken staat het voor 'empfangen des Himmels'): Heidegger stelt dat tederheid in wezen zowel vreugdevol verstrekkend (erfreuend-reichendes) is

pagina 35

afb. 10
Paris, 1889

als eenvoudig ontvangend (einfach empfangendes). Met deze inzichten zal deel 2 van het afstudeer atelier aanvangen: het deel waarin elke student zijn of haar eigen individueel ontwerp ontwikkelt.

03

Eerste Impressie

Bij de start van het afstudeeratelier 'Metropolitan Ensemble' was ik nog nooit in Keulen geweest. Het atelier is pas echt begonnen na ons eerste bezoek aan Keulen. Dit bezoek draaide om een workshop die werd gehouden in het Maritim Hotel gelegen aan de Heumarkt in het centrum van Keulen. Het Maritim Hotel is in het begin van het afstuderen het hoofdonderwerp geweest van het atelier. Alles zou draaien om het hotel. Na ons bezoek en na de workshop is dit gedeeltelijk veranderd. De meeste studenten uit ons atelier vonden het hotel niet de moeite waard om op af te studeren of het lag niet in hun beeld van hun afstuderen. Zelf had ik de eerste dag van ons bezoek ook geen enkel idee wat ik aan zou moeten met het hotel en ben op zoek gegaan naar een andere uitdaging in de omgeving. Uiteindelijk ben ik de tweede dag van ons bezoek nog eens een kijkje gaan nemen in en rondom het hotel en hebben we onze workshop gehad waardoor er steeds meer interesse kwam in het hotel. Na ons bezoek in Keulen ben ik overtuigd geraakt dat er voldoende potentie is om het hotel en zijn omgeving als locatie te kiezen voor mijn afstuderen. In dit hoofdstuk wordt mijn eerste impressie van Keulen en het Maritim Hotel beschreven.

03.1 Impressie Keulen

Een impressie van Keulen na mijn eerste bezoek aan de stad.

pagina 38

afb 11

Voorbeeld van het
daklandschap van Keulen

Maandag 17 oktober zijn we aangekomen op het treinstation in Keulen. Bij het verlaten van het station richting ons hostel passeerde we de Dom / kathedraal en de Rijn. Mijn eerste impressie tijdens de wandeling richting het hostel was het drukke verkeer. Het verkeer domineert de stad. Dit resulteerde in een chaotisch Keulen. Na mijn bezoek aan Keulen is duidelijk geworden dat het verkeer een groot probleem is binnen Keulen, maar het is onmogelijk om van dit probleem af te komen.

Tijdens mijn bezoek viel me op dat de stad veel heeft geleden onder de tweede wereldoorlog. De stad bestaat vooral uit heropbouw dat een expressie oplevert als een collage. Een van de weinige overeenkomstige aspecten is het daklandschap van Keulen.

Voor mij is de sfeer in Keulen gemoedelijk, alhoewel je goed ervaart dat het een zakelijke stad is. Vooral in en rond de omgeving van de Heumarkt, in het centrum van Keulen. Dit resulteert in een licht stressvolle atmosfeer. Het Maritim Hotel, gelegen aan de Heumarkt, past uitstekend in deze ervaring. Het hotel uit zichzelf als een groot zakelijk en congres centrum op een 'eiland', dat wordt gevormd door de omliggende infrastructuur.

03.2 Impressie workshop Maritim Hotel

Een impressie van een eerste bezoek aan -, en een workshop in het Maritim Hotel.

pagina 41

afb 12

Foto tijdens de workshop

Tijdens het ontbijten, lunchen en het wandelen door het Maritim Hotel ervaar je de verwachte luxe van het vier sterren hotel. Dit is in contrast met het beeld van de hotel kamers, met een uitzondering van het penthouse. Al rondwandeland en tijdens het opdoen van inspiraties voelde ik me niet op mijn plaats in de aanwezige sfeer in het hotel, zijnde een student in een zakelijke en luxueuze omgeving.

De workshop, gegeven in een conferentieruimte op niveau -1, werd geopend door dr. ir. A.H.J. Bosman en vervolgd door dipl. ing. A.L. Müller die de afdeling stedenbouw van de stad Keulen vertegenwoordigde. Mevrouw Müller presenteerde de ontwikkeling van het Maritim Hotel en zijn omgeving.

De heer M. Schupstuhl vertegenwoordigde de belangen en ideeën van het Maritim Hotel.

Al discussiërend en brainstormend werden verscheidene potentiële ideeën naar voren gebracht. Zoals een realisatie van een conferentie centrum met een capaciteit van 3000 personen dat een connectie moet hebben met het bestaande Maritim Hotel dat uitgevoerd zal worden als een brug over een brug, of het faciliteren van entrees op verschillende delen van het hotel met als doel het bereiken van een breder publiek, of het upgraden van de connectie van het Maritim Hotel met de Rijn, etc. De reacties waren zeer divers. Er waren wel en geen overeenkomsten tussen de aanwezige partijen. De conclusie uit de workshop was dat er veel verschillende verlangens en idealen zijn die beide over zowel positieve en negatieve aspecten beschikken. De overeenkomst werd gevonden in de idealisatie van het Maritim Hotel in de stad en in zijn omgeving.

04

Vooronderzoek

Bij het eerste bezoek aan Keulen heeft de Rijnpromenade een bijzondere indruk bij mij achter gelaten. De ervaring en het gebruik van de promenade was relex en rustig in vergelijking met de rest van de chaotische stad. Deze ervaring is aanleiding geweest voor het onderwerp van het vooronderzoek.

Mijn tweede bezoek aan Keulen op 1 November 2011 stond in het teken van de Rijnpromenade. Tijdens dit bezoek heb ik de promenade ervaren als een ruimte bestaande uit vier verschillende delen gebaseerd op de ervaring en het gebruik ervan. Het doel van dit onderzoek is het bepalen van de factoren die voor mijn ervaring hebben gezorgd. De eerder beschreven begrippen 'pulseren' en 'ontvangen' zullen als hulpmiddel dienen binnen dit onderzoek. In dit hoofdstuk wordt de conclusie van het onderzoek beschreven. De conclusie bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel is de conclusie van de ervaring en het gebruik van de promenade gebaseerd op waarnemingen en feiten van diverse aspecten die bepalen of de ruimte van de promenade wordt ervaren en gebruikt als een functionele- of een vrijetijdsruimte. Deze conclusie zal als hulpmiddel dienen bij het tweede onderdeel, dat bestaat uit het beantwoorden van de volgende onderzoeksvraag:

Is het de sfeer en de indeling die voor mijn ervaring en gebruik van de Rijnpromenade hebben gezorgd tijdens mijn bezoek op 1 november 2011, of is er een logische verklaring voor?

04.1 Analyse Rijnpromenade ⁶

Een onderzoek naar de ervaring en het gebruik van de Rijnpromenade in Keulen

6

Voor meer informatie zie hoofdstuk 5 van het M3 verslag, Metropolitan Ensemble, analysis of Cologne

pagina 45

afb. 13 (links)

Schema van de vier verschillende types van de stedelijke morfologie aanwezig op de Rijnpromenade

afb. 14 (rechtsboven)

Radarplot van het programma gerelateerd aan de functionele of vrijetijds ervaring en gebruik, per deel van de Rijnpromenade

afb. 15 (rechtsonder)

Tabel van het percentage van de aanwezige groenstructuur per deel van de Rijnpromenade

De Rijnpromenade is een van de bijzondere gebieden in Keulen. Tegenover de chaotische stad is de Rijnpromenade een zeer relexe en rustige omgeving in het centrum van Keulen. Hoe kan het dat de Rijnpromenade zo wordt ervaren en gebruikt?

Het onderzoeksgebied van de Rijnpromenade is ingekaderd door de grenzen van de Altstadt Nord en Altstadt Süd. Uit het onderzoek is gebleken dat de Rijnpromenade bestaat uit vier delen (zie paragraaf 04.2, Eigen ervaring en gebruik van de Rijnpromenade) met betrekking tot de ervaring en het gebruik ervan. Deze vier delen zijn geanalyseerd op de volgende aspecten:

- Stedelijke morfologie
- Programma
- Groenstructuur
- Pulseren en ontvangen

Stedelijke morfologie

De stedelijke morfologie laat de verschillende tijdsperiodes zien van de bebouwing in de onderzoekslocatie. Binnen deze morfologie bestaan een viertal types. Ieder type relateert aan een bepaald programma. Deze relatie is een aanname. In het volgende aspect van het onderzoek, 'het programma', zal het programma naar waarneming geanalyseerd worden. De aanname die wordt gedaan bij de analyse van het eerste deel van de Rijnpromenade concludeert dat het deel ervaren en gebruikt wordt als een functionele ruimte. Deze conclusie komt door het merendeel aanwezig zijn van woningen die ervoor zorgen dat de ruimte vooral gebruikt wordt als verkeersruimte, om van huis te gaan en thuis te komen. De morfologie in het tweede deel van de promenade laat zien dat de ruimte vooral wordt ervaren en gebruikt als een vrijetijdsruimte, als gevolg van de aanname van het aanwezig zijn van een cultureel programma. Aan de morfologie af te lezen van het derde deel wijst het erop dat dit deel het hart is van het centrum van Keulen. Dit type morfologie relateert net als in het eerste deel naar het merendeel aanwezig zijn van woningen waardoor de ruimte vooral ervaren en gebruikt wordt als een functionele ruimte. Het laatste deel van de promenade bestaat uit een modernere tijdsperiode. De bijbehorende morfologie wijst op een programma van kantoren en cultuur. De ervaring en het gebruik van dit deel resulteert in een combinatie van vrijetijdsruimte en functionele ruimte.

Programma

Uit het programma is af te leiden of de delen van de Rijnpromenade worden ervaren en gebruikt als een vrijetijdsruimte, zoals een locatie waar men rustig en comfortabel een boek kan lezen, of als een functionele ruimte, denkende aan bijvoorbeeld een verkeersruimte. De vrijetijdsruimte wordt in het onderzoek gelinkt met het culturele en horeca programma. De functionele ruimte wordt gelinkt aan het programma wonen en werken. Het culturele programma en de horeca wordt grotendeels bezocht door toeristen en bewoners die genieten van een vrije dag. Dit publiek gebruikt de promenade als rust of relex ruimte aan het water. Het woon- en werkpubliek gebruikt de promenade als verkeersruimte om van A naar B te komen.

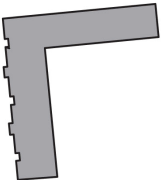
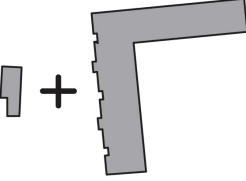
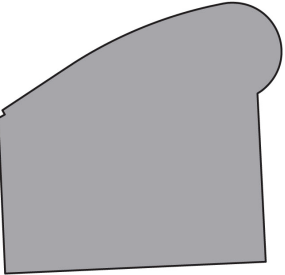
De conclusie uit de analyse van het programma is dat het eerste deel vooral ervaren en gebruikt wordt als een functionele ruimte. Het tweede deel van de promenade wordt vooral ervaren en gebruikt als vrijetijdsruimte. Het derde deel heeft als uitkomst dat het vooral gebruikt en ervaren wordt als een vrije tijdsruimte en het laatste deel wordt vooral gebruikt en ervaren als een functionele ruimte.

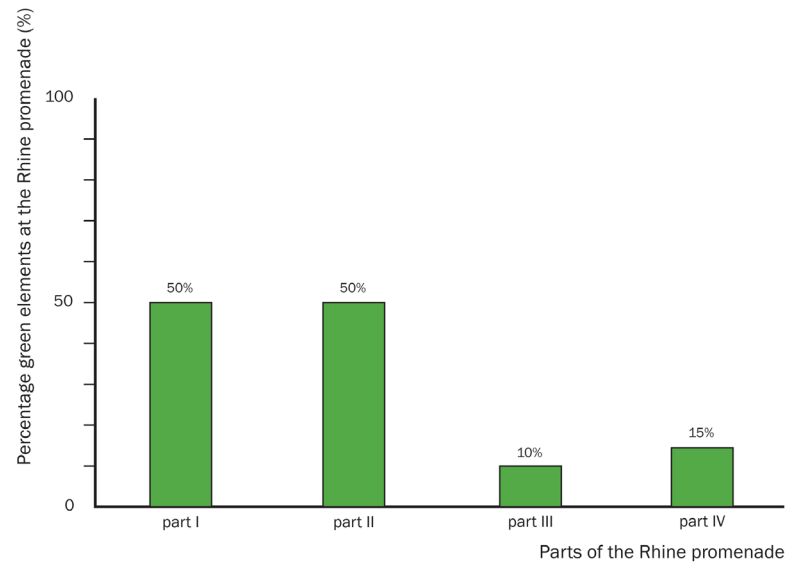
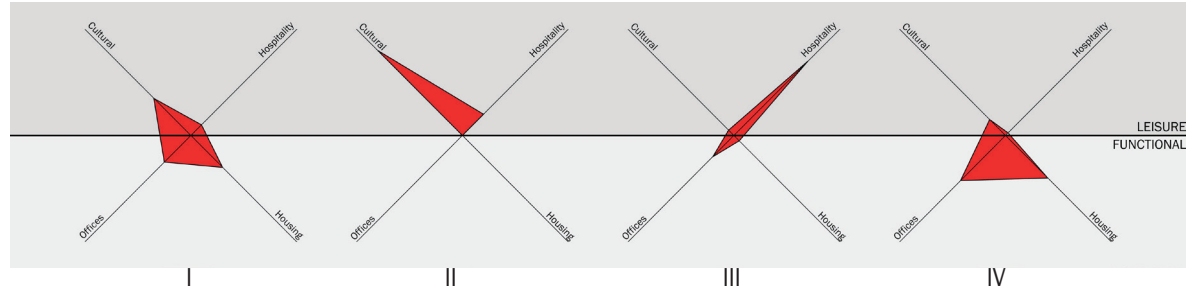
Groenstructuur

Bekend is dat groenstructuur een gezonde en levendige sfeer waarborgt in de openbare ruimte. Het aspect groenstructuur doet onderzoek naar de invloed van groene elementen in het onderzoeksgebied. Deze groene elementen bestaan uit: bomen, straatmeubilair in combinatie met groene elementen, struikgewas, grasoppervlak en groene berm. Het percentage waarin deze elementen aanwezig zijn op de delen van de Rijnpromenade bepalen hoe de ruimte wordt ervaren en gebruikt. Deze elementen hebben ook een pulserende of ontvangende werking. Dit resulteert in een tweetal conclusies binnen het aspect groenstructuur. Enerzijds het aanwezige percentage en anderzijds de werking van de aanwezige groene elementen.

De analyse van het aanwezige percentage heeft als uitkomst dat het eerste en het tweede deel vrij groene gebieden zijn en dat het derde en het vierde deel minder groen zijn. Hieruit wordt geconcludeerd dat het eerste en het tweede deel meer worden ervaren en gebruikt als vrijetijdsruimtes en dat het derde en het vierde deel meer worden ervaren en gebruikt als functionele ruimtes. De analyse van de pulserende of ontvangende werking van de aanwezige groene elementen heeft als uitkomst dat de elementen grotendeels werken als pulserende elementen. Concluderend hieraan kunnen we zeggen dat alle vier de delen van de Rijnpromenade worden ervaren en gebruikt als functionele ruimte.

Type of morphology	
I	
II	
III	
IV	

pagina 47

afb. 16
Schematische weergave van de
resultaten van de analyse van
de ervaring en het gebruik van
de delen van de Rijnpromenade

Pulseren en ontvangen

De ervaring en het gebruik van de delen van de Rijnpromenade wordt ook bepaald door de pulserende en ontvangende elementen op de Rijnpromenade. De pulserende elementen, zoals bijvoorbeeld de reling langs de kade, geparkeerde auto's, de Rijn, etc., bepalen de ruimte op de promenade. Denk aan de route en de richtingen die worden gecreëerd. De ontvangende elementen trekt publiek naar de Rijnpromenade. Ontvangende elementen op de promenade zijn bijvoorbeeld straatmeubilair, grasoppervlak waar men kan picknicken, rondvaartboten, etc. De conclusie die volgt uit de analyse van dit aspect is dat het eerste en het tweede deel beschikt over pulserende en ontvangende elementen. Het derde en het vierde deel beschikken uitsluitend over pulserende elementen. Pulserende elementen zorgen vooral voor een ervaring en gebruik van de promenade op een functionele manier.

Na de analyse van de vier aspecten kan een conclusie worden getrokken uit de ervaring en het gebruik van de vier afzonderlijke delen van de Rijnpromenade. De analyse heeft als resultaat dat de vier delen worden benoemd als een functionele- of een vrijetijdsruimte. De conclusie luidt als volgt:

- Deel 1 Rijnpromenade: functionele ruimte
- Deel 2 Rijnpromenade: functionele en vrijetijdsruimte
- Deel 3 Rijnpromenade: functionele ruimte
- Deel 4 Rijnpromenade: functionele ruimte

		ANALYSIS				
		Urban morphology	Program	Green	Pulsing & receiving	Use of space
PARTS OF THE RHINE PROMENADE	Part I	Functional	Functional	Functional	Functional	Functional
	Part II	Leisure	Leisure	Functional	Functional	Functional / Leisure
	Part III	Functional	Leisure	Functional	Functional	Functional
	Part IV	Functional / Leisure	Functional	Functional	Functional	Functional
	Total	Functional	Functional / Leisure	Functional	Functional	Functional

04.2 Eigen ervaring en gebruik van de Rijnpromenade ⁶

Een onderzoek naar de oorzaak van de eigen ervaring en het gebruik van de Rijnpromenade in Keulen

6
Voor meer informatie
zie hoofdstuk 5 van het
M3 verslag, Metropolitan
Ensemble, analysis of Cologne

pagina 49

afb. 17
Vierdeling van de
Rijnpromenade door de
ervaring en het gebruik ervan
tijdens mijn tweede bezoek aan
Keulen

Tijdens mijn tweede bezoek heb ik de Rijnpromenade in het onderzoeksgebied ervaren als een ruimte bestaande uit vier verschillende delen.

Het noordelijkste deel van de Rijnpromenade werd gebruikt als langzame verkeersruimte en werd door mij als zeer rustig ervaren. Het deel werd vooral gebruikt door voetgangers en fietsers. Een enkele auto passeerde. De ruimte werd vooral gebruikt als een rustige route om de naastgelegen drukke verkeersader te vermijden. Het eerste deel kan benoemd worden als een stedelijke passage. Dit eerste deel werd beëindigd door de Hohenzollernbrücke, een spoorbrug grenzend aan het centrale station van Keulen. Het tweede deel van de promenade was duidelijk gefocust op de toeristen van Keulen. Het deel beschikt over een grote stedelijke trap die een verbinding maakt met het centrale station en de Dom met aangrenzend Domplein (een van de grootste toeristische trekpleisters van Keulen). Verder beschikt het deel over een groot aantal horecagelegenheden waar de toeristen onder het genot van een hapje en een drankje kunnen genieten van de ligging aan de Rijn. Ook liggen er een aantal paviljoens op dit deel. Deze paviljoens verzorgen rondvaarttochten per boot over de Rijn. Net als bij het noordelijkste deel wordt dit deel ook beëindigd door een brug, de Deutzer Brücke. De brug grenst aan het viersterren Maritim Hotel. De brug dient als een van de drukste verkeersaders binnen Keulen. Na de brug gepasseerd te zijn ervaar ik een derde deel van de promenade. Dit deel komt niet over als een fijne ruimte. Het is puur een verkeersruimte voor voetgangers en fietsers die bestaat uit enerzijds de reling die veiligheid garandeert tegen het vallen in de Rijn en anderzijds een circa twee meter hoge muur die als scheidingswand dient tussen de promenade en de naastgelegen drukke verkeersader. Dit deel wordt beëindigd door een kleinere brug die aansluiting geeft tot het vierde deel van de promenade. Dit deel beschikt over een aantal culturele bestemmingen maar dient vooral als huisvesting van bedrijven en woonappartementen. Het deel is onderdeel van een herstructureringsplan van de promenade.

Rijnpromenade is er een onderzoeksvraag ontstaan.

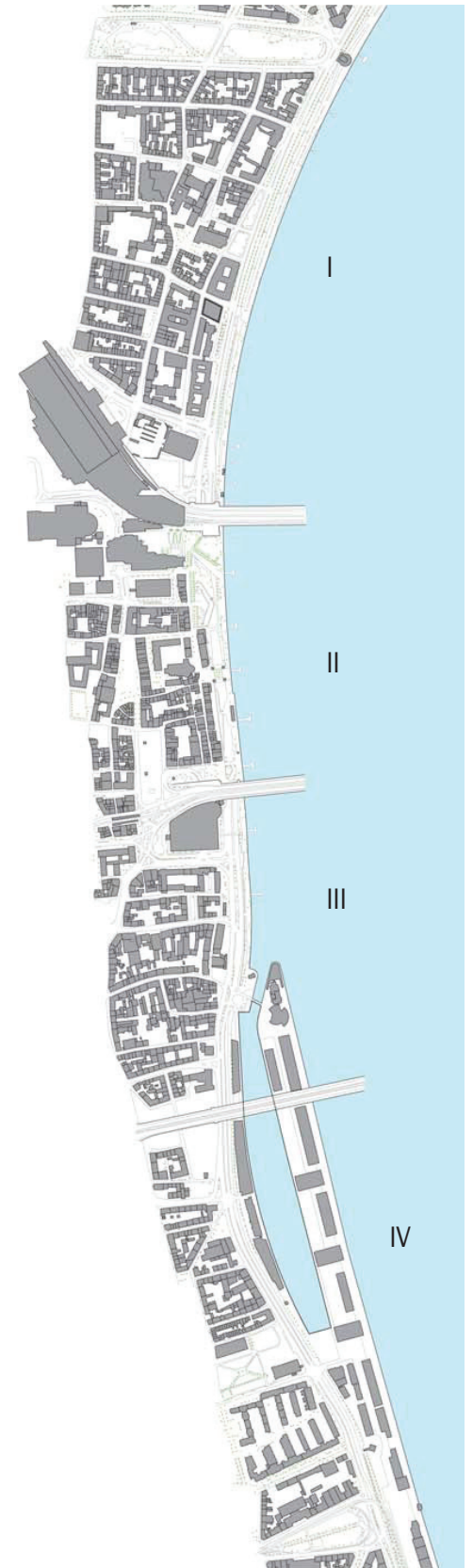
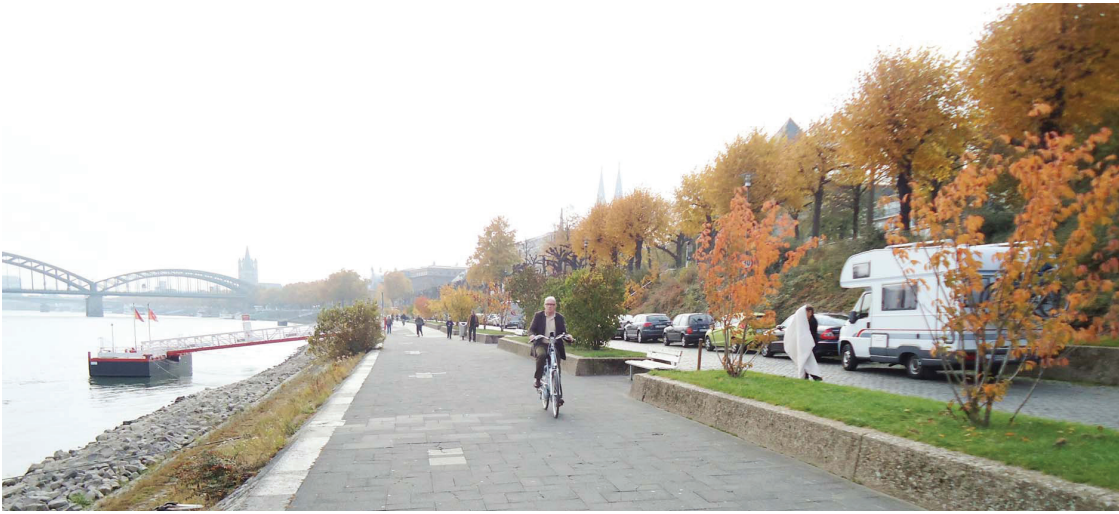
Is het de sfeer en de indeling die voor mijn ervaringen en gebruik van de Rijnpromenade hebben gezorgd tijdens mijn bezoek op 1 november 2011, of is er een logische verklaring voor?

Mijn ervaring van de promenade tegenover de conclusie uit de vorige paragraaf levert een antwoord op deze onderzoeksvraag. Het eerste deel werd door mij ervaren als een stedelijke passage. De conclusie uit de vorige paragraaf is dat het eerste deel wordt ervaren en gebruikt als een functionele ruimte. De functionele ruimte resulteert dus in een ervaring van een stedelijke passage. Mijn ervaring van het tweede deel is dat het vooral gebruikt wordt door toeristen en inwoners die willen genieten van de ligging aan de Rijn. De conclusie uit vorige paragraaf is dat dit deel bestaat uit een functionele als een vrijetijdruimte. De vrijetijdruimte komt overeen met mijn ervaring. Het dienen als functionele ruimte komt door het gebruiken van dit deel van de passage als verkeersstroming voor voetgangers en fietsers. Ook de ervaring van het derde deel wordt beargumenteerd door de resultaten uit vorige paragraaf. Het dienen als functionele ruimte resulteert in mijn ervaring als puur een verkeersruimte. De conclusie van een functionele ruimte resulteert in de ervaring van de huisvesting van kantoren en woonappartementen. Dit deel wordt vooral gebruikt door woon- en werkverkeer.

Het antwoord op de onderzoeksvraag is dat er logische verklaringen zijn voor mijn ervaring en gebruik van de Rijnpromenade tijdens mijn tweede bezoek aan Keulen.

Door de opgedane ervaring van de vierdeling van de

05

Aanleiding

In dit hoofdstuk zal de aanleiding worden toegelicht tot de keuze van mijn afstudeerlocatie. De aanleiding bestaat enerzijds uit de conclusie van mijn eerste impressie van Keulen en het Maritim Hotel en anderzijds uit een analyse van de conclusie afkomstig uit het vooronderzoek van de vierdeling van de Rijnpromenade.

05.1 Aanleiding ontstaan uit mijn eerste impressie

Conclusie van mijn eerste impressie met betrekking tot het vormen van een afstudeerlocatie

7
Samenvatting interview Stefan
Smitz, hoofdstuk 3, First
impressions city of Cologne

pagina 53

afb 18
Huidige passage Maritim Hotel

Na mijn eerste bezoek aan Keulen en de gevolgde workshop in het Maritim Hotel heeft het hotel mijn interesse gewekt in verband met voldoende potentie tot een afstudeer uitdaging. Het rondwandelen door het hotel, met in het bijzonder het ervaren van de ruimte in de openbare passage tussen de twee symmetrische vleugels van het Maritim Hotel, heeft de doorslag gegeven tot mijn overtuiging om het hotel als locatie te kiezen voor mijn afstuderen.

De enorme openbare passage heeft potentie om herontworpen te worden. De huidige passage maakt momenteel geen enkel gebruik van de kwaliteiten die deze ruimte kan hebben. Uit een interview met architect Stefan Smitz⁷, afgenomen tijdens ons eerste bezoek aan Keulen door een aantal medestudenten uit het atelier, is gebleken dat de passage gedeeltelijk anders ontworpen was door architect Gottfried Böhm dan dat het is gerealiseerd. Dit is het gevolg van het tegengaan van bepaalde ontwerpbeslissingen doot het bestuur van het Maritim Hotel. Een voorbeeld hiervan zijn de bloembakken in de passage die ontworpen zijn als zitmeubel en zijn gerealiseerd als een schuin aflopende bloembak waar men geen gebruik van kan maken als zitmeubel.

Het niet gebruik maken of niet aanwezig zijn van de kwaliteiten van de ruimte in de passage is deels aanleiding geweest voor het formuleren van mijn afstudeeropgave.

05.2 Aanleiding ontstaan uit het vooronderzoek

De aanleiding ontstaan uit het vooronderzoek die heeft geleid tot de locatiekeuze

pagina 55

afb 19

Schematische weergave van de analyse van het programma en het gebruik van de vier verschillende delen van de Rijnpromenade

Uit het vooronderzoek is gebleken dat de Rijnpromenade uit vier verschillende delen bestaat met betrekking tot de ervaring en/of het gebruik ervan. Het derde deel is ondergeschikt aan de andere delen. Dit deel heeft potentie om herontworpen te worden waardoor de gehele promenade over voldoende kwaliteit beschikt.

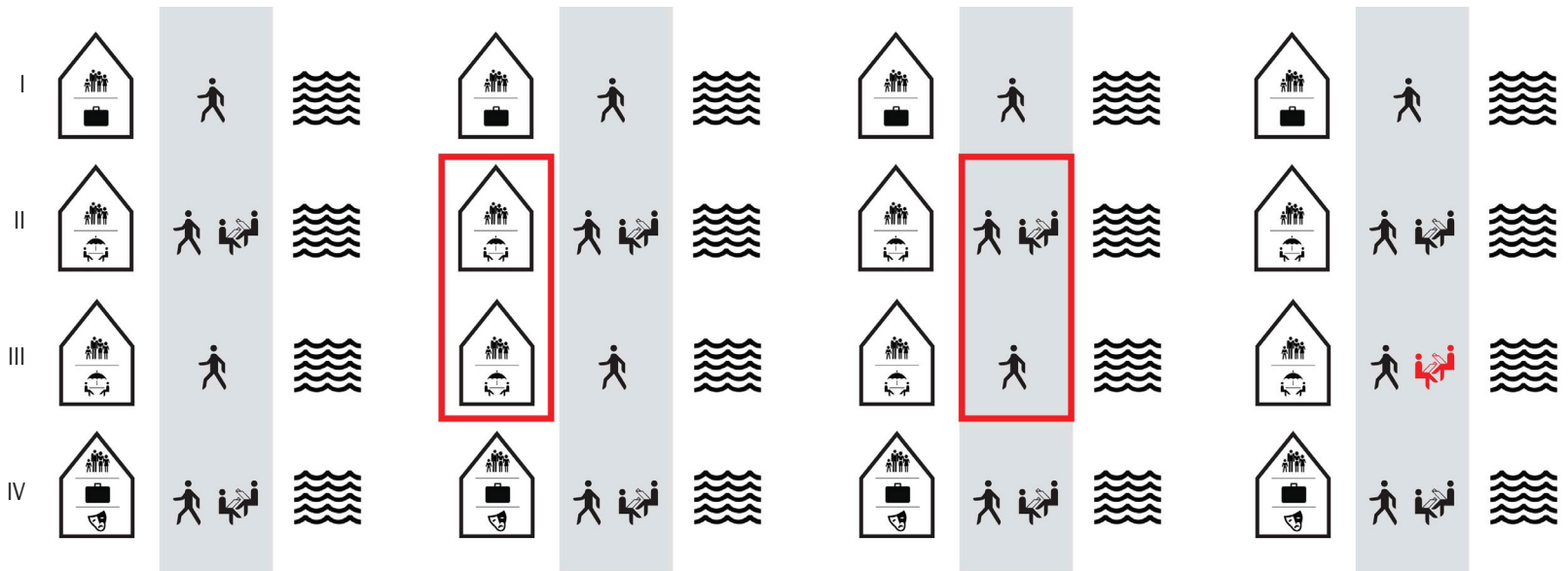
Wat moet er veranderd worden of wat mist het ondergeschikte deel van de Rijnpromenade? Door een analyse naar het gebruik en het aanwezige programma van de vier delen kan antwoord worden gegeven op deze vraag. Op de volgende pagina is de analyse schematisch weergegeven.

De analyse van het eerste deel laat zien dat het programma bestaat uit wonen en werken en dat het gebruikt wordt als een functionele ruimte. Het programma van het tweede deel bestaat uit wonen en horeca. Dit deel wordt gebruikt als een functionele- en als een vrijetijdsruimte. Evenals het programma van het tweede deel bestaat het programma van het derde deel uit wonen en horeca. Het gebruik van dit deel is functioneel. Het programma van het vierde deel bestaat uit wonen, werken en cultuur. Het vierde deel wordt gebruikt als een functionele- en als een vrijetijdsruimte.

Uit deze analyse komt één opvallende waarneming. De waarneming is dat het programma van het tweede en het derde deel van de Rijnpromenade overeenkomen in tegenstelling tot het gebruik ervan. De conclusie die hieruit kan worden getrokken is dat het derde deel van de promenade het gebruik als vrijetijdsruimte mist. Dit gebruik kan worden bereikt door het ontwerpen van een 'ontvangende' ruimte. Een ruimte waar de toeristen en inwoners van Keulen kunnen genieten van de ligging aan de Rijn.

Het derde deel van de Rijnpromenade ligt ter hoogte van het Maritim Hotel. De potentie tot herontwerpen van de passage van het hotel en de vraag naar een 'ontvangende' ruimte aan de Rijnpromenade is aanleiding geweest tot de keuze van mijn afstudeerlocatie. Het Maritim Hotel met de aan het westen gelegen Heumarkt en de aan het oosten gelegen Rijnpromenade.

06

Locatie

De afstudeerlocatie is voortgekomen uit mijn eerste impressie en de conclusie uit het vooronderzoek. In dit hoofdstuk wordt de afstudeerlocatie toegelicht met behulp van de situatie en een aantal beelden van de omgeving. Ook het masterplan van Albert Speer uit 2009 en de nieuwbouwplannen van een nieuw metrostation aan de Heumarkt dat onderdeel is van de nieuwe Nord-Süd Stadtbahn zijn in dit hoofdstuk opgenomen. Voor meer informatie over de locatie wordt verwezen naar de M3 catalogus 'Metropolitan Ensemble, analysis of Cologne'; het algemene vooronderzoek van het afstudeeratelier 'Metropolitan Ensemble' en het boek 'Metropolitan Ensemble, First impressions'; een boekwerk over de opgedane eerste impressies van het atelier bij het eerste bezoek aan Keulen.

- 1 Centraal station
- 2 Dom
- 3 Romeins-Germaans museum
- 4 Museum Ludwig
- 5 Höhenzollern Brücke
- 6 Heumarkt
- 7 Deutzer Brücke
- 8 Maritim Hotel
- 9 Chocolate museum
- 10 Duist Sport & olympisch museum
- 11 Severinsbrücke

afb. 21
Situatie van een gedeelte van
de Altstadt van Keulen

0 250
meters

06.1 Situatie

Het Maritim Hotel, de Rijnpromenade en omgeving

pagina 61

afb. 22
*Situatie van het Maritim Hotel
gelegen tussen de Heumarkt
en de Rijn*

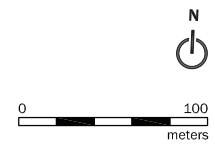
De afstudeerlocatie is gelegen in de Duitse stad Keulen. Keulen is de vierde grootste stad van Duitsland. De stad is gelegen aan de Rijn in Noordrijn-Westfalen. De Rijn vervult een belangrijke rol voor Keulen en heeft meegedragen aan de groei van de stad.

De locatie ligt in het centrum van Keulen. Om precies te zijn, aan de Heumarkt. Samen met de Alter Markt is dit het grootste plein van Keulen. Beide pleinen zijn gelegen in het stadsdeel de Altstadt. De Heumarkt kent een rijke historie die teruggaat naar 1370. Eeuwenlang was de Heumarkt het grote handelsplein van de stad waar kooplieden hun waren en goederen verhandelden. Tegenwoordig is de Heumarkt een gezellig plein en een trekpleister voor toeristen en dagjesmensen.

Grenzend aan de Heumarkt ligt het grote en viersterren Maritim Hotel. Het Maritim Hotel is ontworpen door de samenwerking van een aantal architecten. De gemeente was geïnteresseerd in bekend en zeer gerespecteerd architect Gottfried Böhm. Aangezien Böhm weinig tijd had is er een prijsvraag uitgeschreven voor de locatie van de oude Markthalle (heden de locatie van het Maritim Hotel). De prijsvraag werd gewonnen door KSP architecten. Ook werd er contact gezocht met architect Stefan Smitz in verband met zijn afstuderen over deze locatie. Later na is Gottfried Böhm alsnog betrokken geraakt bij het ontwerpproces en heeft het grootste deel van het hotel ontworpen. Het interieur van het hotel is ontworpen door de huisarchitecten van het Maritim, Reinhardt en Sander. Het hotel is gebouwd in 1988. Het beschikt over 454 kamers inclusief 28 suites, twee concert-/congress zalen waarvan de grootste een capaciteit heeft van 1.600 personen en een parkeergarage met ruimte voor 600 auto's. De passage beschikt over publieke functies zoals een pianobar en een aantal boetiekjes. Het hotel neemt deel aan de lokale infrastructuur. Er is een connectie tussen het hotel en de Rijnpromenade in de vorm van een voetgangersbrug die nauwelijks wordt gebruikt en er loopt een verkeerstunnel dwars door de eerste twee lagen van het hotel. Verder wordt het hotel omsingeld door de aanwezige infrastructuur. Door zijn massa en de omsingeling van het drukke verkeer lijkt het hotel op een binnenstedelijk eiland te liggen.

Aan de oostzijde van het hotel ligt de Rijn en zijn promenade. Dit deel van de promenade is het al eerder benoemde minder kwalitatieve deel van de Rijnpromenade. De promenade functioneert hier als verkeersruimte voor voetgangers en fietsers.

Afb. 23
Beeld van de Heumarkt

afb. 24
Beeld van de noordgevel
van het Maritim Hotel en
de aangrenzende drukke
verkeersader, de Deutze
Brücke

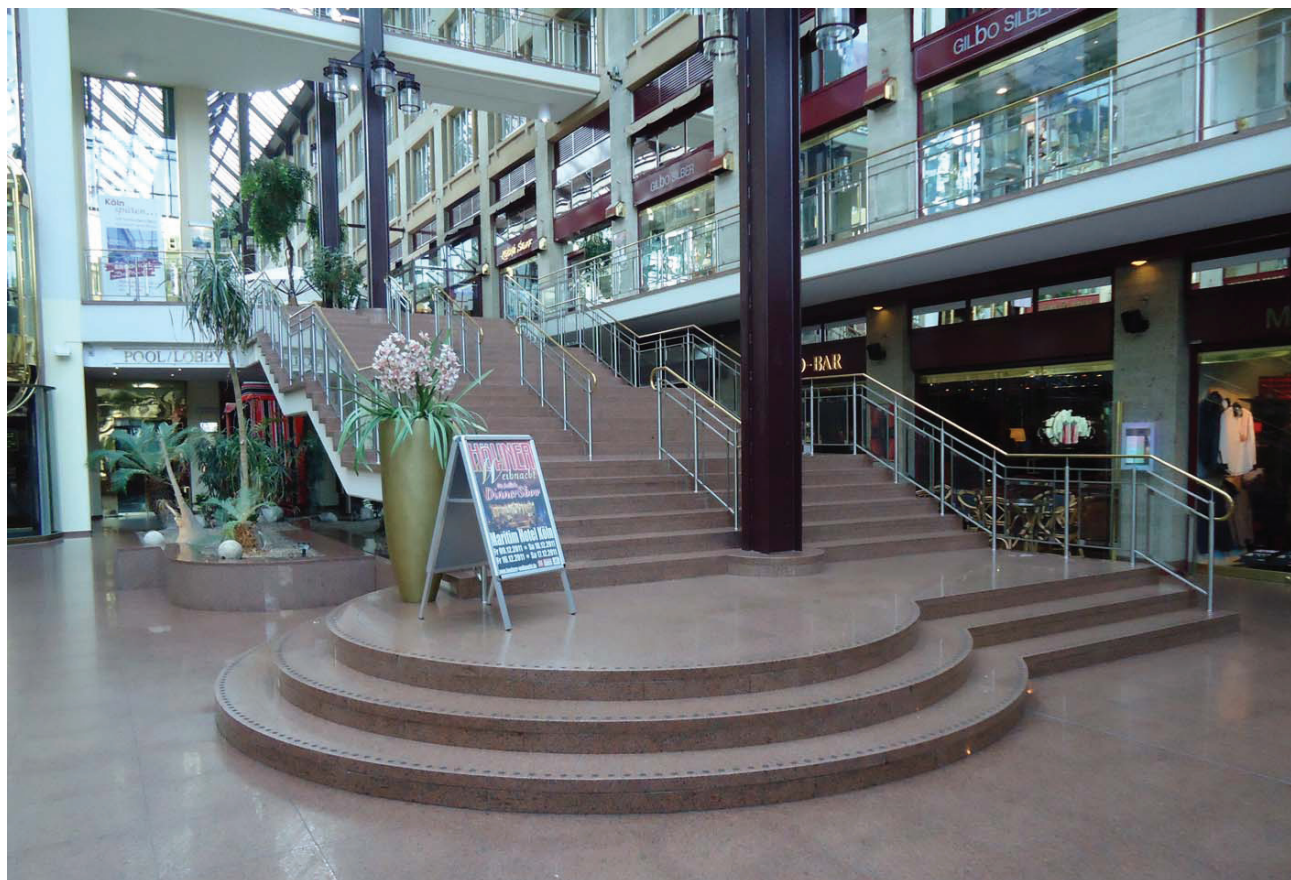
Afb. 25
Beeld van de chaotische
infrastructuur aan de westzijde
van het Maritim Hotel

afb. 26
Beeld van de westgevel van het
Maritim Hotel

Afb. 27
Beeld van het westelijke
entreegedeelte van de passage

afb. 28
Beeld van de passage in
westelijke richting

afb. 29
Beeld van de verbindende
voetgangersbrug en het
Maritim Hotel vanaf de
Rijnpromenade

Afb. 30
Beeld van de promenade en
het Maritim Hotel vanaf de Rijn

afb. 31
Beeld vanaf de straat
'Am Ielystapel' richting de
voertangersbrug die een
verbinding vormt tussen het
hotel en de Rijn

Afb. 32
Beeld van de zuidgevel met de
verkeerstunnel door het hotel

06.2 Albert Speer plan

Masterplan Albert Speer uit 2009 van het Heumarkt gebied

8
Hoofdstuk 4, die
Vertiefungsphase, van het
masterplan innenstadt Köln

pagina 73

afb. 33
Weergave masterplan Albert
Speer uit 2009, met van links
naar rechts: nieuwe strategie
Heumarkt gebied, bestaande
situatie, nieuw masterplan
Albert Speer

In 2009 heeft de Duitse architect Albert Speer (AS&P, Albert Speer & Partner) een masterplan bedacht voor het Heumarktgebied. Het verkeer is onvermijdelijk in dit gebied waardoor het masterplan het verkeer accepteert. In het zuidelijk deel zal alleen de noodzakelijke infrastructuur georganiseerd worden. Deze infrastructuur bestaat vooral uit het openbaar vervoer. Het kruispunt met het noordelijk deel zal worden geoptimaliseerd voor voetgangers.

Een groter ruimtelijk effect wordt bereikt door het doorzetten van de bomenrijen van het noordelijk deel van Heumarkt naar het zuidelijke deel. Het meubilair van het noordelijk deel is vanzelfsprekend en zal homogeen verdeeld worden over de openbare ruimte. Hierdoor wordt het beeld van de Heumarkt hersteld.

Op het lege kavel aan de andere zijde van de Deutze Brücke en tegenover het Maritim Hotel zal een nieuwe brughoofd worden geplaatst. Dit brughoofd zal in zijn structuur moeten aansluiten op de architectonische structuur van de Heumarkt, een slank en hoog stedelijk woningtype. Hierdoor zal de ruimtelijke werking van de Heumarkt logisch doorgezet worden.

In het nieuwe ontwerp van het brughoofd ligt een kans om de ondertunneling richting het hotel een nieuwe verschijningsvorm te geven door het ontwerpen van een in het nieuwe brughoofd opgenomen verkeersader.⁸

06.3 Nieuw metrostation Heumarkt

Plan van de nieuwe 'Nord-Süd Stadtbahn' van Keulen

9
Nord-Süd Stadtbahn Köln, Die
Architektur der Haltestellen.

pagina 75

afb. 34
De nieuwe Nord-Süd Stadtbahn

afb. 35
Plattegrond van de halte aan
de Heumarkt, 'die Kathedrale'

Aan het Zuid-Westen van de Heumarkt wordt een nieuw metrostation, 'Die Kathedrale', gerealiseerd dat onderdeel is van de nieuwe 'Nord-Süd Stadtbahn' van Keulen.

De nieuwe 'Nord-Süd Stadtbahn' zorgt voor een snelle en gemakkelijke verbinding met de zuidelijke buitenwijken naar het centrum en het centraal station. Verder zorgt het voor minder files, lawaai en CO₂ uitstoot binnen de stad. De nieuwe verbinding zorgt tevens voor een aantrekkelijk alternatief voor het privé-vervoer denkend aan de drukke straten en het te kort aan parkeerplaatsen. De 'Nord-Süd Stadtbahn' verbeterd daardoor de aantrekkingskracht van Keulen met betrekking tot het cultureel centrum. Het aantal bezoekers van Keulen zal hierdoor aanzienlijk toenemen.

De 'Nord-Süd Stadtbahn' zal leiden tot een verbetering van Keulen op het gebied van de binnenstedelijke doorstroom van het verkeer. Daarnaast biedt het ook de beste architectuur. Ieder station krijgt zijn unieke uitstraling. De stations zullen allen uniek ontworpen worden door het aanstellen van acht verschillende architecten. Ieder station wordt ontworpen door een andere architect.

Een aantal aspecten zullen uniform ontworpen worden met het oog op het voorzien van een identieke kwaliteit voor de passagiers: in plaats van steriele tegels is er gekozen voor zichtbeton. Het zichtbeton zal in verschillende verschijningen voorkomen; bewerkt, gepolijst, gekleurd of met metaal bekleed. De vloeren worden uitgevoerd in Terrazzo of een hard-stoffige dekvloer. Verder zullen alle liften en roltrappen in dezelfde modellen worden uitgevoerd.

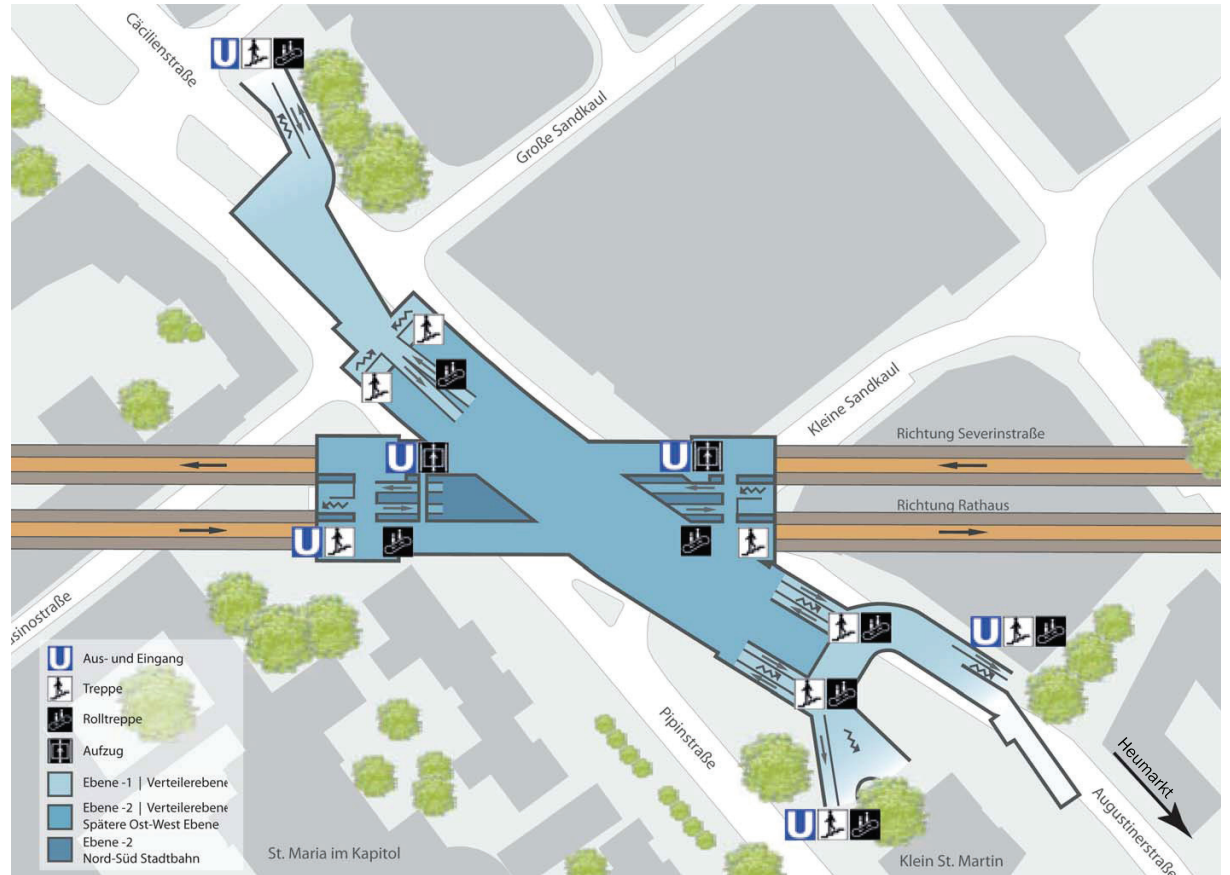
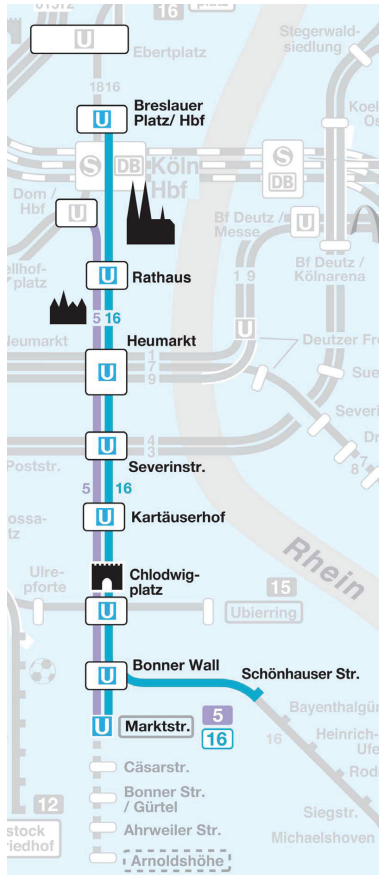
Er is extra aandacht besteed aan de oriëntatie van de stations met betrekking tot de veiligheid van de passagiers. Alle acht stations bieden zoveel mogelijk transparantie en openheid in verband met het beheer en de sociale controle.⁹

Heumarkt, 'Die Kathedrale'

Een religieuze stemming in een metrostation? Het koepelvormige dak van de halte aan de Heumarkt maakt het mogelijk. Wie hier, in het grootste bouwwerk van de Nord-Süd Stadtbahn verblijft, kijkt omhoog en heeft bijna het gevoel in een kerk te zijn. De prachtige architectuur weerspiegelt het belang van dit belangrijke en centrale verkeersknooppunt.⁹

Architect: Prof. Ullrich Coersmeier GmbH
Kunstenaar: Werner Reiterer

07

Concept

In dit zevende hoofdstuk zal het concept worden toegelicht dat ten grondslag ligt voor het nieuwe ontwerp van de publieke verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn. Het concept bestaat uit drie aspecten. Het eerste aspect is de verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn door de komst van Albert Speer's masterplan en het nieuwe metrostation aan de Heumarkt. Het tweede aspect is de kwaliteit van het Maritim Hotel gebruiken om de kwaliteit aan de Rijnpromenade te waarborgen. Het terugbrengen van de menselijke schaal in de passage is het derde aspect. Dit concept zal resulteren in het ontwerp van een nieuwe publieke verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn.

07.1 Verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn

Een nieuwe publieke verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn

pagina 79

afb. 36

Locatie van de nieuwe publieke verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn

Binnen dit project wordt aangenomen dat het masterplan van Albert Speer en het nieuwe metrostation aan de Heumarkt wordt gerealiseerd. Door de komst van deze twee plannen ontstaat er potentie om een nieuwe verbinding te maken tussen de Heumarkt en de Rijn.

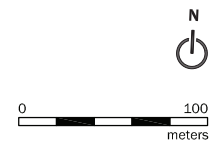
In het masterplan van Albert Speer is het niet mogelijk het verkeer totaal weg te denken. Het verkeer zal worden gecentreerd op één verkeersader, de Deutzer Brücke en aansluitende Augustinerstraße en Pipinstraße. Hierdoor zal de Heumarkt aan de westzijde van het Maritim Hotel veranderen van een druk en chaotisch verkeersknooppunt in een autoluw plein. Samen met de komst van het nieuwe metrostation in het verlengde van de passage van het Maritim Hotel zal het gebied optimaal gebruikt gaan worden door toeristen en inwoners van Keulen. Het wordt een nieuw goed bezocht publiekelijk gebied in het centrum van Keulen.

De Rijnpromenade gelegen aan de oostzijde van het Maritim is een goed bezocht deel in het centrum van Keulen. Concluderend uit het vooronderzoek blijkt dat het deel ter hoogte van het hotel herontworpen dient te worden in een ontvangende ruimte. Door het herontwerpen van deze ontvangende ruimte zal het publiek optimaal gebruik kunnen maken van de Rijnpromenade.

Het plein aan de westzijde en de ontvangende Rijnpromenade aan de oostzijde liggen ten grondslag voor het maken van een nieuwe publieke verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn. Het is een optimale verbinding tussen het toeristische winkelcentrum en de rustige Rijnpromenade. De ligging van de publieke verbinding is optimaal door de centrale ligging tussen het centrale station en het druk bezochte Chocolate museum, gelegen in het zuidelijke deel van de Rijnpromenade.

Doordat de passage van het Maritim Hotel potentie heeft om herontworpen te worden zal de passage de ideale publieke verbinding zijn tussen de Heumarkt en de Rijn. De nieuwe publieke verbinding is een verrijking voor het centrum van de stad Keulen. Het heeft er een nieuwe toeristische trekpleister bij, die tevens perfect bruikbaar is voor inwoners van Keulen.

07.2 Kwaliteit hotel = kwaliteit promenade

De kwaliteit van het Maritim Hotel waarborgt de kwaliteit op de Rijnpromenade

pagina 81

afb. 37

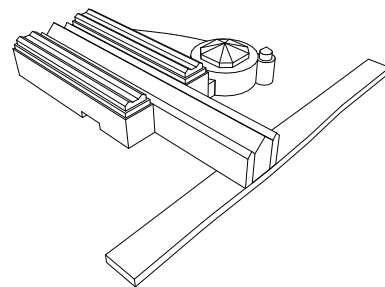
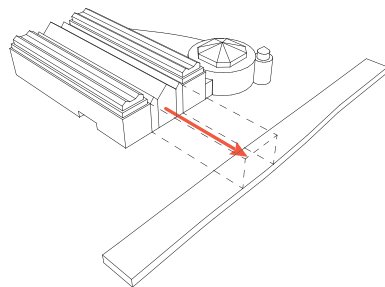
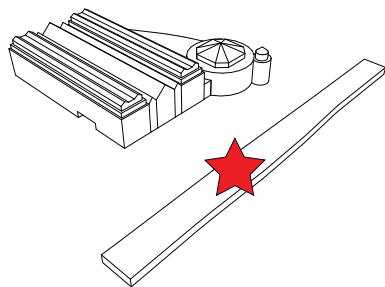
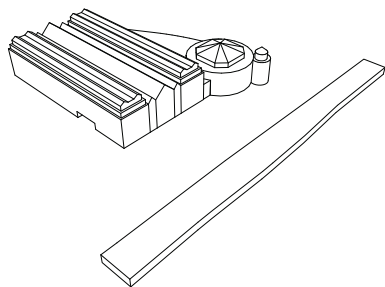
Conceptuele weergave van de nieuwe kwaliteit van het hotel dat de kwaliteit waarborgt op de Rijnpromenade met van links naar rechts: Maritim Hotel en promenade; ontvangende kwaliteit promenade; kwaliteit hotel; kwaliteit hotel = kwaliteit promenade

De bestaande passage van het Maritim Hotel is bedoeld als een openbare publieke ruimte. Door de tegenstellende belangen van de architect en het Maritim Hotel is de openbare toegankelijkheid van de passage momenteel minimaal. Het hotel heeft een verborgen kwaliteit. Door de verborgen kwaliteit zichtbaar te maken met behulp van een ontwerpogave zal de passage een nieuwe kwaliteit worden van het Maritim Hotel.

Uit het vooronderzoek van de ervaring en het gebruik van de Rijnpromenade bleek dat het deel van de promenade ter hoogte van het Maritim Hotel kwaliteiten mist in vergelijking met de andere delen van de Rijnpromenade. De nieuwe kwaliteit van het hotel zou de kwaliteit van de Rijnpromenade kunnen waarborgen.

Door het extruderen van de passage van het hotel richting de promenade, loopt de kwaliteit van het hotel door in een kwaliteit op de promenade. De kwaliteit van het hotel waarborgt nu de kwaliteit van de Rijnpromenade.

07.2 Menselijke schaal

Het terugbrengen van de menselijke schaal in de passage van het Maritim Hotel

pagina 83

*afb. 38
Conceptuele weergave van
het terugbrengen van de
menselijke schaal in de
vormtaal van de bestaande
passage*

De bestaande passage van het Maritim Hotel mist momenteel zijn kwaliteit. De hoofdoorzaak van het missen van de kwaliteiten ligt bij de immense schaal van de passage. Bij het bezoeken van de passage wordt vrijwel alleen gebruik gemaakt van de buitenkanten langs de gevels van het Maritim Hotel. Men voelt zich zo klein als ze gebruik maken van het midden van de passage. Tevens wordt het gebruik van de buitenkanten van de passage gestimuleerd door de aanwezige functies in de twee vleugels van het hotel.

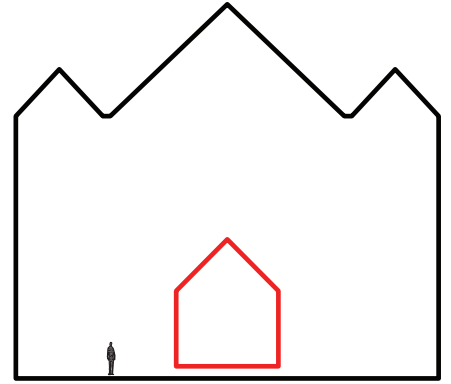
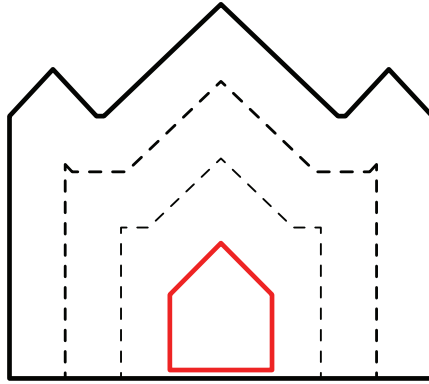
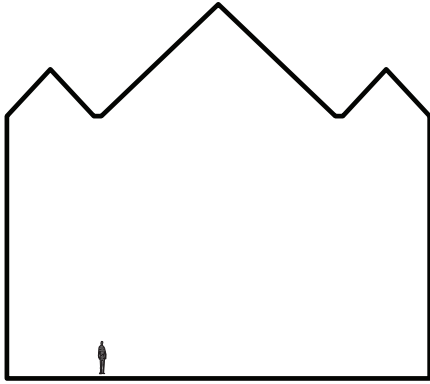
Om het gebruik van de passage te optimaliseren moet de menselijke schaal worden teruggebracht in de passage. Dit kan op twee verschillende manieren. De functies die grenzen aan de passage kunnen geëxtrudeerd worden richting het middendeel van de passage of er kan een volume geplaatst worden in het middendeel van de passage. Het extruderen van de functies levert een aantal extra problemen op zoals de belemmering van het zicht vanuit de hotelkamers in de passage en het aanwezig zijn van een dak/balkon voor de hotelkamers op de eerste verdieping. Een balkon zal extra kwaliteit moeten bieden voor de kamers maar door het extruderen van bijna de gehele gevel zal er rekening moeten worden gehouden met de privacy van de gasten. Het is namelijk geen kwaliteit als gasten inkijk hebben in elkaars kamer via het balkon. Er moet dus rekening worden gehouden met het plaatsen van een scheidingselement tussen de balkons. Deze elementen zullen het zicht vanuit de kamers in de passage nog meer belemmeren.

Dit alles wijst erop dat het plaatsen van een volume in het middendeel een betere oplossing is. Dit volume kan zelfs nog inspelen op het zicht vanuit de kamers in de passage. Verder zal dit volume een tweedeling maken in de passage waardoor er een tweetal kleinere toegankelijke passages in één passage worden gerealiseerd.

Door het naar binnen 'off-setten' van de vormtaal van de passage ontstaat een volume in het middendeel. Door het toepassen van deze methode past het volume perfect binnen de vormtaal van het Maritim Hotel.

De menselijke schaal is bereikt!

08

Programma

Het bestaande programma zorgt onder andere voor het matige gebruik van de passage. In dit hoofdstuk wordt het bestaande programma toegelicht. Verder wordt het nieuwe programma weergegeven en wordt er toegelicht waarom dit zal bijdragen aan het nieuwe publieke imago van de passage. De toelichting wordt ondersteund door de bestaande en nieuwe plattegronden met de weergave van de aanwezige functies.

pagina 87

afb. 39
Bestaande commerciële
functie, Tante Paula

pagina 88

afb. 40
Plattegrond laag 0, bestaand
programma grenzend aan de
passage

pagina 89

afb. 41
Plattegrond laag 0, nieuw
programma van het ontwerp en
grenzend aan de passage

pagina 90

afb. 42
Plattegrond laag 1, bestaand
programma grenzend aan de
passage

pagina 91

afb. 43
Plattegrond laag 1, nieuw
programma van het ontwerp en
grenzend aan de passage

Bestaand programma

Het bestaande programma grenzend aan de passage van het Maritim Hotel bestaat uit commerciële en horeca doeleinden. Deze twee functies doen vermoeden dat de passage als een publieke ruimte wordt gebruikt. Doordat de aanwezige commerciële functies bestaan uit specialistische winkels of -diensten worden deze functies nihil bezocht. Een voorbeeld van een dergelijke commerciële functie is de winkel 'Tante Paula'. Deze winkel levert elektronische voertuigen in de vorm van een step. De bijdrage van de commerciële functies aan de publieke rol van de passage is momenteel zeer laag. Hier kan verbetering worden aangebracht.

De horeca functies bestaan vooral uit restaurants die in dienst zijn van het hotel. Bijvoorbeeld de twee restaurants gelegen aan de oostzijde, promenade. Deze zijn niet openbaar toegankelijk doordat het ene restaurant dient als ontbijtbuffet voor de hotelgasten en het andere restaurant dient voor de mogelijkheid tot het reserveren voor het geven van feestjes. Mocht er geen reservering zijn wordt dit restaurant niet eens gebruikt.

Nieuw programma

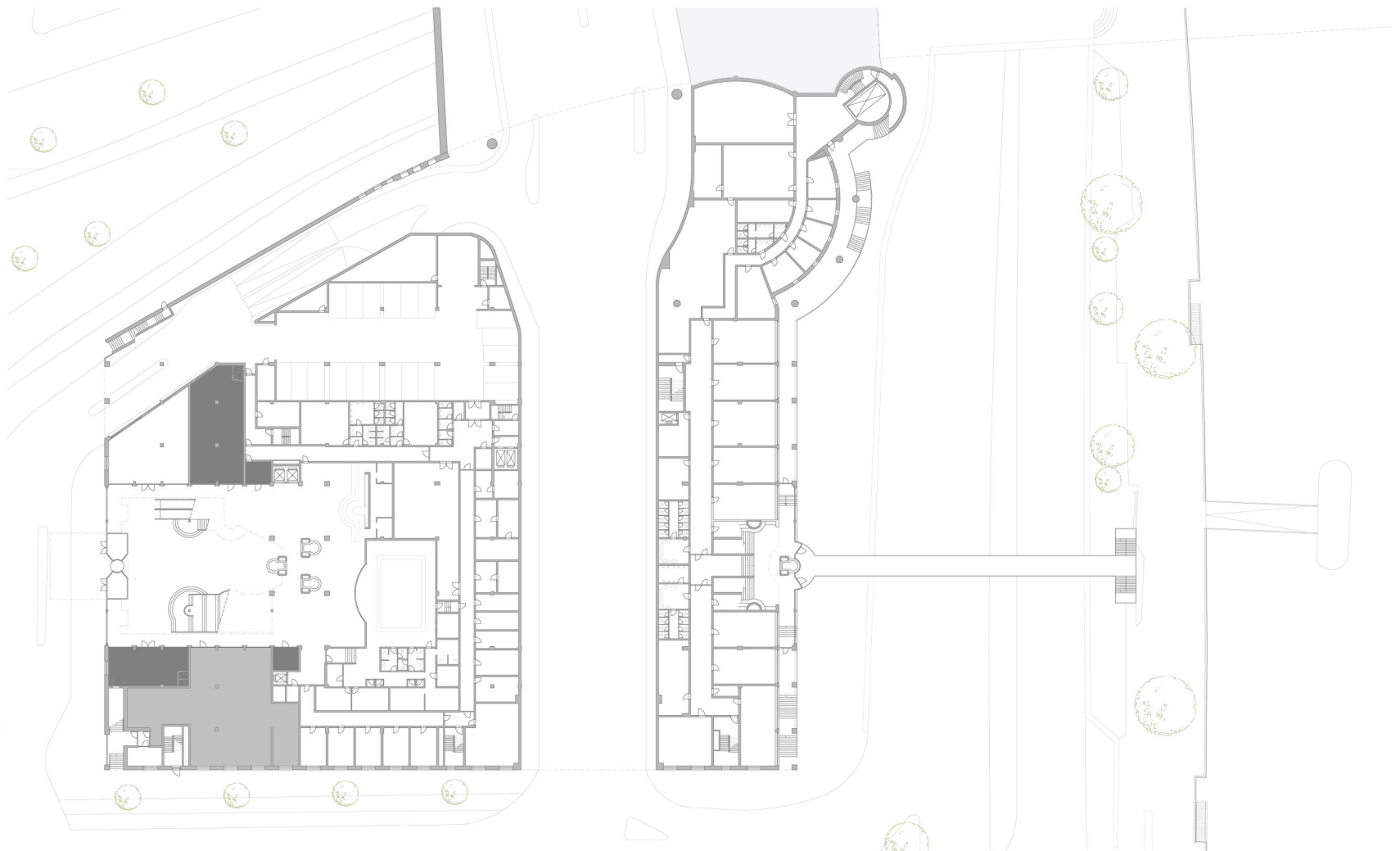
Het bestaande programma deelt niet mee in het publieke imago dat de passage zou moeten hebben. In het nieuwe ontwerp zal het programma aangepast worden met als doel het inspelen op een nieuwe publieke passage.

Het programma zal bestaan uit commerciële en horeca functies. De commerciële functies zullen worden geëxploiteerd door de bekende chique mode ketens zoals bijvoorbeeld Hugo Boss of Armani. Door de keuze van desbetreffende ketens wordt ingespeeld op het publiek van het vier sterren Maritim Hotel. Hierdoor zal er een winkelstraat worden toegevoegd aan het centrum van Keulen tussen de Heumarkt en de Rijn die bestaat uit het hogere marktsegment.

De horeca functies blijven in dienst van het Maritim Hotel maar zullen openbaar toegankelijk worden. De bestaande horeca gelegenheid van het Maritim Hotel aan de Heumarkt zal uitgebreid worden en open worden gesteld aan de Heumarkt door onder andere het openbaar toegankelijk maken van de trap gelegen aan de noordgevel van het hotel. Binnen het nieuwe ontwerp zal de functie van een koffiebar worden opgenomen. Deze koffiebar is samen met de aan de oostzijde gelegen uitbreiding van de bestaande horecagelegenheid een meerwaarde voor de Heumarkt. Buiten de koffiebar en de bestaande functies te vervangen wordt er een nieuw restaurant toegevoegd aan de Rijnpromenade. Dit restaurant valt buiten het beheer van het hotel. Door het beheer niet in handen van het hotel te geven zal het hotel moeten concurreren met het nieuwe restaurant waardoor de openbare kwaliteit van de horeca functies verbeterd zullen worden.

Laag 0 - Programma bestand

Commercieel

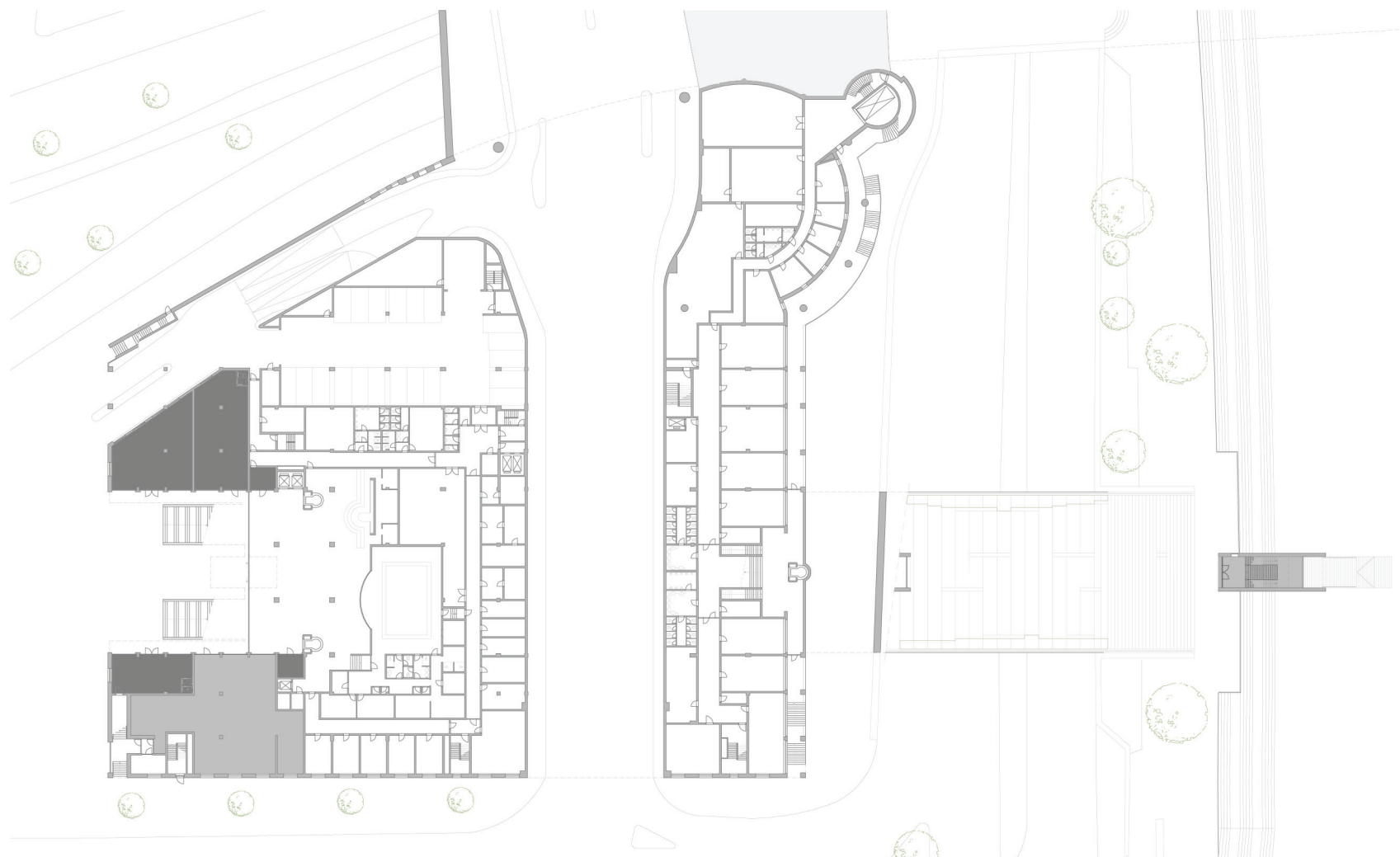

Horeca

0 25
meters

Laag 0 - programma nieuw

Commercieel

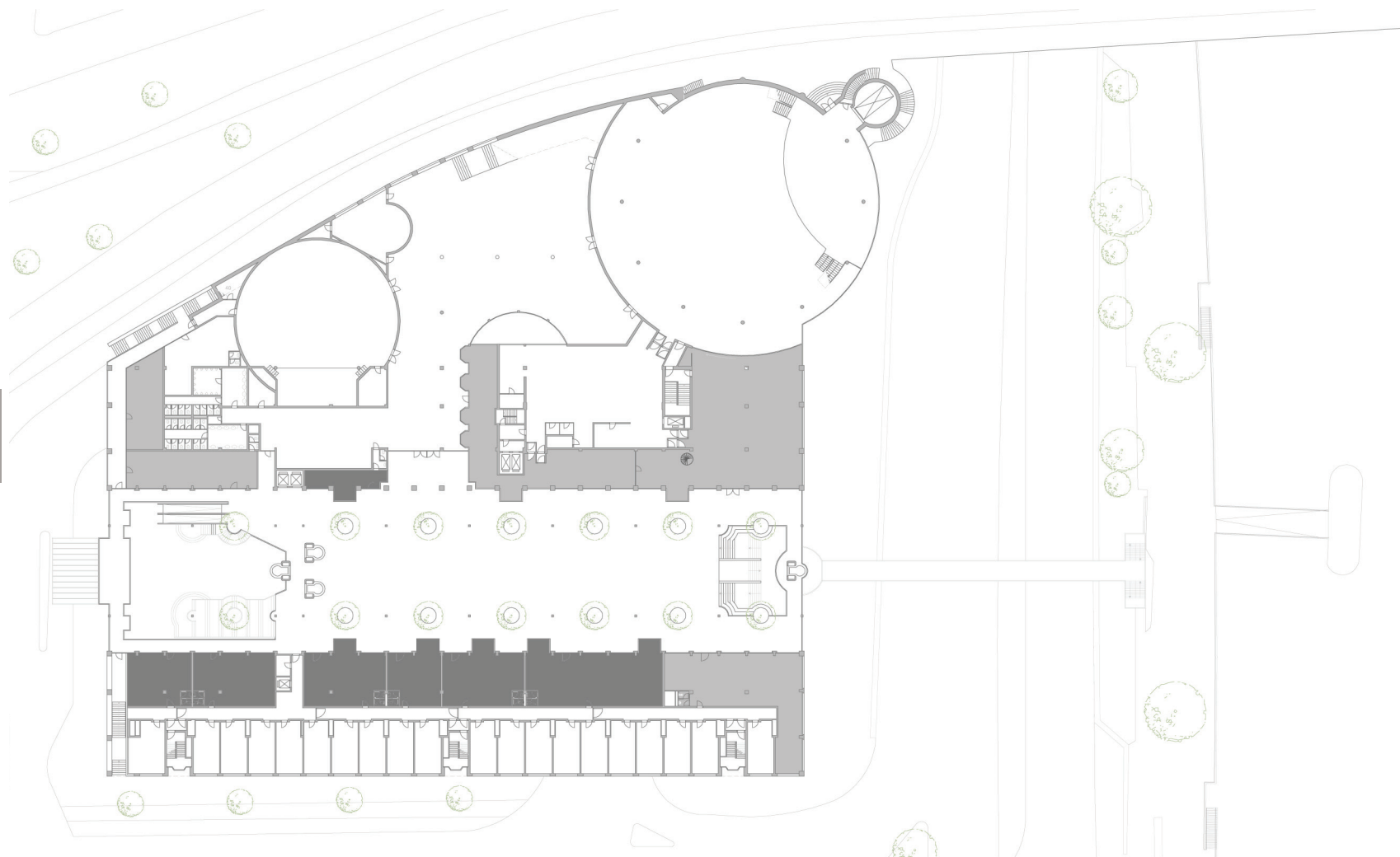

Horeca

25
meters

Laag 1 - programma bestaand

Commercieel

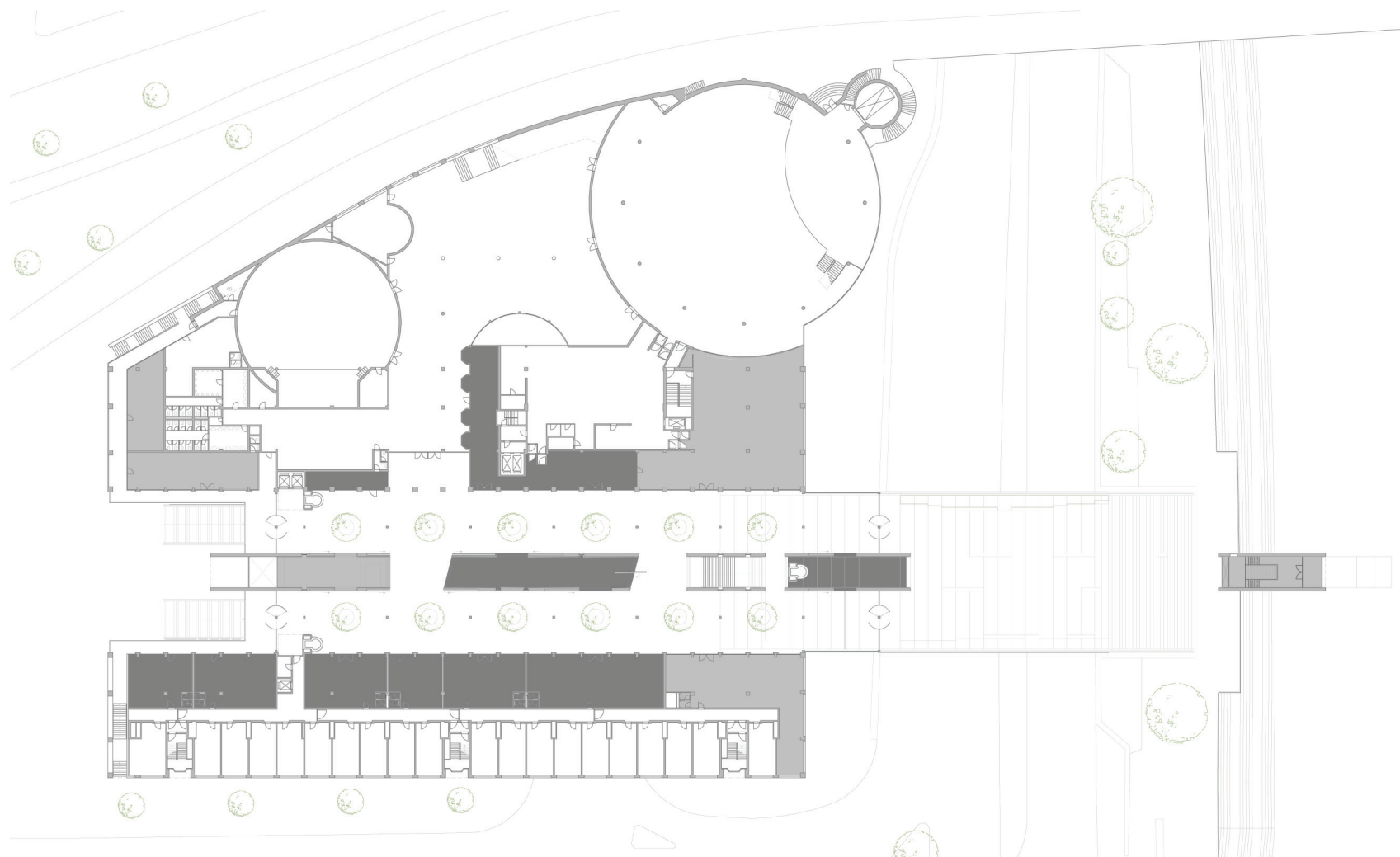

Horeca

0 25
meters

Laag 1 - Programma nieuw

Commercieel

Horeca

meters

09

Ontwerp

De nieuwe publieke verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn in het centrum van Keulen; de keuze van het materiaal, de vormtaal, de functie, etc. worden in dit hoofdstuk toegelicht. Deze toelichting wordt ondersteund door plattegronden, gevels, doorsnedes, details, 3D-impressies en foto's van het schaalmodel.

09.1 Ontwerpbeslissingen

Toelichting van het ontwerp

pagina 95

*afb. 44 (boven)
Publiek toegankelijk maken van
de entree aan de Heumarkt*

*afb. 45 (midden)
Zicht vanuit de hotelkamers in
de nieuwe publieke passage
waardoor de hotelgast vanuit
zijn kamer het leven in de
passage ervaart*

*afb. 46 (onder)
Pulserende beweging van
het meubel richting het
congressgedeelte*

Het ontwerp bestaat uit een pulserend meubel dat de bestaande passage penetreert en doorloopt in een ontvangend plateau richting het nieuwe restaurant aan de Rijnpromenade.

De penetratie van het meubel zorgt voor een menselijke schaal binnen de passage. Het niet gebruikte oppervlak van de bestaande passage wordt benut door het nieuwe meubel waardoor de passage optimaler gebruikt zal worden. Het meubel zal onderdak bieden aan diverse commerciële en horeca doeleinden. Door de plaatsing van dit meubel in de middenbeuk van de passage ontstaat er een nieuwe winkelstraat in het centrum van Keulen. Het ontvangende plateau zal dienen als een prettige verblijfsruimte voor bezoekers en inwoners van Keulen. Men kan er bijvoorbeeld rustig een boek lezen of genieten van de ligging aan de Rijn. Om te kunnen genieten van een hapje en een drankje aan het water kan gebruik worden gemaakt van het nieuwe restaurant aan de promenade.

Entree Heumarkt

De bestaande entree van het hotel / passage aan de Heumarkt heeft geen openbare uitstraling. Het is een vrij transparante gevel maar toch werkt het als een gesloten vlak. De toegankelijkheid van de passage wordt tevens tegengewerkt door de typografie boven de ingang van het hotel / passage. Deze typografie 'Maritim' doet vermoeden dat het de entree van het hotel is in de plaats van het ook zijn van een entree voor de publieke passage.

Door het nieuwe masterplan van Albert Speer en de komst van het nieuwe metrostation zal het deel van de Heumarkt gelegen ten hoogte van het hotel in gebruik toenemen. Door deze toename zal een meer openbare uitstraling van de entree aan de Heumarkt een grote bijdrage leveren aan het gebruik van de nieuwe publieke passage. Door het terugleggen van de entree krijgt de passage een uitnodigende uitstraling. Ook zullen de publieke passage en het hotel ieder een eigen entree krijgen waardoor het voor de bezoeker duidelijk is waar men heen moet. De entree van het hotel zal niet meer beschikken over de aanwezig typografie 'Maritim'. De nieuwe typografie 'hotel' in het glas van de entree is subtieler aanwezig waardoor de bezoeker niet in twijfel wordt gebracht of de passage openbaar toegankelijk is. Door het meubel de gevel te laten penetreren en te laten dienen als luifel aan de Heumarkt maakt het een pulserende beweging richting de Rijn waardoor de bezoeker sneller geneigd wordt deze route te nemen.

Meubel

Het nieuwe meubel brengt de menselijke schaal terug in de passage. De vormtaal van het meubel is afgeleid uit de vormtaal van de bestaande passage waardoor het perfect past binnen het Maritim. Tevens zorgt deze vormtaal voor een interessanter beeld voor hotelgasten vanuit hun hotelkamer. Door de transparante en open delen in het meubel kan de hotelgast vanuit zijn kamer meegenieten van het leven in de passage. Het opdelen van het meubel in verschillende parten zorgt voor een open structuur binnen de nieuwe passage. Net als in een winkelstraat kan men binnen de passage van de ene etalage oversteken naar de andere etalage. De open delen tussen de parten van het meubel zijn gelegen ter hoogte van: 1. de entree van het congres gedeelte van het Maritim Hotel bestaande uit de foyer, kleine en grote congreszaal; 2. entree naar het congresgedeelte gelegen op niveau 0 en -1, bestaande uit vergaderzalen en conferentieruimten; 3. entree in de vorm van een lift naar het bovenin het hotel gelegen luxe restaurant.

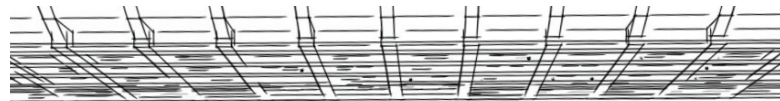
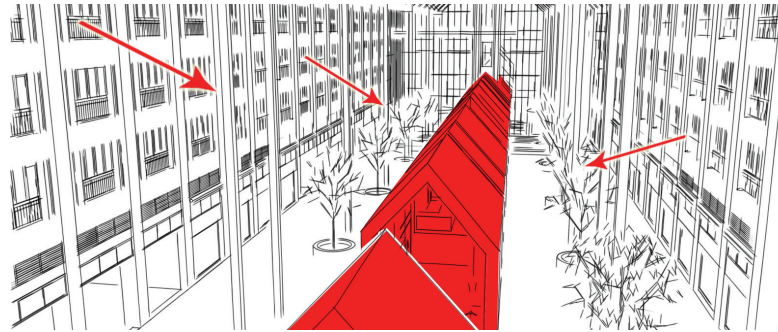
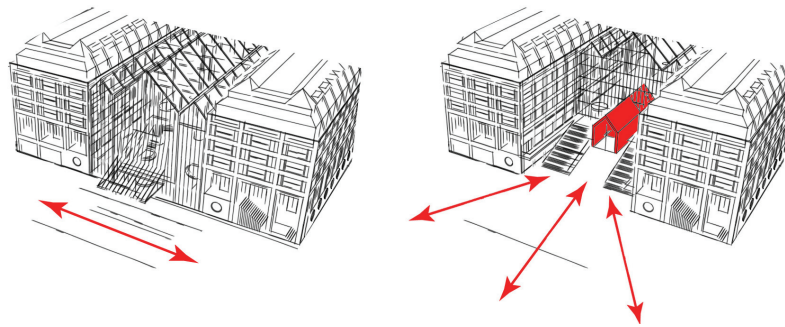
De uiteinden van het part gelegen tussen de twee entrees van de congres gedeelten zijn afgeschuind ten behoeve van het pulseren van het zakelijk publiek.

Entree Rijnpromenade en ontvangend plateau

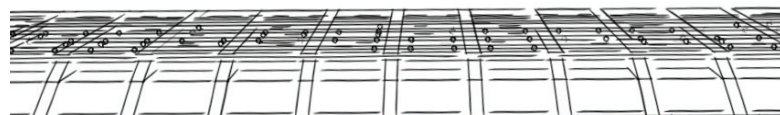
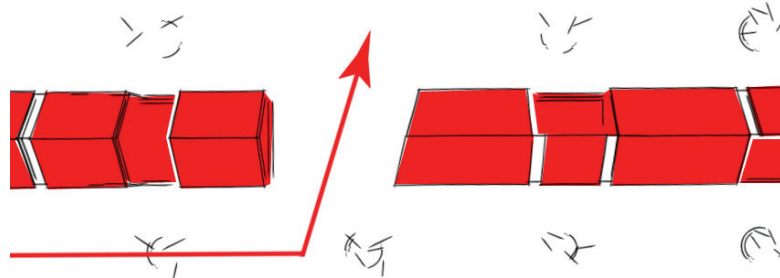
De bestaande entree aan de Rijnpromenade bestaat uit een simpele voetgangersbrug die de promenade verbindt met het hotel. Deze voetgangersbrug wordt vervangen door een ontvangend plateau dat dient als verblijfplaats voor de bezoeker en inwoner van Keulen. Het meubel penetreert door de gevel en zal dienen als een etalage voor de nieuwe publieke passage. De publieke passage loopt door in het nieuwe plateau. Het doorlopen in het plateau zorgt voor een zeer uitnodigend gebaar richting de publieke passage als naar de Rijnpromenade. Het zorgt voor een nieuwe optimale verbinding tussen de Rijn en het hotel.

Het plateau bestaat uit een trapsgewijze opbouw in verband met het niveauverschil van de passage en de Rijnpromenade. Door dit hoogteverschil ontstaat er een nieuwe 'brug' over de weg, Am Lelystapel. Aangezien er al een brug, Deutze Brücke, aanwezig is is het plateau zo ontworpen dat het niet zodanig als een brug ervaren zal worden maar als een openbaar plein. Door de trapsgewijze opbouw ontstaan er voldoende zitplaatsen. Het plaatsen van diverse extra zitmeubels zal het openbaar gebruik stimuleren. Dit zitmeubilair wordt tevens ingezet, met behulp van het toepassen van dezelfde materialisering als het meubel, als verbindend element tussen het meubel en het nieuwe restaurant. Doordat het plateau gelegen is over de weg, Am Lelystapel, zal er ook aan veiligheid moeten worden gedacht. Deze veiligheid wordt gegarandeerd door het ontwerp van een groene strook aan beide

CONCRESS

pagina 97

*afb. 47 (boven)
Verbinding tussen de publieke
passage en het nieuwe
restaurant*

*afb. 48 (midden)
Het restaurant als
scheidingselement tussen
de promenade en de Rijn
waardoor het pulserend werkt
triching de publieke passage*

*afb. 49 (onder)
Het nieuwe meubel in open en
gesloten situatie*

zijden van het plateau. Hierdoor ontstaat er een bepaalde afstand tussen het bruikbaar deel en de rand van het plateau waardoor het groen functioneert als een soort van balustrade. Naast de groene strook zal er ook een minimale balustrade worden toegepast.

Restaurant

Het nieuwe restaurant is gelegen aan de Rijnpromenade in de Rijn. Door deze situatie van het restaurant wordt de pulserende beweging 'afgemaakt'. Het restaurant functioneert als een soort scheidingselement tussen de promenade en de grote open ruimte, de Rijn. Het afschermen van de Rijn ter hoogte van de publieke passage zorgt voor een pulserende werking richting de passage. De ligging van het restaurant wordt bepaald door de ligging aan het water. Het leven aan het water is tegenwoordig een bepaalde vorm van luxe. Het is heerlijk om van een drankje of een hapje te genieten aan het water. Om dit gebruik te optimaliseren beschikt het restaurant over een terras op de tweede verdieping waardoor men tijdens het genot van een hapje of een drankje kan genieten van het uitzicht over de Rijn. Tevens beschikt het restaurant over een vlonder/aanlegplaats voor kleine boten. Deze vlonder zal gebruikt worden als terras aan het water.

Het restaurant heeft een vrij smalle dimensie. Door deze dimensie is de capaciteit van het restaurant vrij laag. Om de capaciteit zo groot mogelijk te maken wordt er gebruik gemaakt van trappen met tussengelegen plateaus waar men kan genieten van een hapje en een drankje. Door deze aanpak wordt het restaurant vooral verticaal gebruikt. Dit verticaal gebruik bevordert het zicht over de Rijn.

De vormtaal van het restaurant is in lijn met het meubel van de passage waardoor het aansluiting vindt met het pulserende element komende van de Heumarkt.

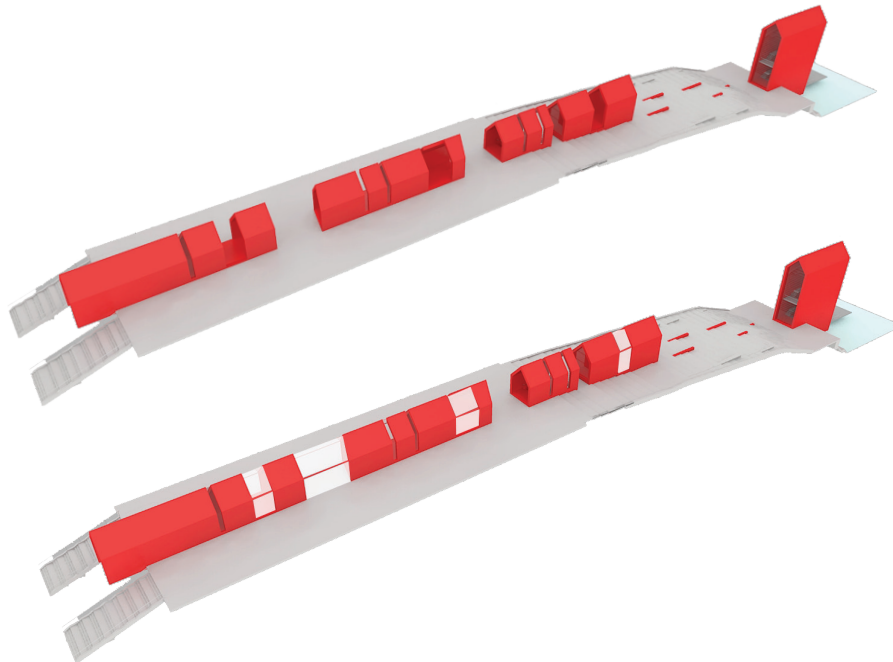
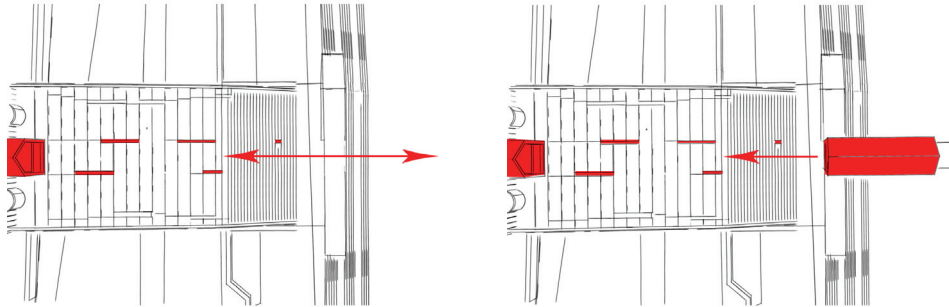
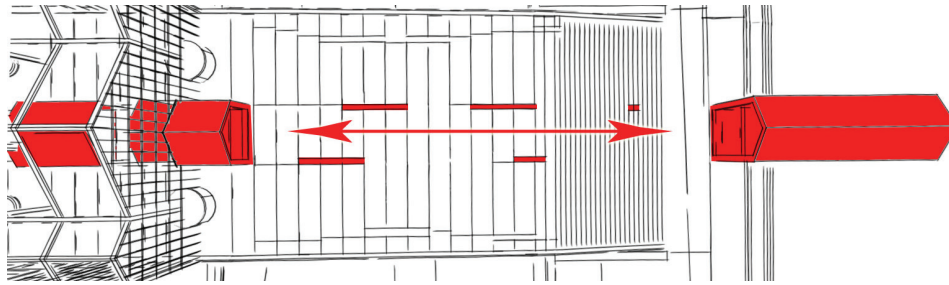
Promenade

De bestaande promenade heeft een harde grens met de Rijn. Om de ligging en het contact met de Rijn te optimaliseren is er over de gehele breedte van het derde deel (ter hoogte van het Maritim Hotel) van de promenade een trap ontworpen. Deze trap functioneert als één groot zitmeubel aan de Rijn. Ter hoogte van de verbinding van de passage met het restaurant wordt de promenade deels verbreedt. Deze verbreding zorgt voor het mogelijk maken van het plaatsen van terrassen aan beide zijden van het nieuwe restaurant.

Veiligheid

Aangezien de publieke passage 24 uur per dag openbaar is, is het een vereiste om het meubel te kunnen afsluiten. Het meubel is afsluitbaar met behulp van een schuifdeursysteem. De schuifdeuren schuiven in de halve meter dikke schil van het nieuwe meubel waardoor ze tijdens openingsuren niet zichtbaar zijn. Een gedeelte van het meubel is niet afsluitbaar met behulp van het schuifdeursysteem. Dit deel bevindt zich tegenover de entree naar het congres gedeelte op niveau -1. Dit gedeelte moet in de avonduren toegankelijk zijn waardoor dit niet gesloten kan worden. Het schuifdeursysteem wordt hier vervangen door één grote taatsdeur. Deze deur heeft zijn draaipunt in het midden van de opening waardoor het tijdens openingsuren een extra pulserende werking heeft.

09.2 Materialisering

Toelichting van de toe te passen materialisering

pagina 98

afb. 50
Kleurenstaat familie van de donker rode tint van de bestaande constructie en kozijnen. RGB 255,21,21 is de nieuwe toe te passen kleur.

pagina 99

afb. 51
Referentie van het toe te passen materiaal, Stedelijk Museum Amsterdam, 2012, Benthem Crouwel Architects.

Het meubel is een pulserend element in de context van het bestaande Mairitm hotel. Door het meubel optimaal te laten pulseren wordt er gekozen voor een materialisering die afsteekt ten opzichte van de bestaande materialisering in de passage. De bestaande materialisering van het hotel heeft een typische stijl. Het gebruik van gouden randjes, een aanwezige donkere kleur rood van de constructie en de kozijnen, en de gevelsteen typeren de keten Maritim. Deze materialisering dateert uit de jaren '90. Om het meubel optimaal te laten pulseren wordt gekozen voor een moderne uitstraling. Deze moderne uitstraling wordt gevonden in het gebruik van een composiet van Twaron en Tenax fiber. Dit materiaal wordt veel gebruikt in de bouw van yachten en schepen. Verder is het toegepast bij het nieuwe stedelijk museum van Amsterdam, 'de badkuip' van Benthem en Crouwel Architects.

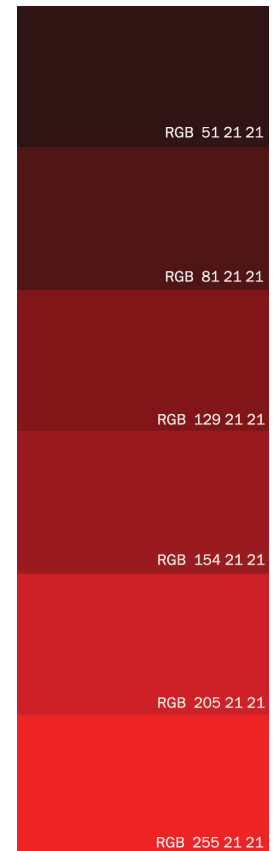
Het voordeel van het materiaal is dat het naadloos aangebracht kan worden. Het pulserende meubel zal hierdoor uit één schil bestaan waardoor de moderne uitstraling optimaal wordt bereikt; het strakke en minimale tegenover het robuuste van de bestaande materialen.

Het composiet wordt gebruikt in de vorm van sandwichpanelen. De panelen worden vervaardigd volgens een bekende techniek in de composietproductie, vacuüm spuitgieten. De panelen worden als volgt gefabriceerd. Het Twaron para-aramide wordt samen met het Tenax koolstofvezel geplaatst op een folie. Dan wordt een laag van PIR schuim (hardschuim isolatie) toegevoegd. Hierna wordt er weer een laag van het Twaron para-aramide en Tenax koolstofvezel aangebracht waarna het wordt gewikkeld in een plastic folie. Nu wordt het paneel vacuüm getrokken en gelijktijdig wordt er vinylester hars toegevoegd waardoor het fiber zich omzet in een duurzaam sandwich paneel.

Deze sandwichpanelen worden in het werk toegepast waarna de naden worden dichtgesmeerd met hetzelfde fiber. Na het opvullen van de naden wordt het nabehandeld in het werk in de vorm van het opschuren en spuiten van een afwerklaag. Deze afwerklaag kan in elke kleur worden toegepast. Het voordeel van dit systeem is dat de kleur ten alle tijden kan worden aangepast.

Om de materialisering ergens aansluiting te laten vinden met de bestaande situatie wordt de kleur van het materiaal afgeleid uit de kleur van de bestaande constructie en kozijnen. Het meubel heeft een pulserende functie, waardoor de keuze van de kleur van het materiaal bepalend is voor de optimale werking hiervan. Door de materialisering een opvallende kleur te geven valt het element des te meer op aan de Heumarkt en de Rijn. De

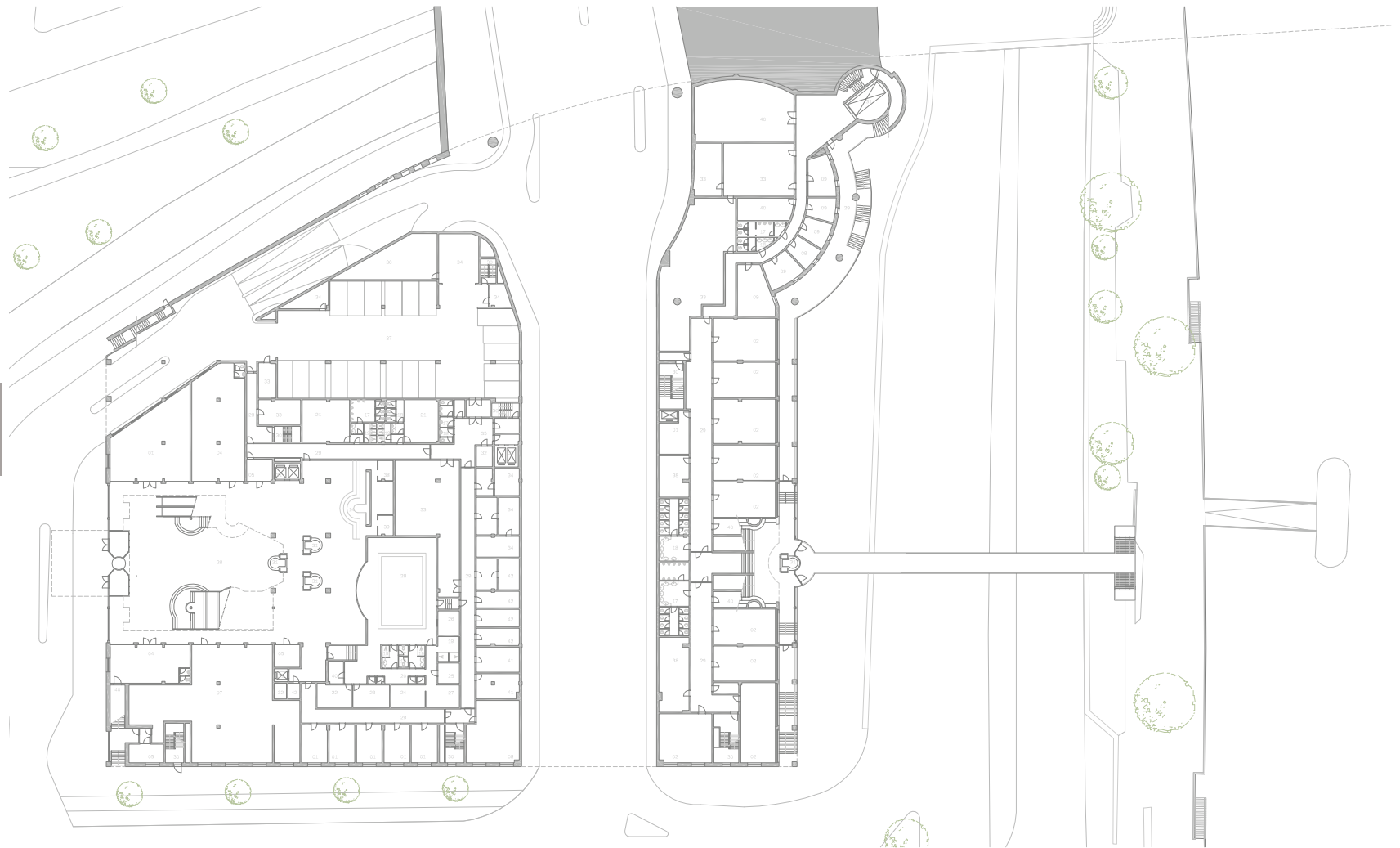
bestaande constructie en kozijnen bestaan uit een donker rode tint. De kleur van het nieuwe meubel is familie van deze rode tint. Door de donker rode tint lichter te maken ontstaat er een fel rode kleur. Deze kleur past perfect in het plaatje van een pulserend element middenin het centrum van Keulen.

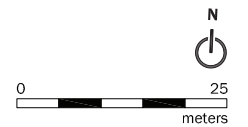

09.3 Plattegronden

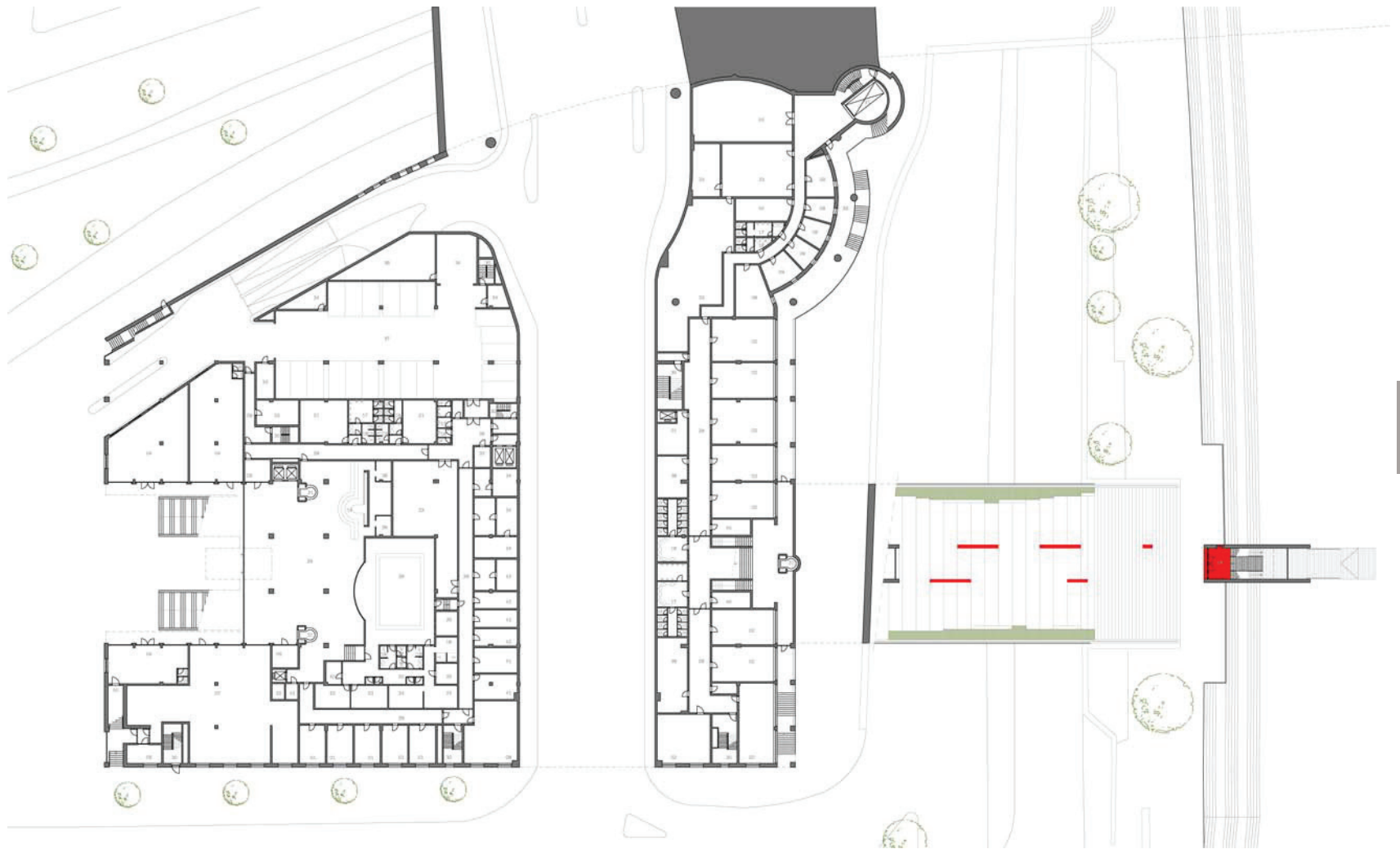
Plattegronden van het bestaande tegenover het nieuwe ontwerp

Laag 0 - Bestaand
0.00 = 47500 üNN

0 25
meters

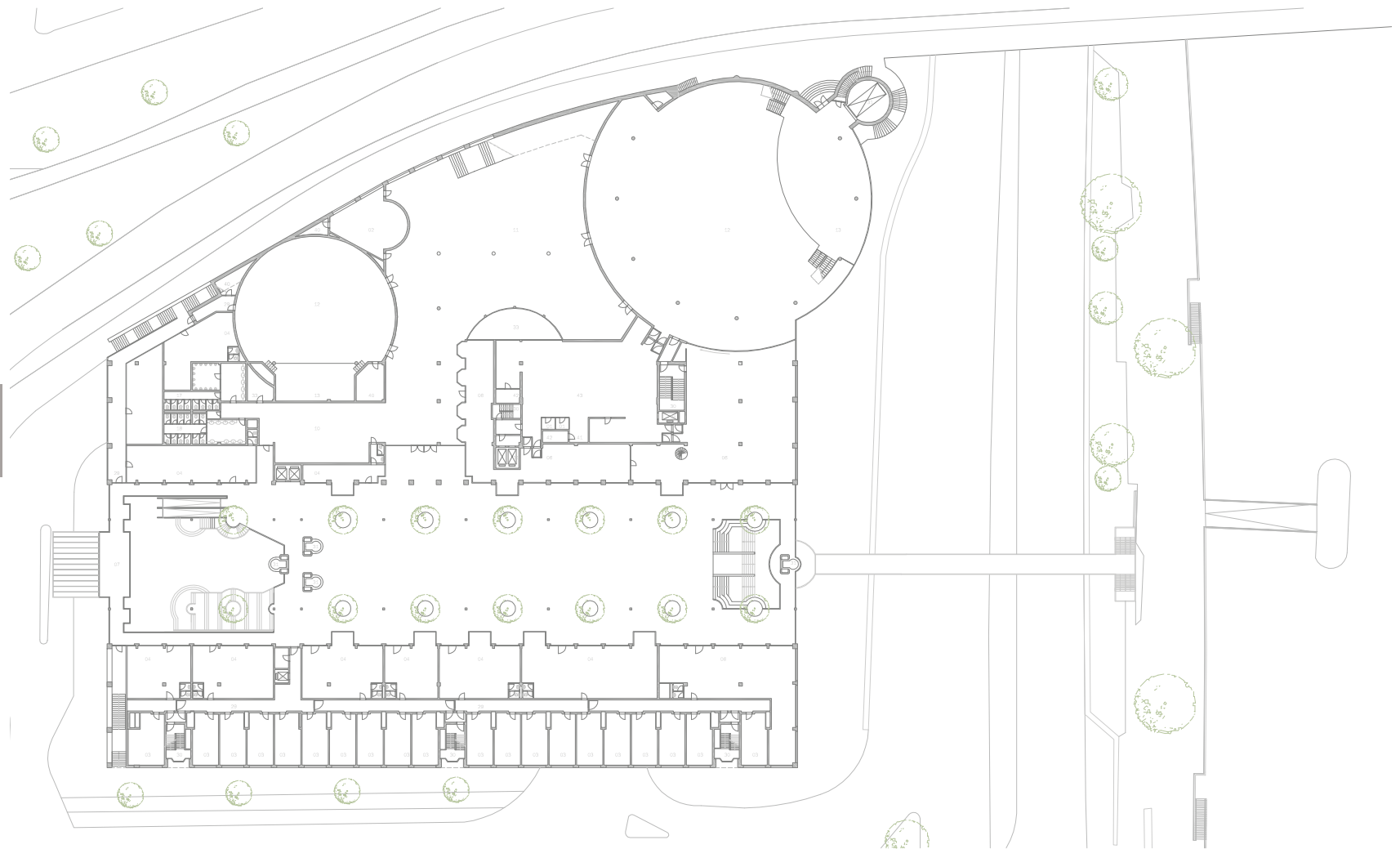
Laag 0 - nieuw
0.00 = 47500 üNN

102

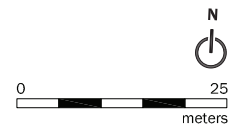

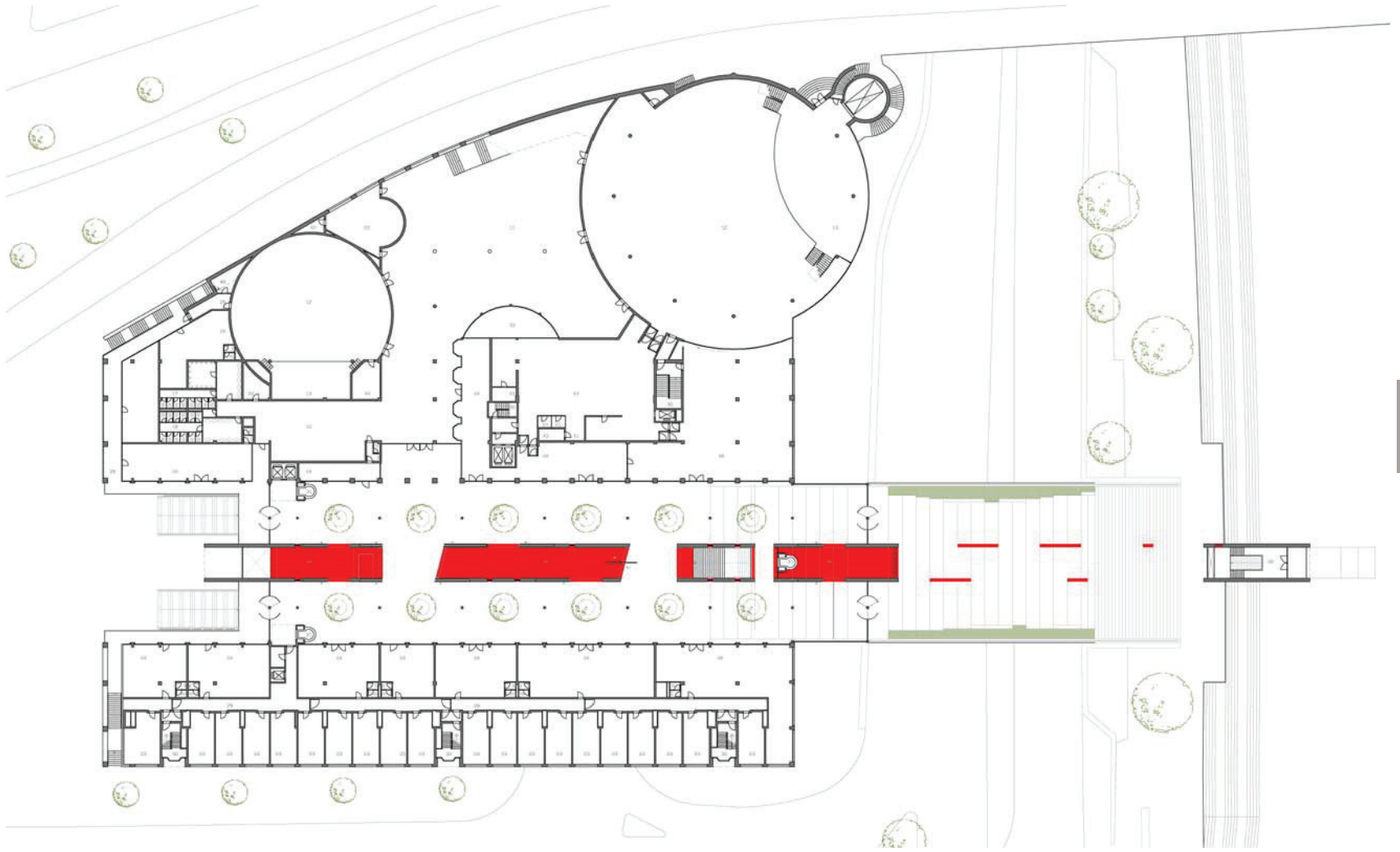
0 25
meters

103

Laag 1 - Bestaand
4000+

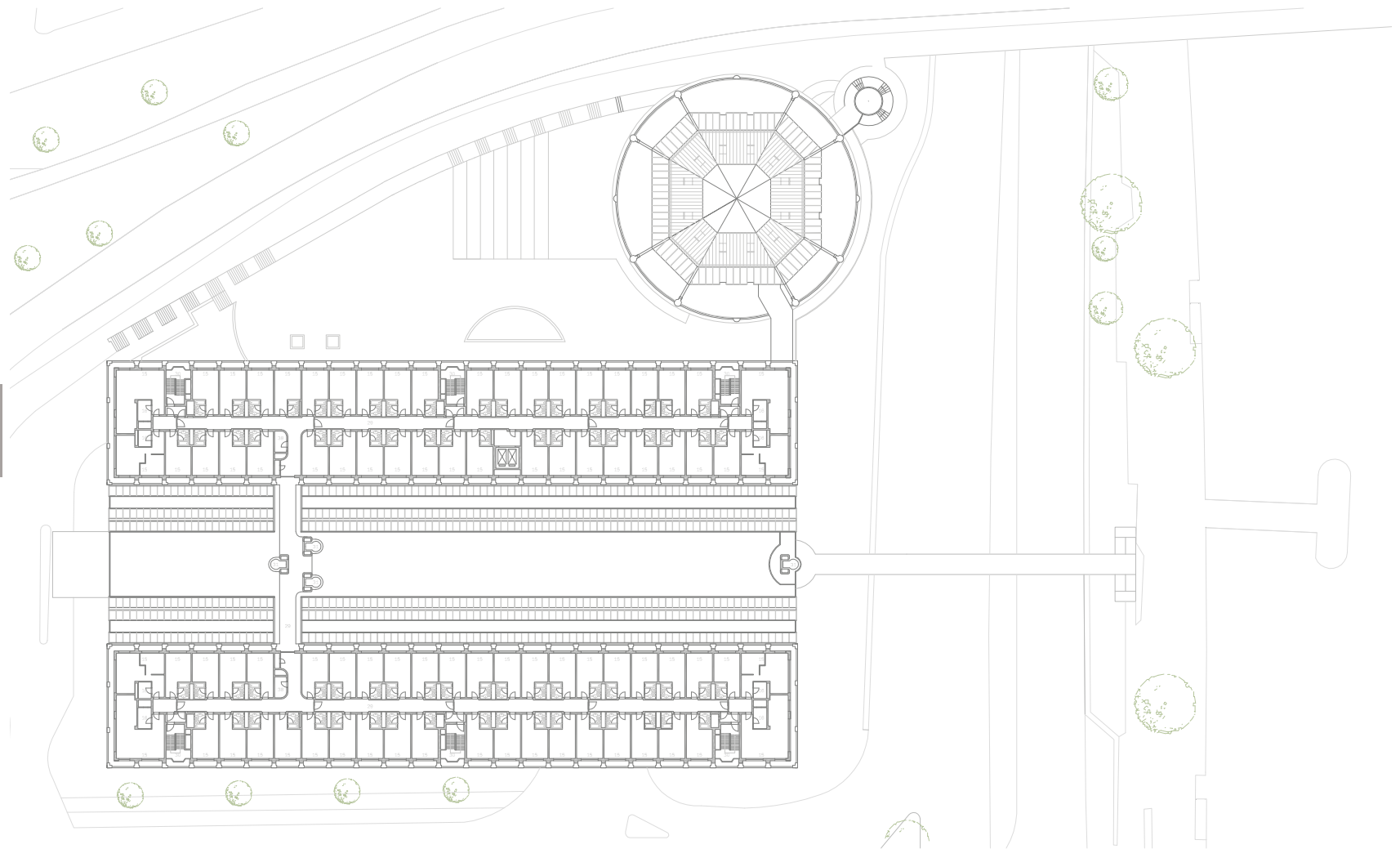

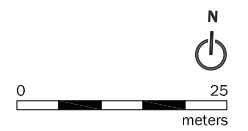
Laag 1 - nieuw
4000+

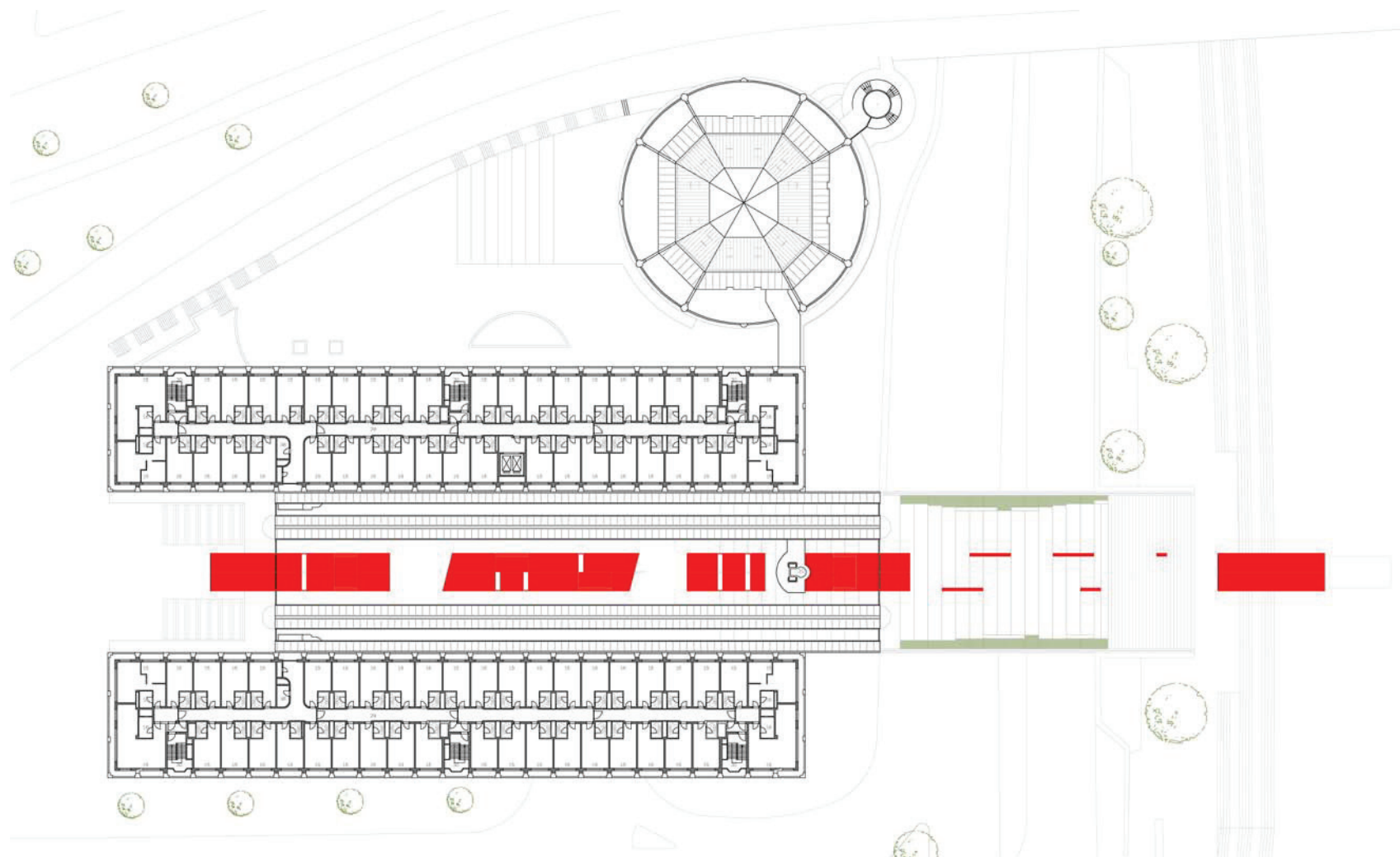

105

Laag 6 - Bestaand
18000+

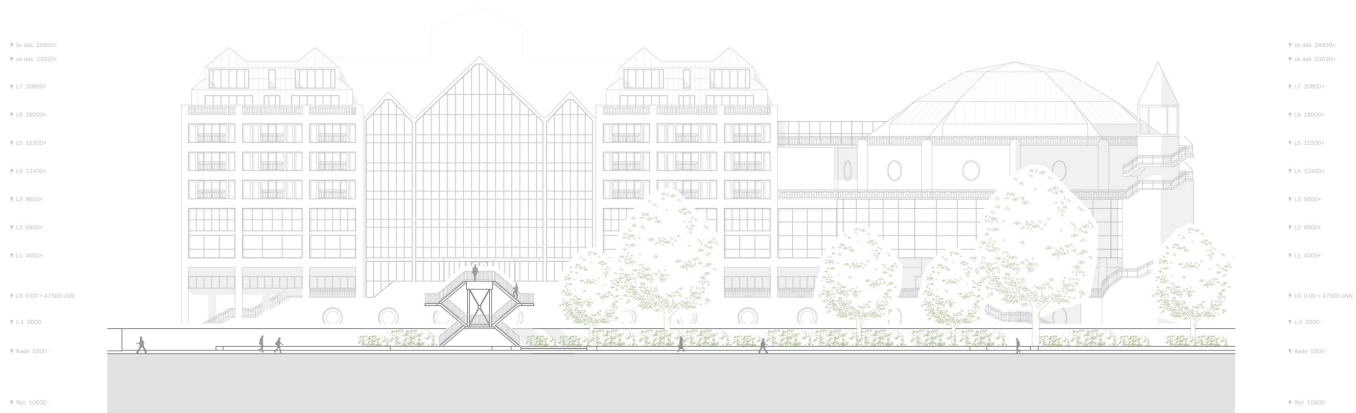
Laag 6 - nieuw
18000+

09.4 Gevels en doorsnedes

Gevels en doorsnedes van het bestaande tegenover het nieuwe ontwerp

Westgevel, Heumarkt - bestaand

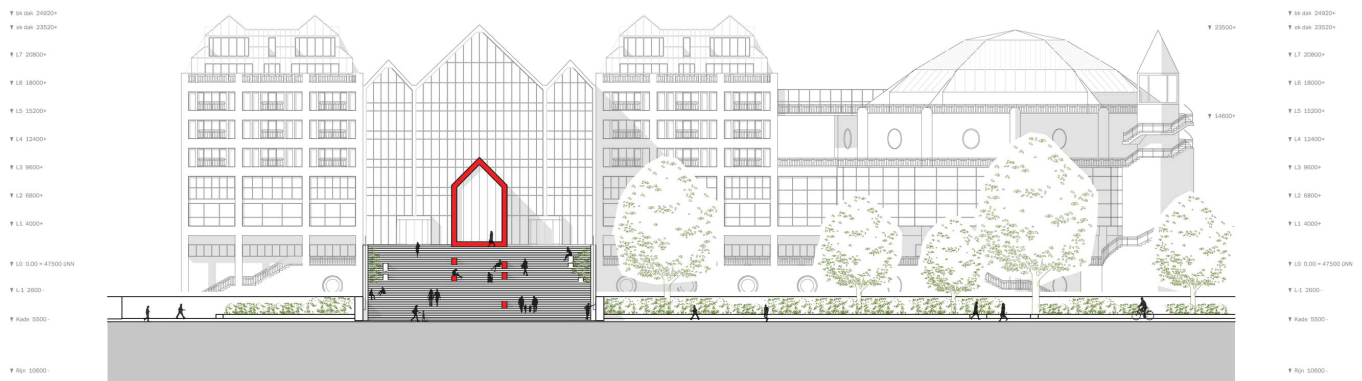

Oostgevel, promenade - bestaand

0 25
meters

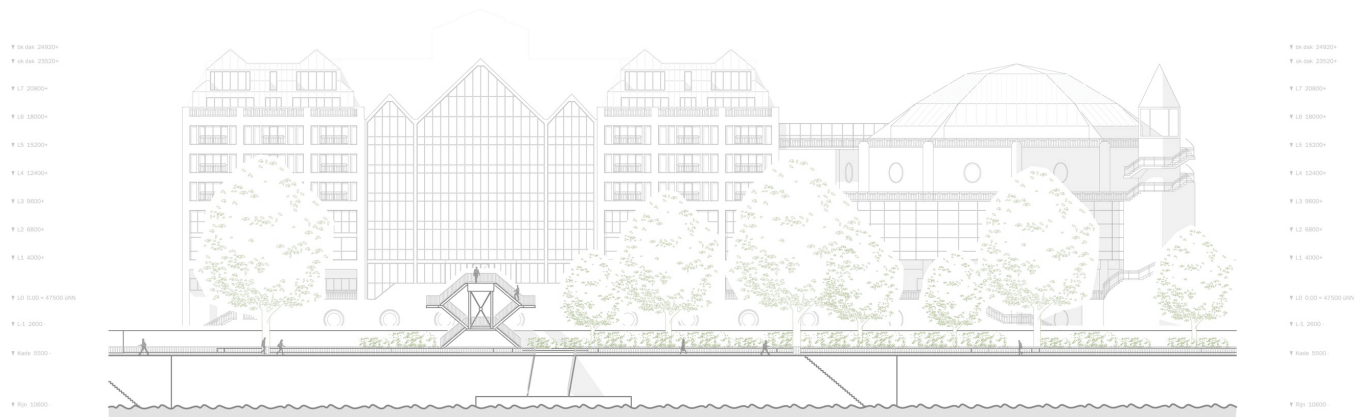
Westgevel, Heumarkt - nieuw

Oostgevel, promenade - nieuw

0 25
meters

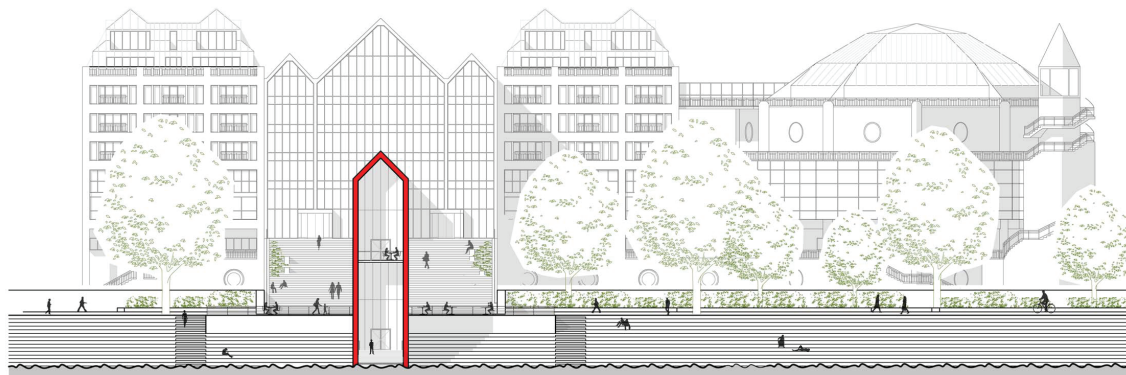

Oostgevel, Rijn- bestaand

T 04.04 24920+
T 04.04 23920+
T L7 20800+
T L6 18000+
T L5 15200+
T L4 12400+
T L3 9600+
T L2 6800+
T L1 4000+
T L0 0.00 = +17000.00N
T L1 2600+
T Kade 5500+
T Rijn 10600+

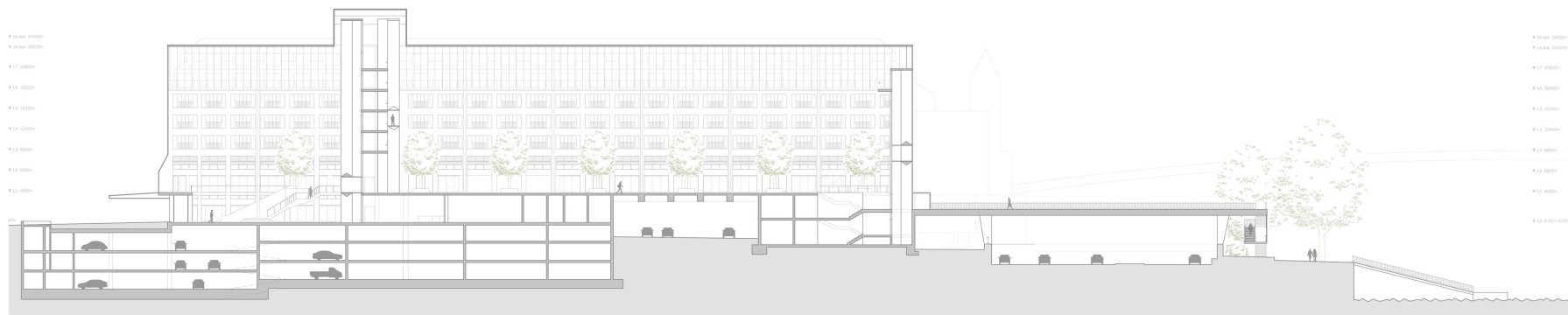

T 04.04 24920+
T 04.04 23920+
T L7 20800+
T L6 18000+
T L5 15200+
T L4 12400+
T L3 9600+
T L2 6800+
T L1 4000+
T L0 0.00 = +17000.00N
T L1 2600+
T Kade 5500+
T Rijn 10600+

Oostgevel, Rijn- nieuw

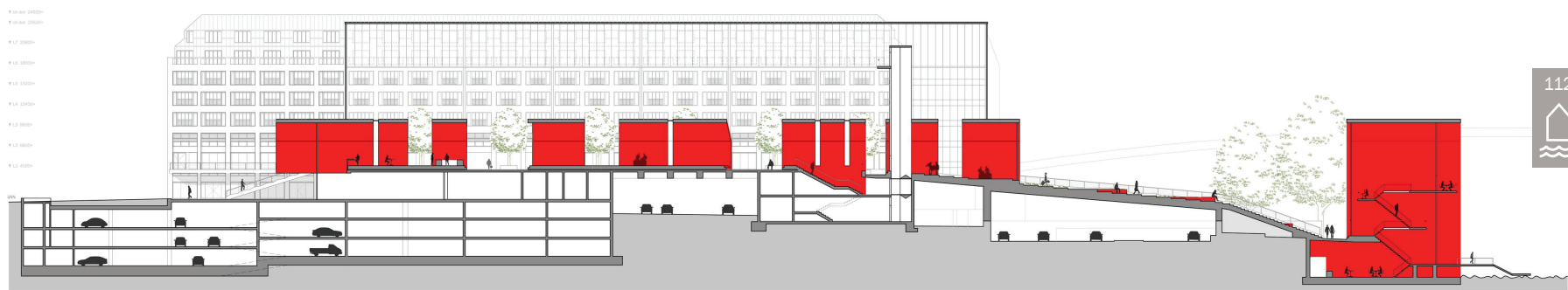
0 25
meters

Langsdoorsnede - bestand

Langsdoorsnede - nieuw

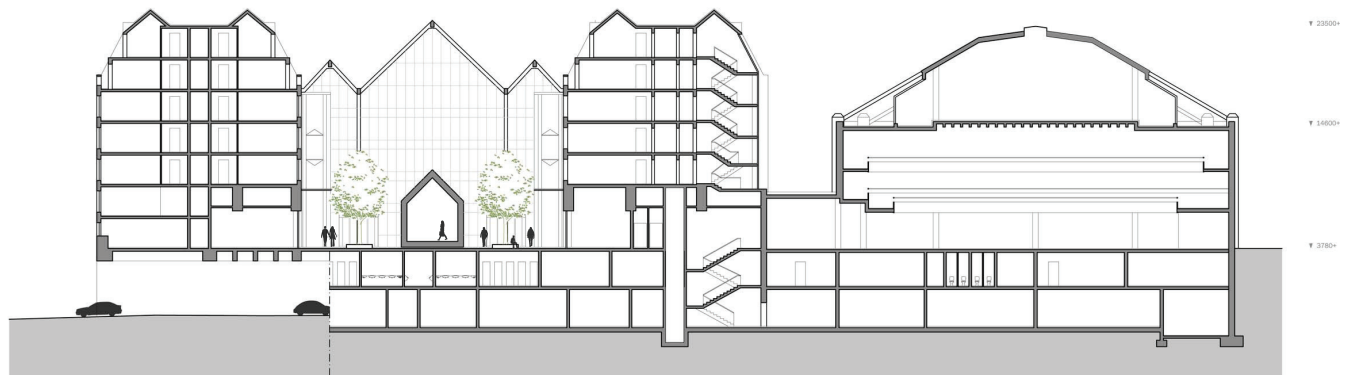
0 25
meters

Dwarsdoorsnede - bestaand

↑ 24920+
↑ 23920+
↑ 20800+
↑ 18000+
↑ 15200+
↑ 12400+
↑ 9600+
↑ 6800+
↑ 4000+
↑ 0.00 = 47500 DNV
↑ 5500-

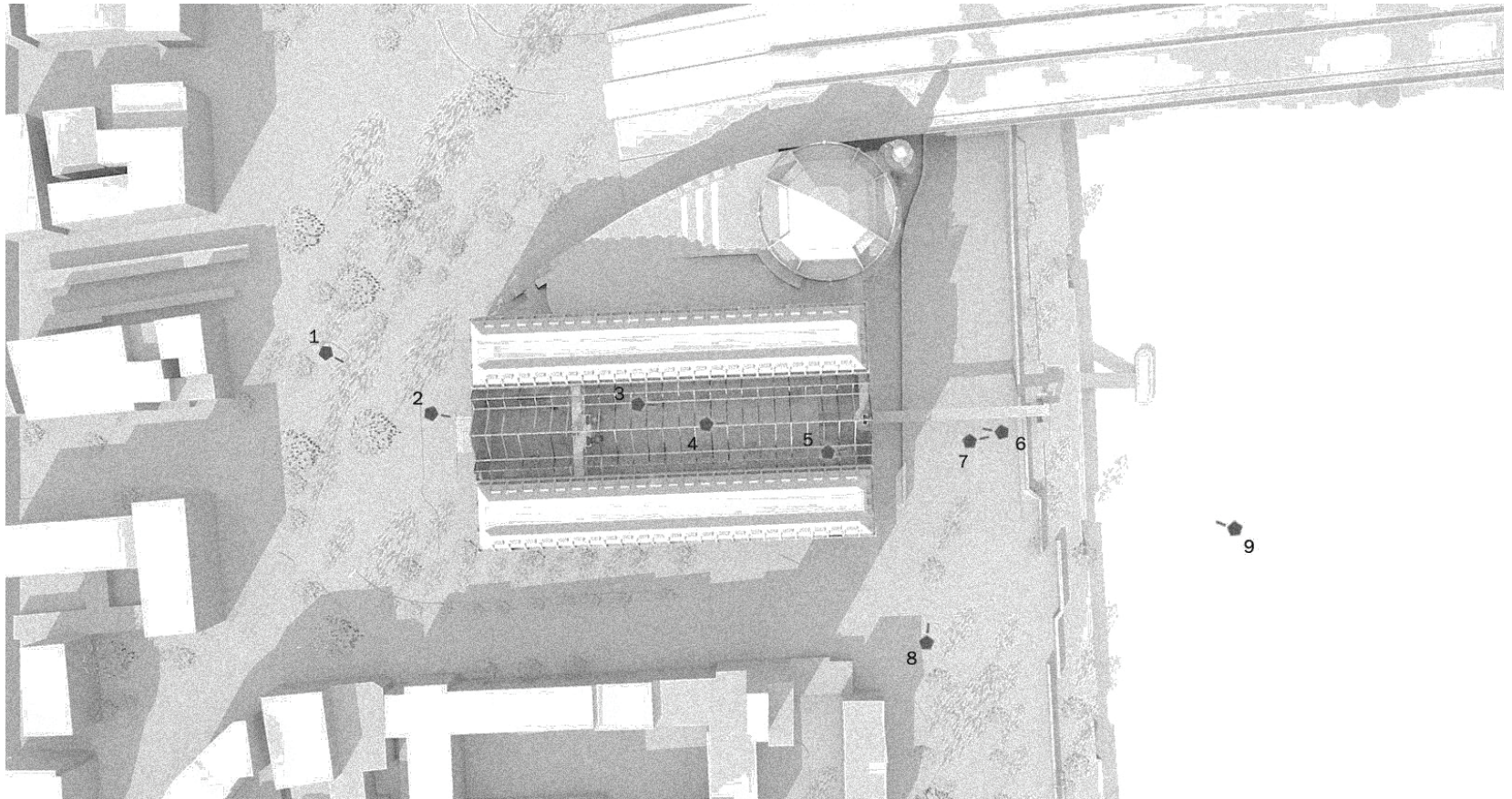
Dwarsdoorsnede - nieuw

0 25
meters

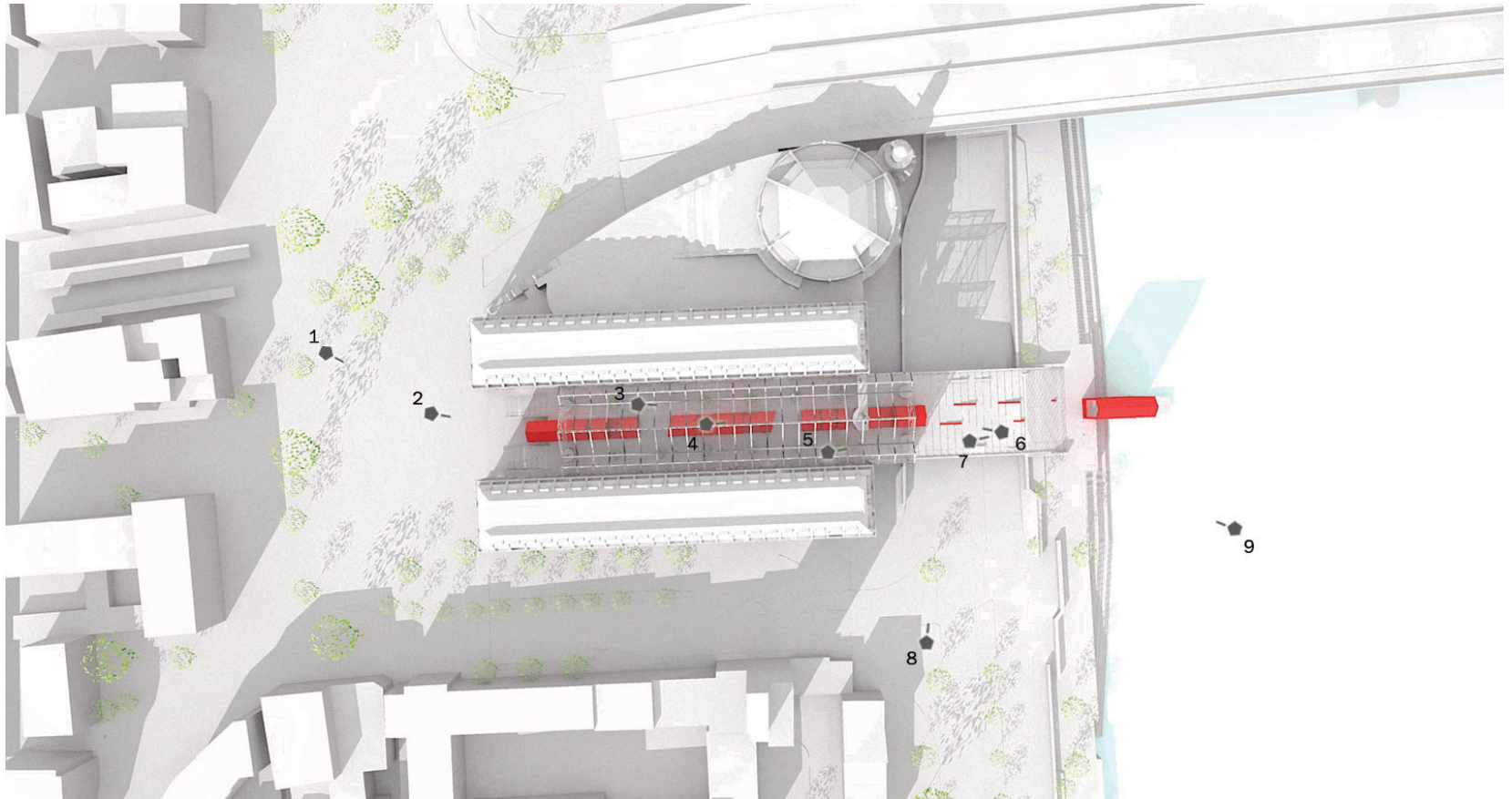

09.5 Impressies

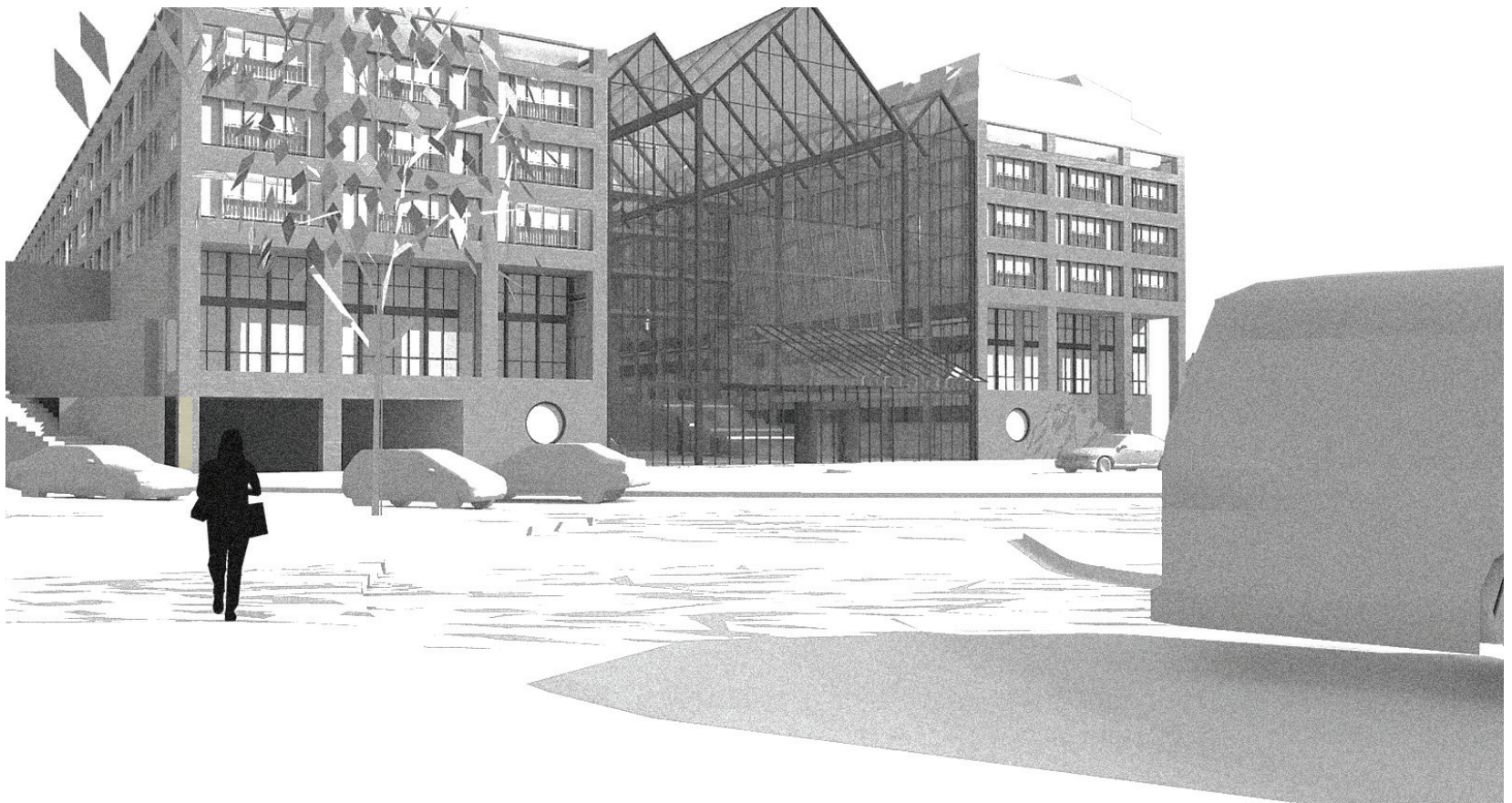
3D-Impressies van het bestaande tegenover het nieuwe ontwerp

Bovenaanzicht - bestaand

Bovenaanzicht - nieuw

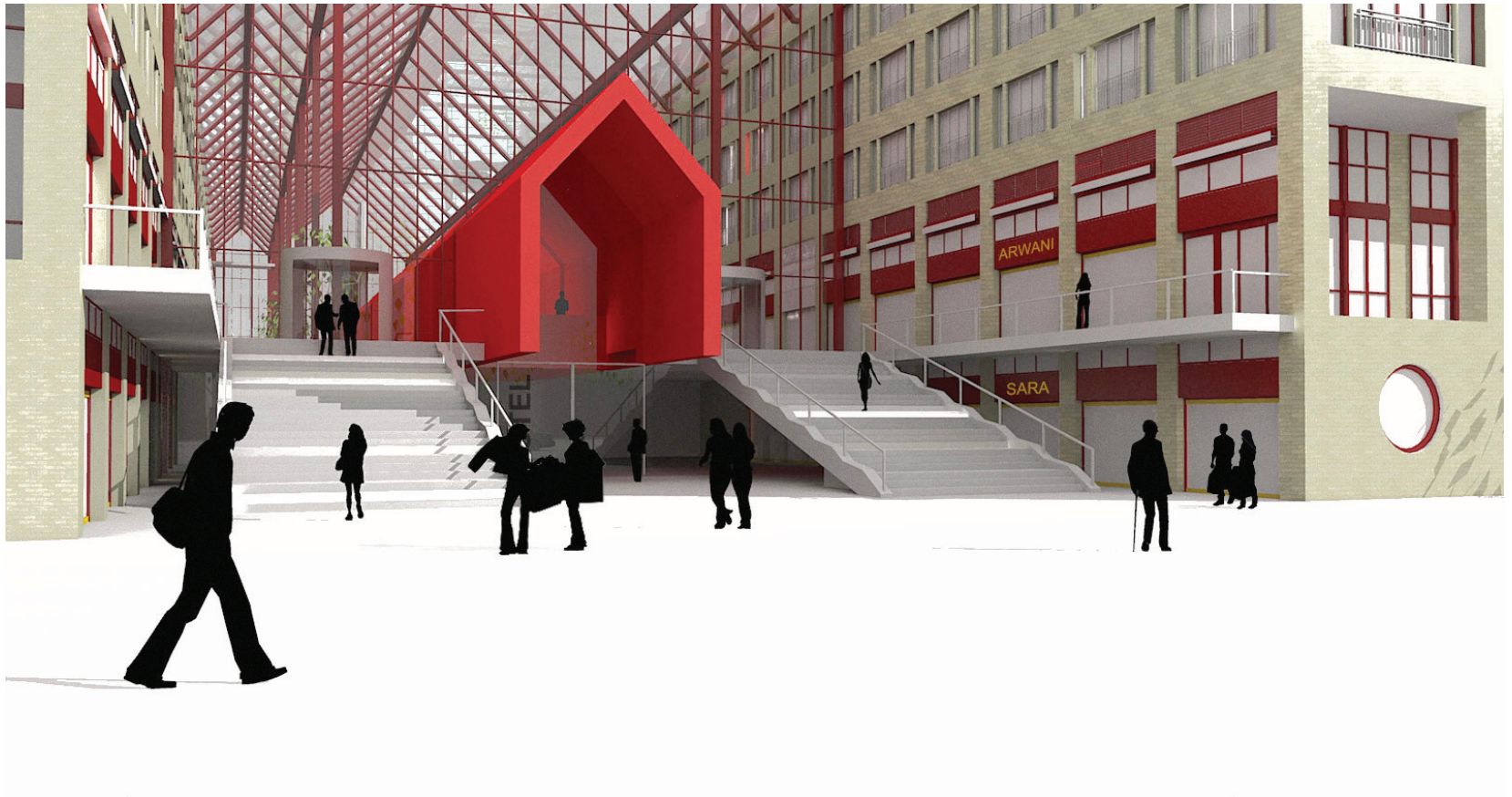

1 Heumarkt - bestaand

1 Heumarkt - nieuw

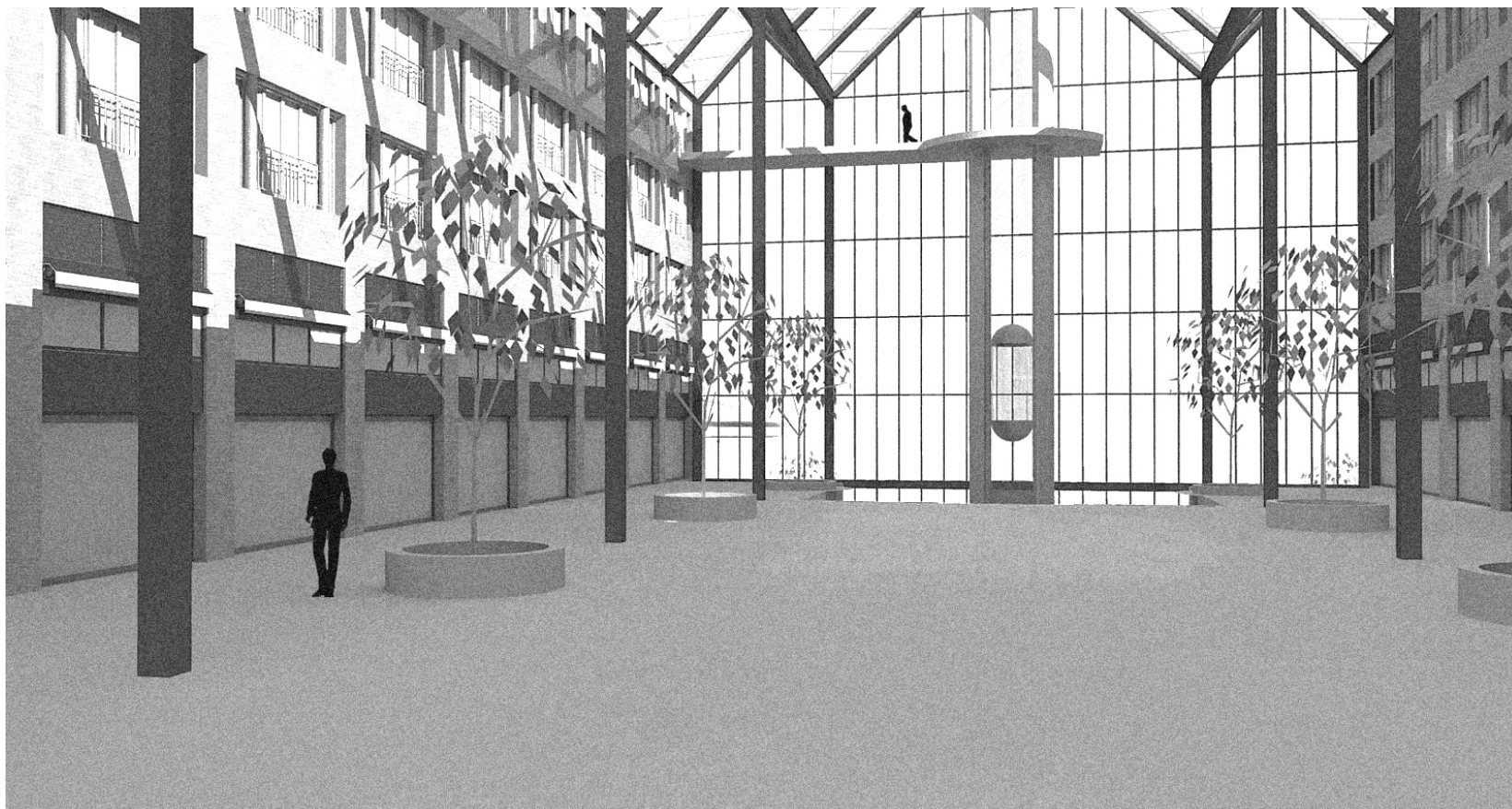

3 Passage - bestand

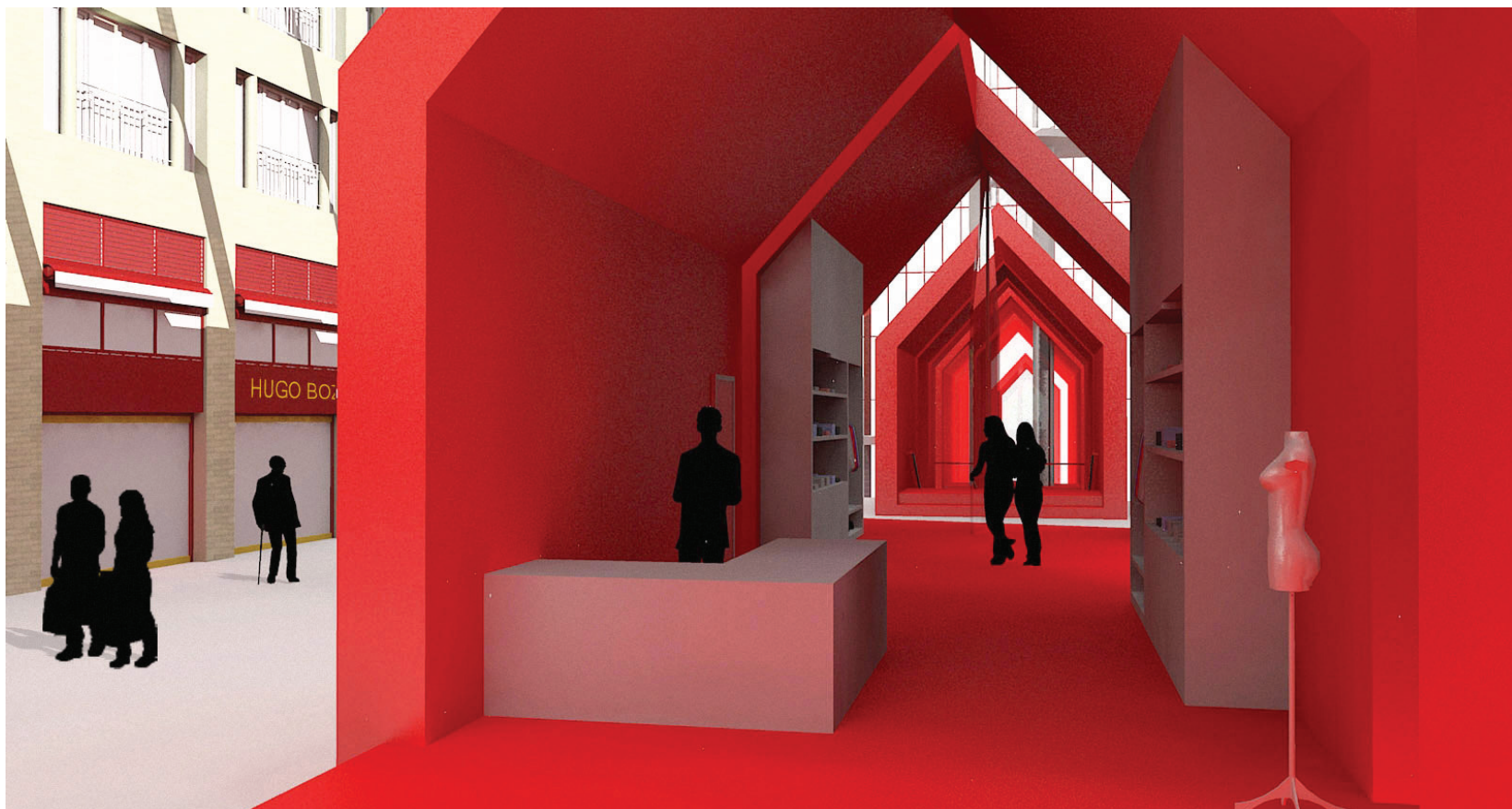

3 Passage - nieuw

4 Passage - bestand

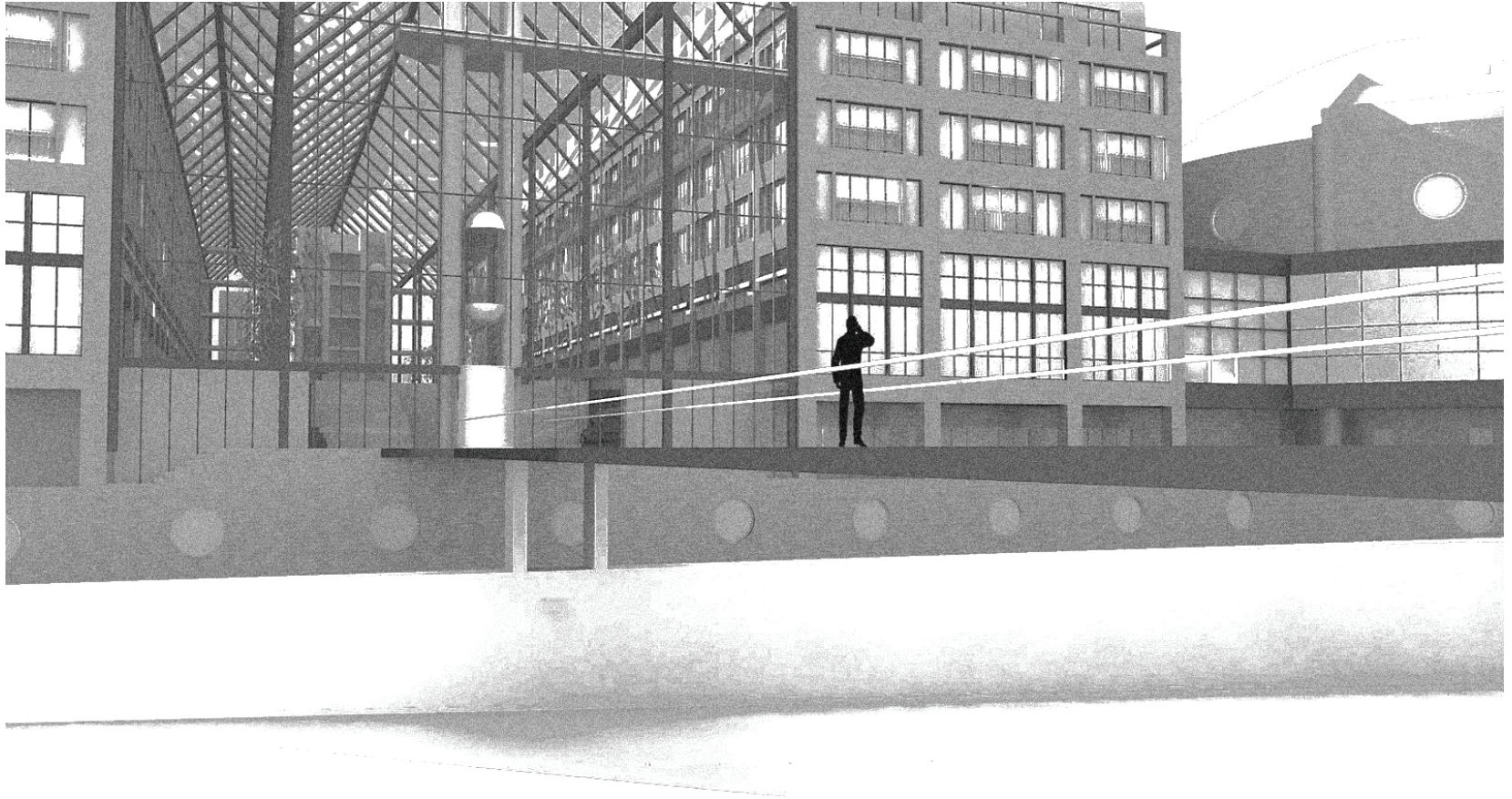
4 Interieur meubel - nieuw

5 Entree promenade vanuit de passage - bestaand

5 Entree promenade vanuit de passage - nieuw

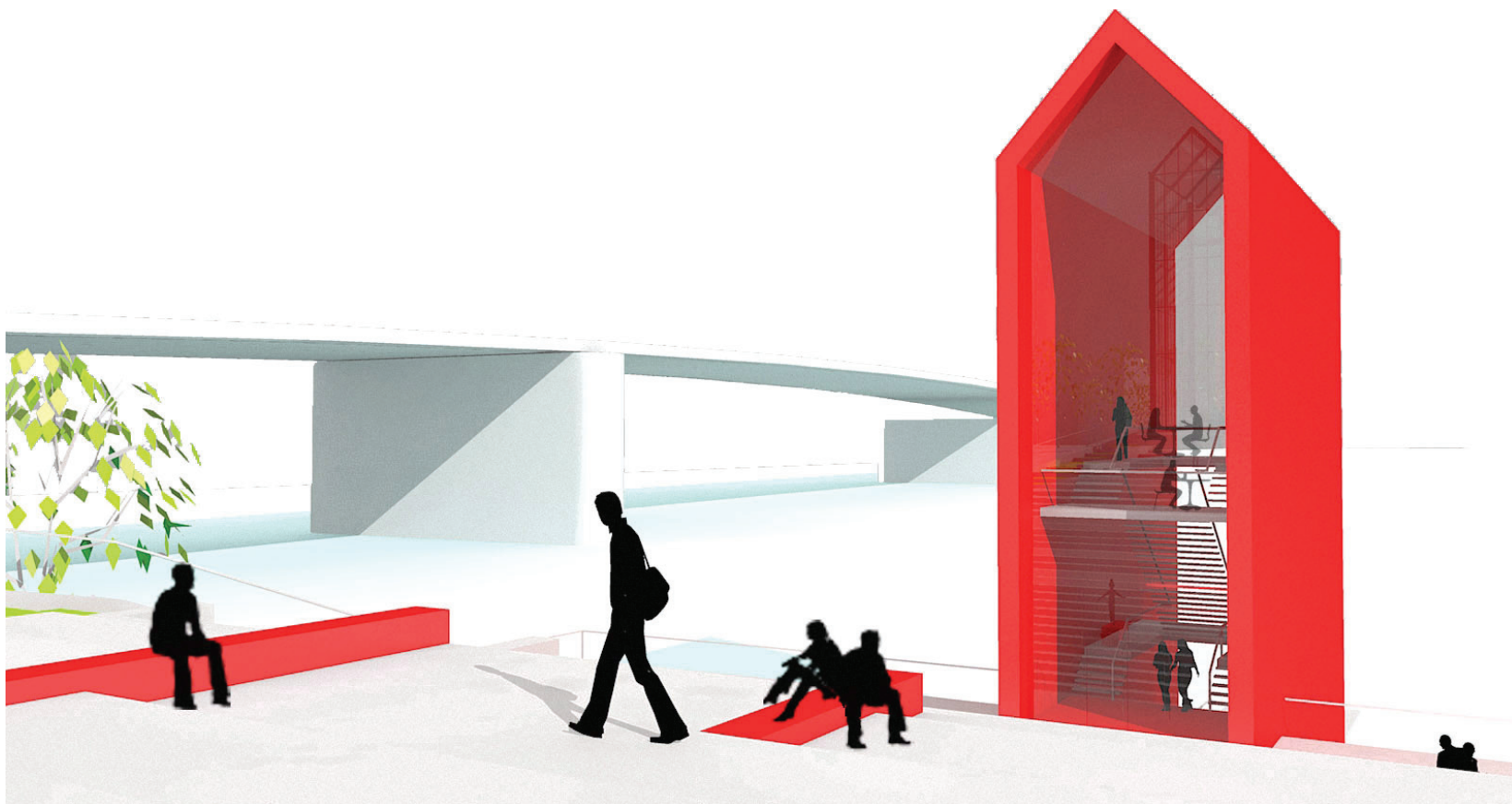
6 Entree promenade - bestaand

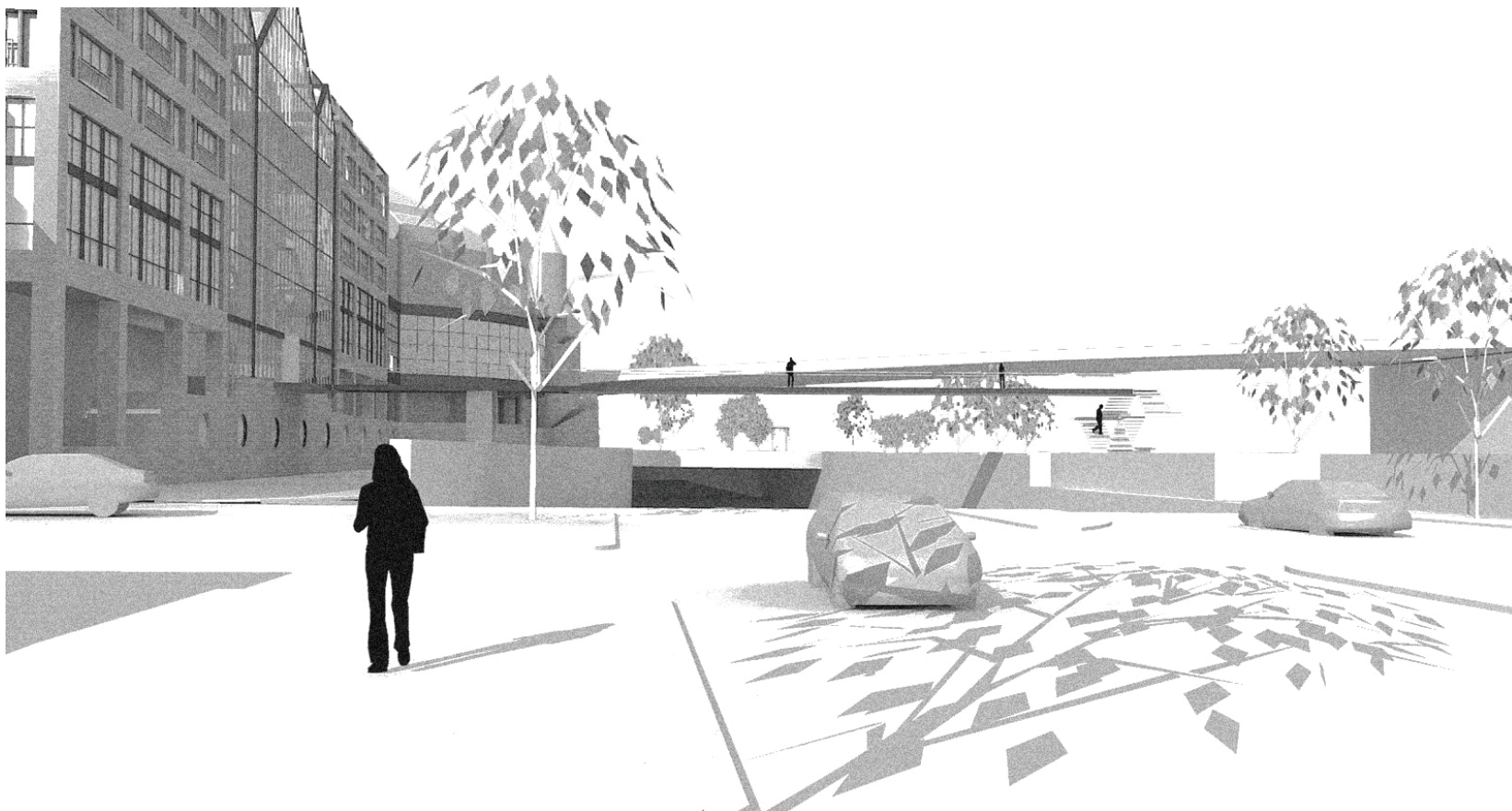
6 Entree promenade - nieuw

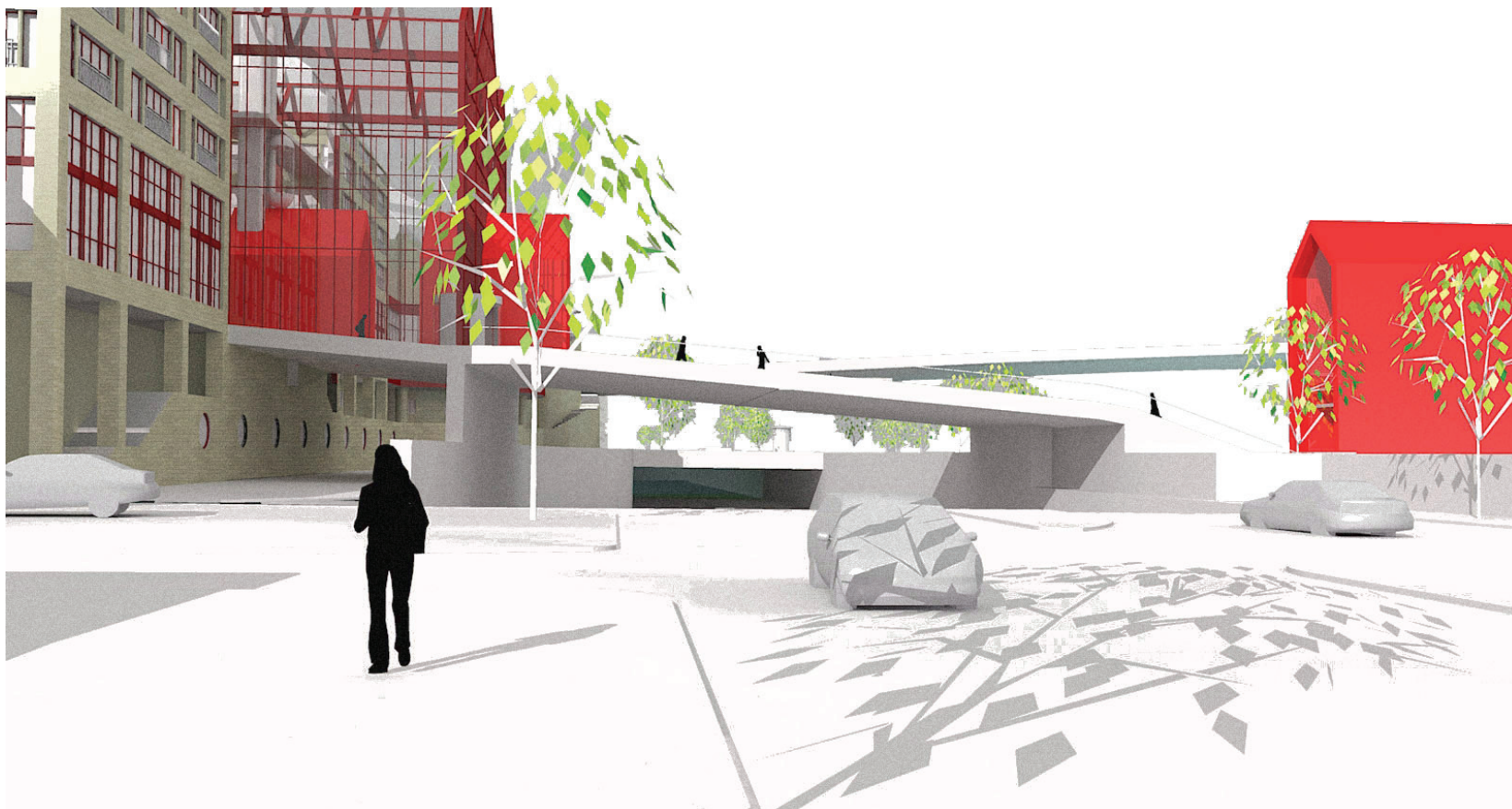
7 Voetgangersbrug richting promenade - bestaand

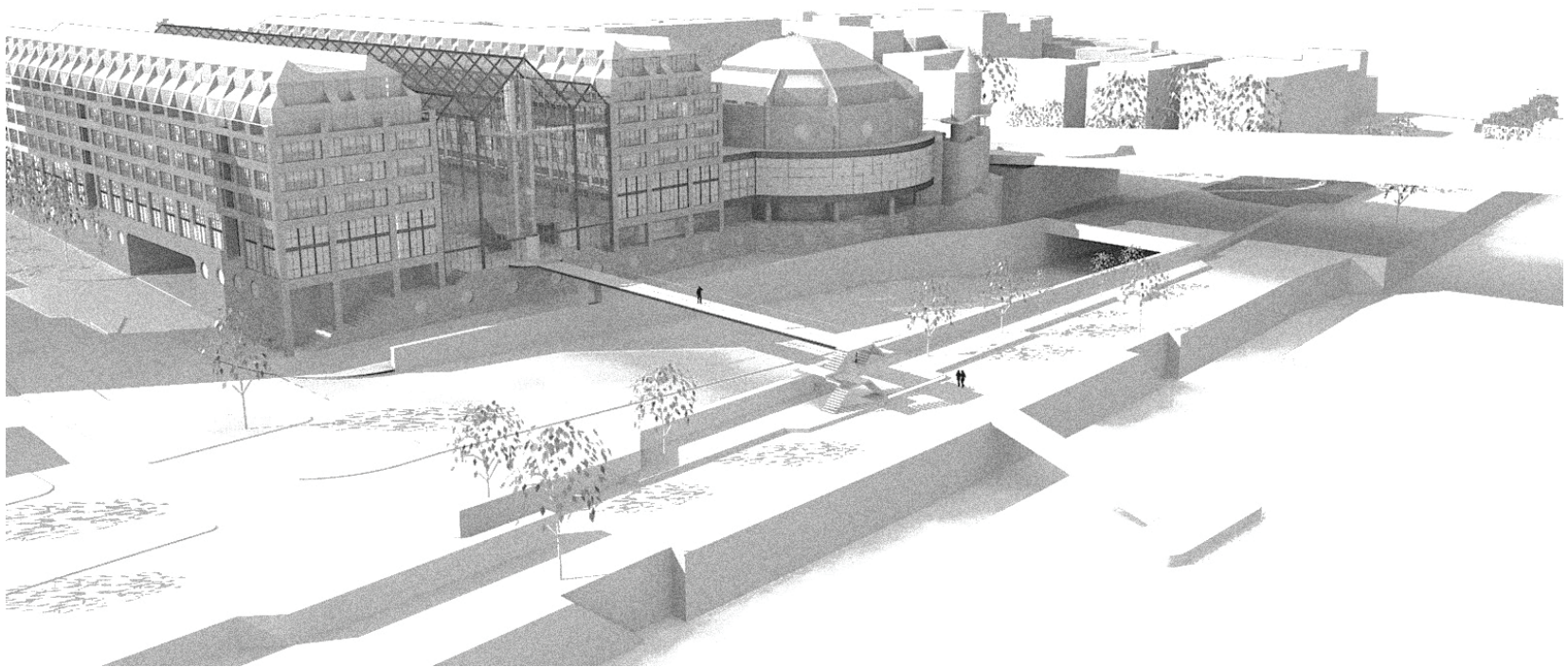
7 Restaurant aan de promenade - nieuw

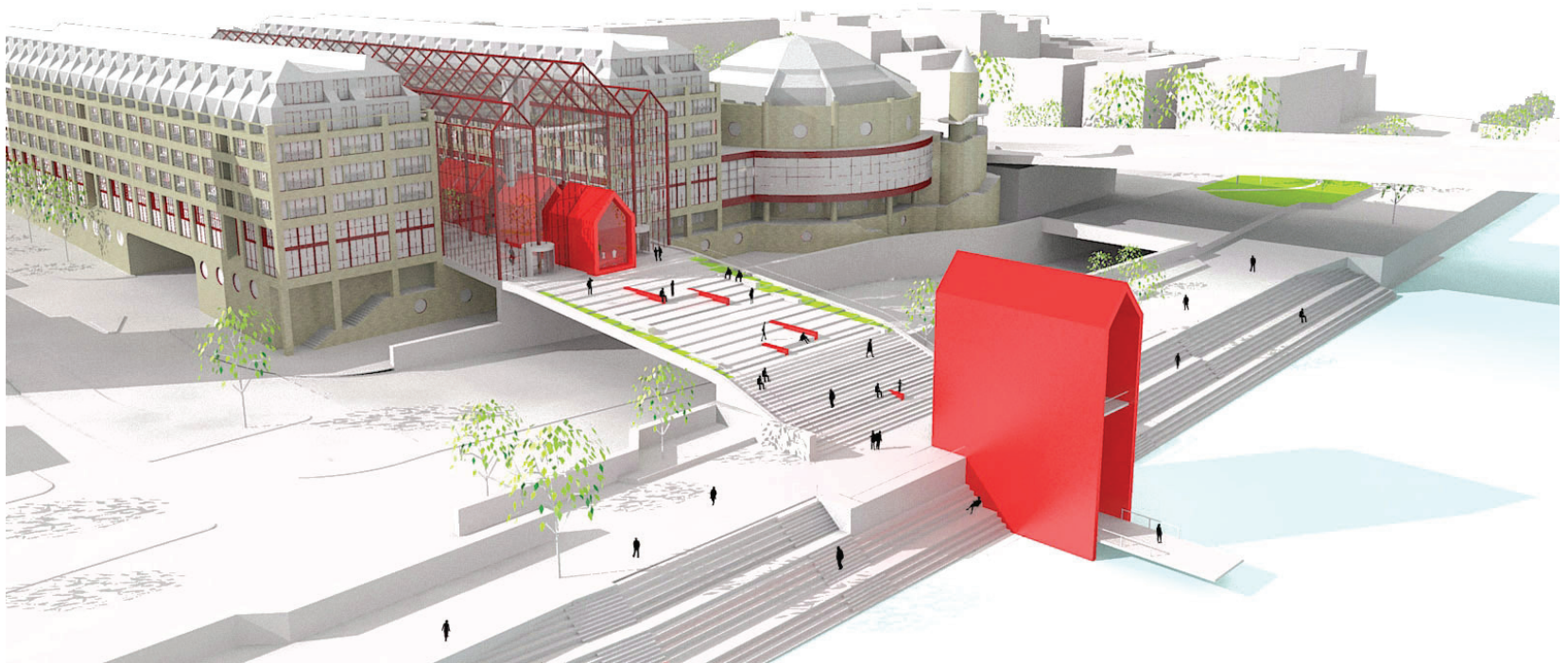
8 Am Lelystapel - bestaand

8 Am Lelystapel - nieuw

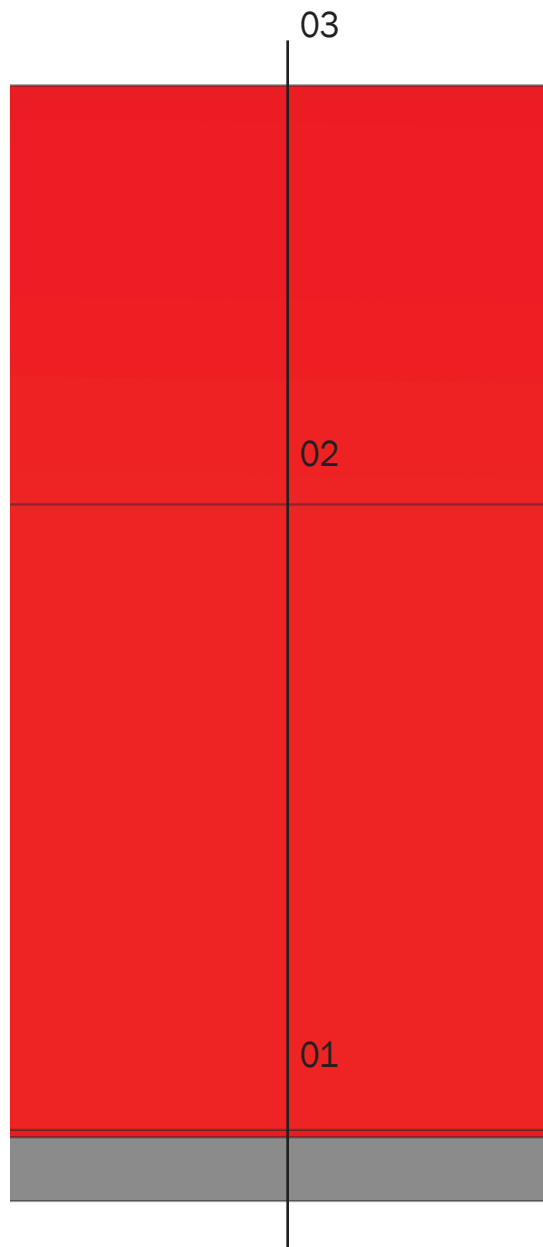
9 Rijnpromenade en Maritim Hotel - bestaand

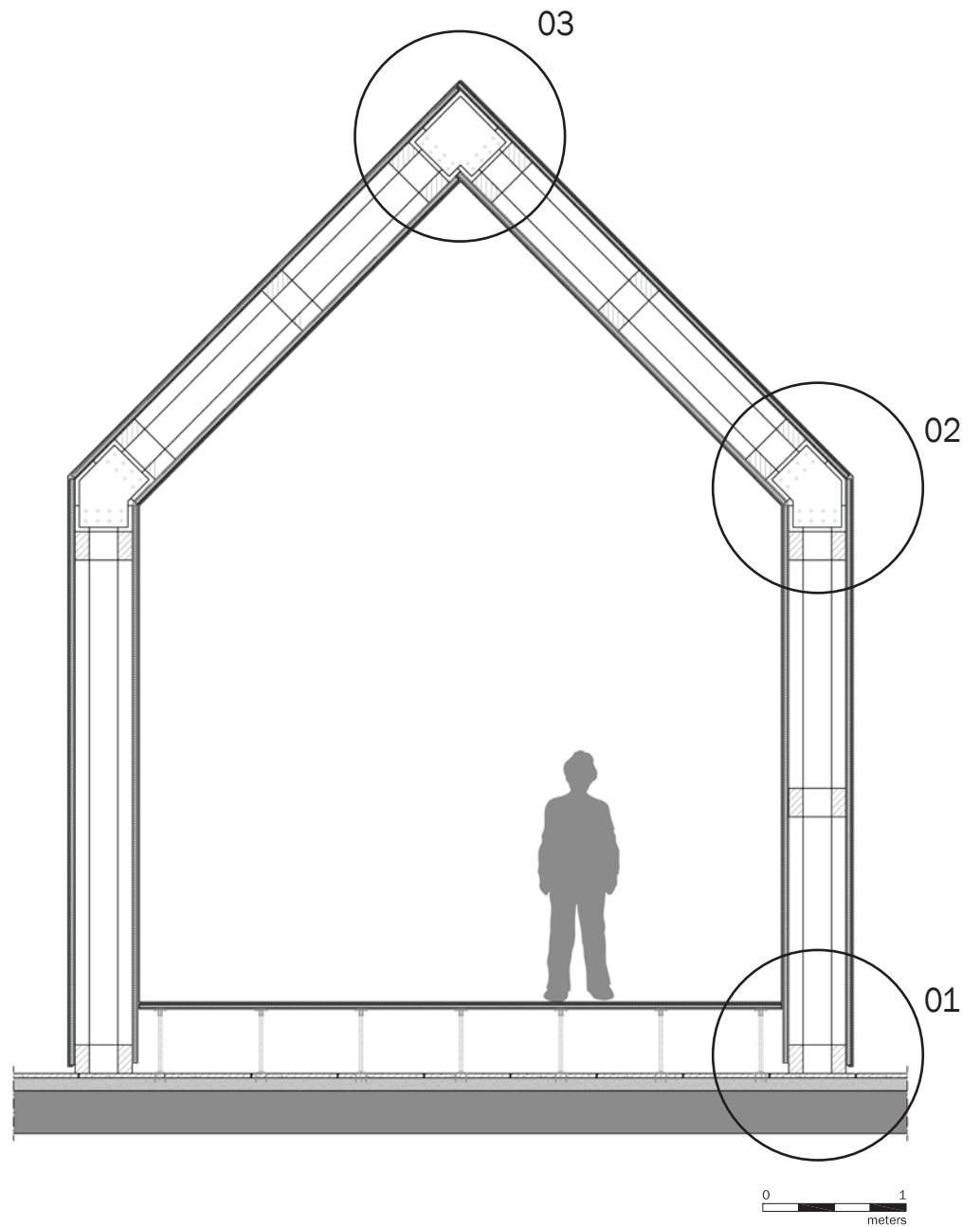
9 Rijnpromenade en Maritim Hotel - nieuw

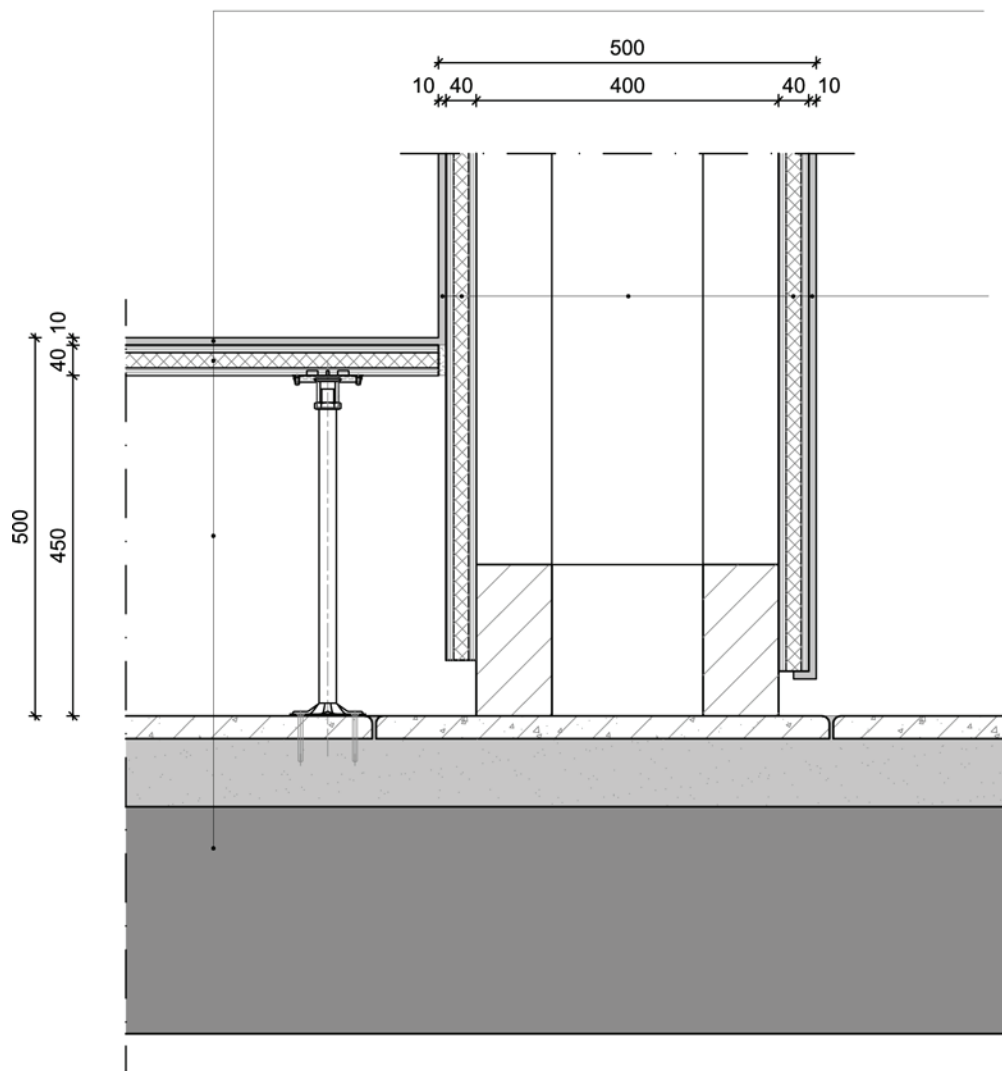
09.6 Detaillering

Detaillering van het nieuwe ontwerp

Fragment van het meubel in de passage

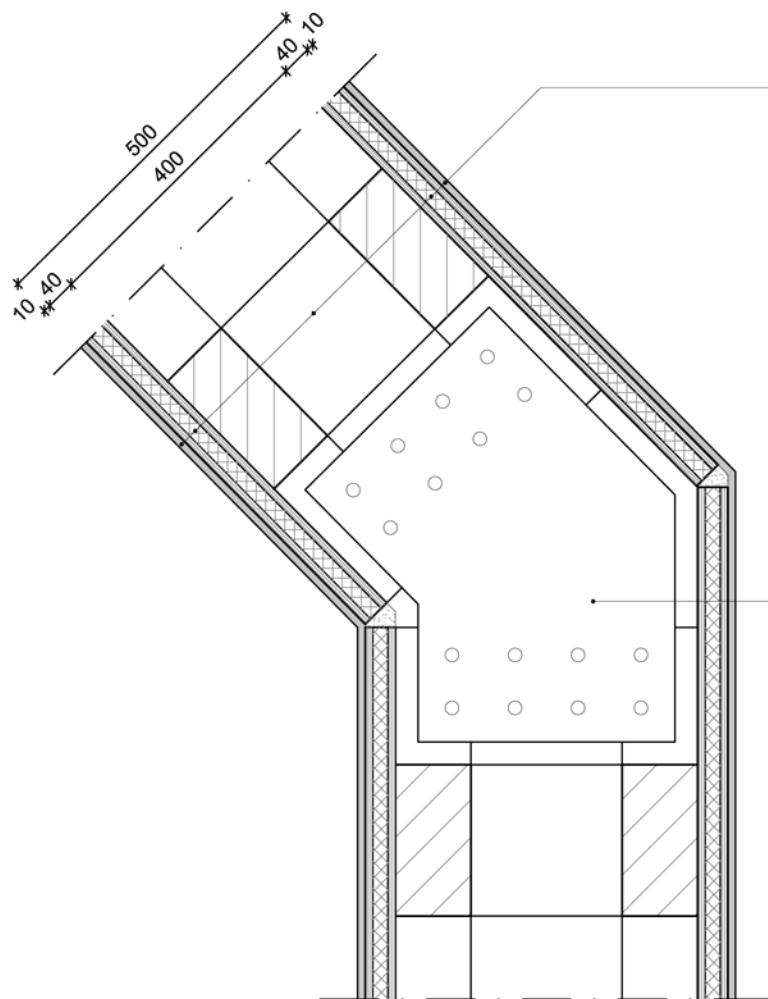
Vloeropbouw

- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- Mero Schmidlin verhoogd vloersysteem
- bestaande vloer

Wandopbouw

- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- houten regelwerk
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen

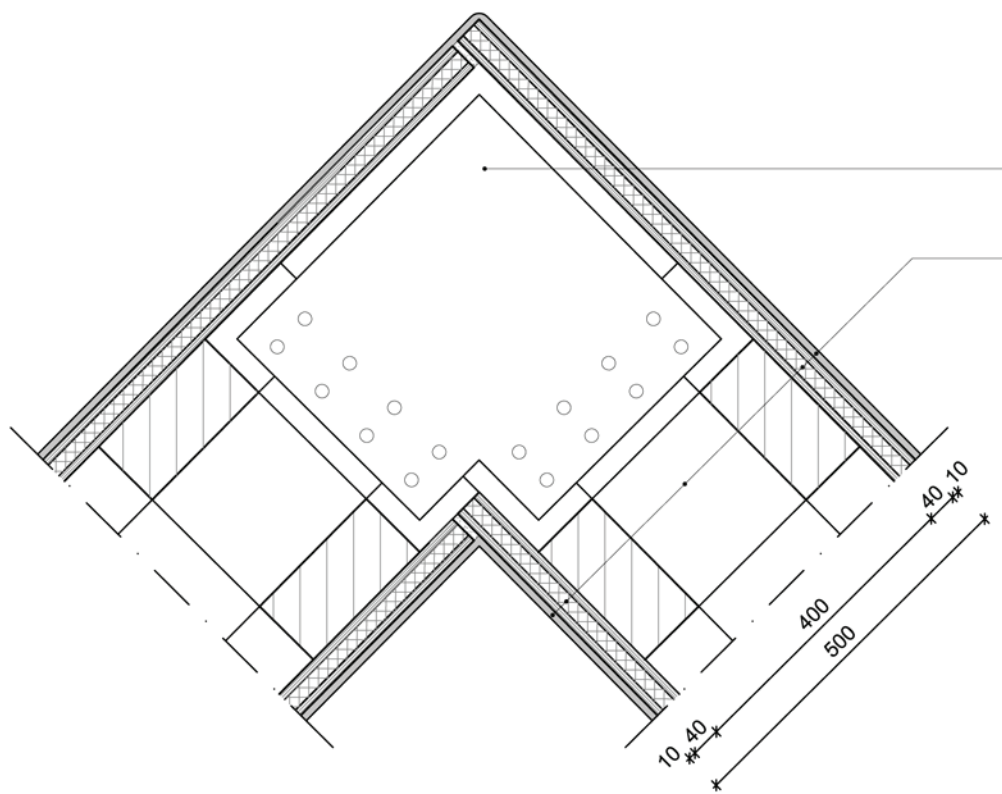

Wandopbouw

- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- houten regelwerk
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen

stalen koppelplaat

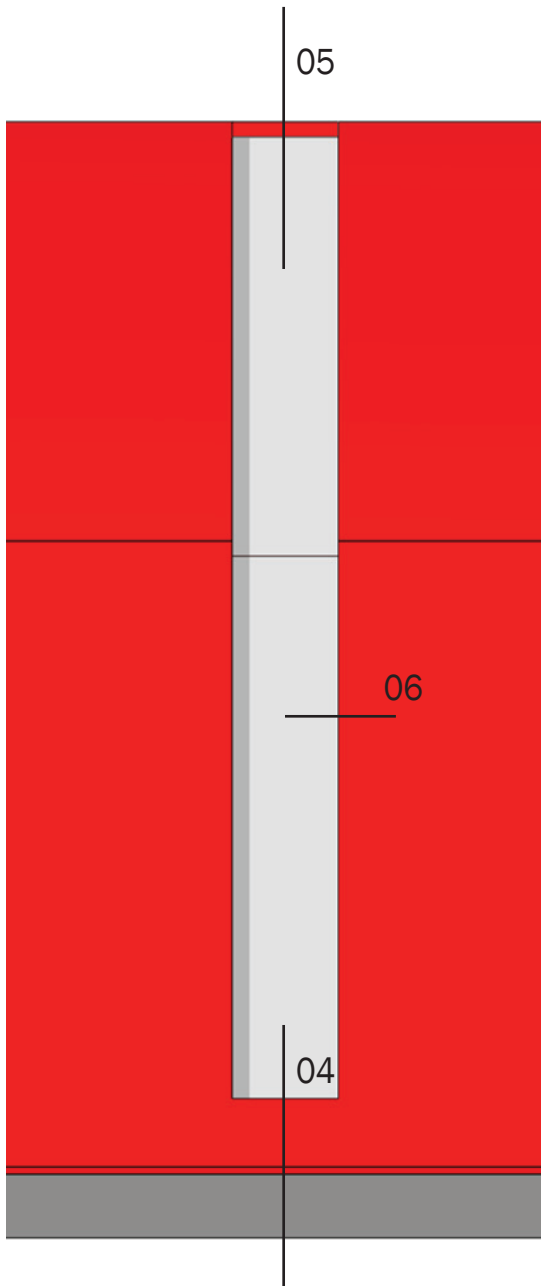

stalen koppelplaat

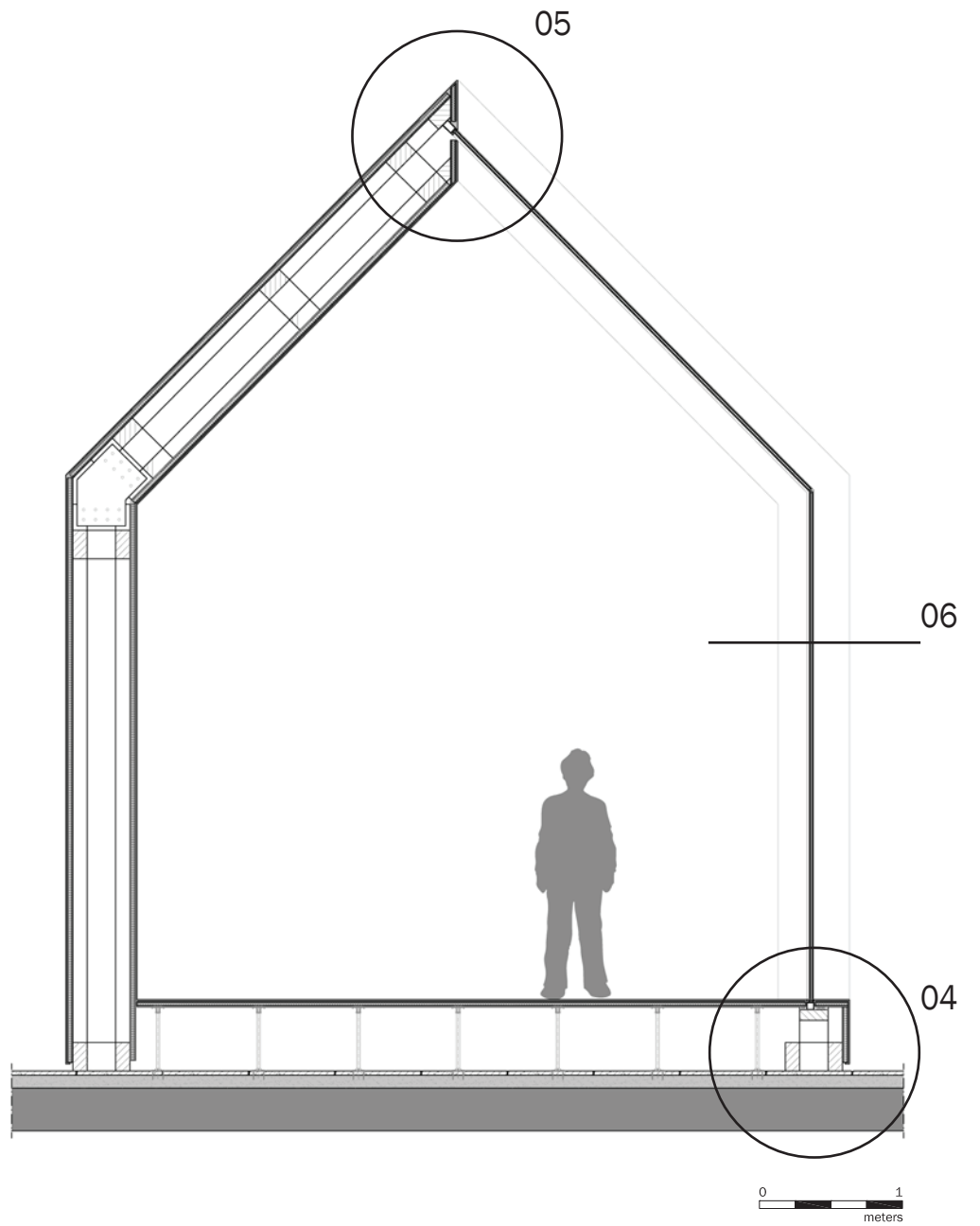
Wandopbouw

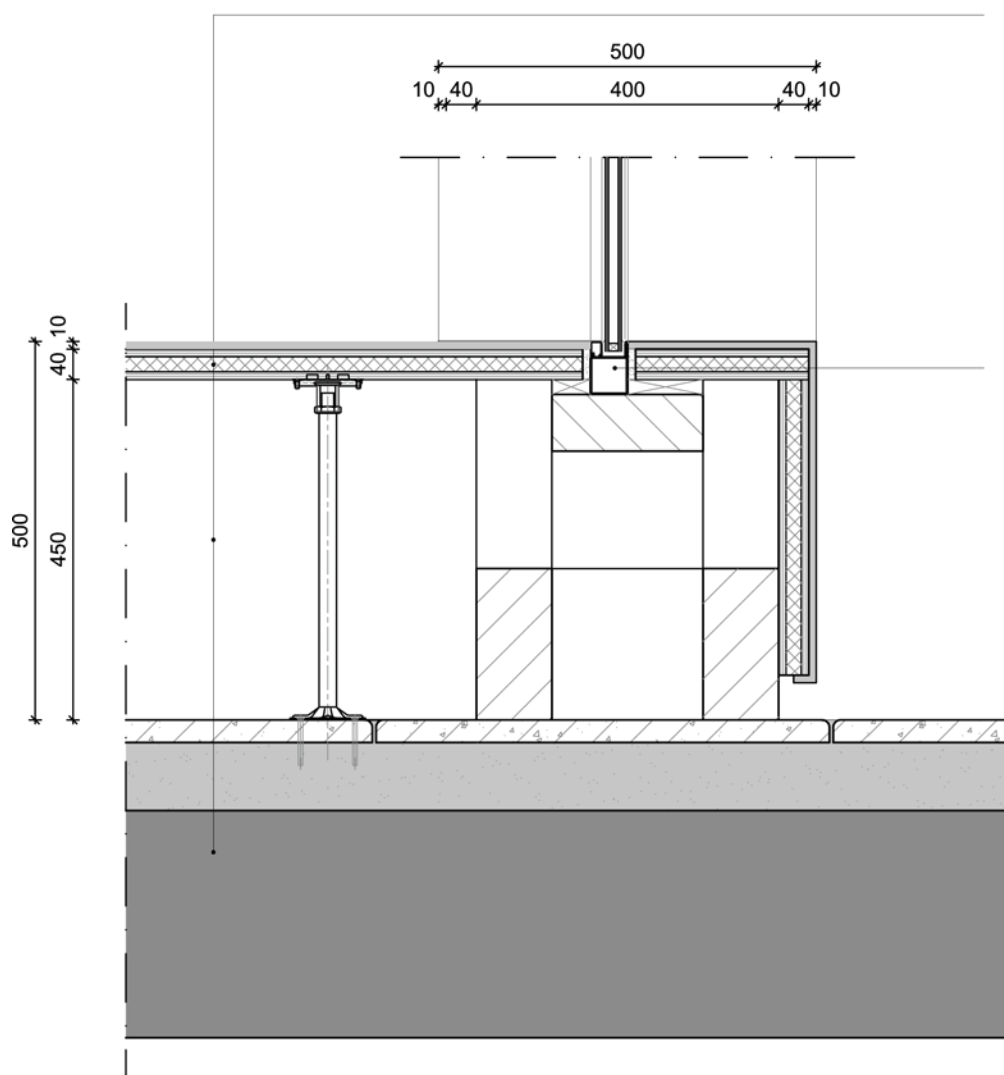
- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- houten regelwerk
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen

Fragment van het meubel in de passage - vast glas

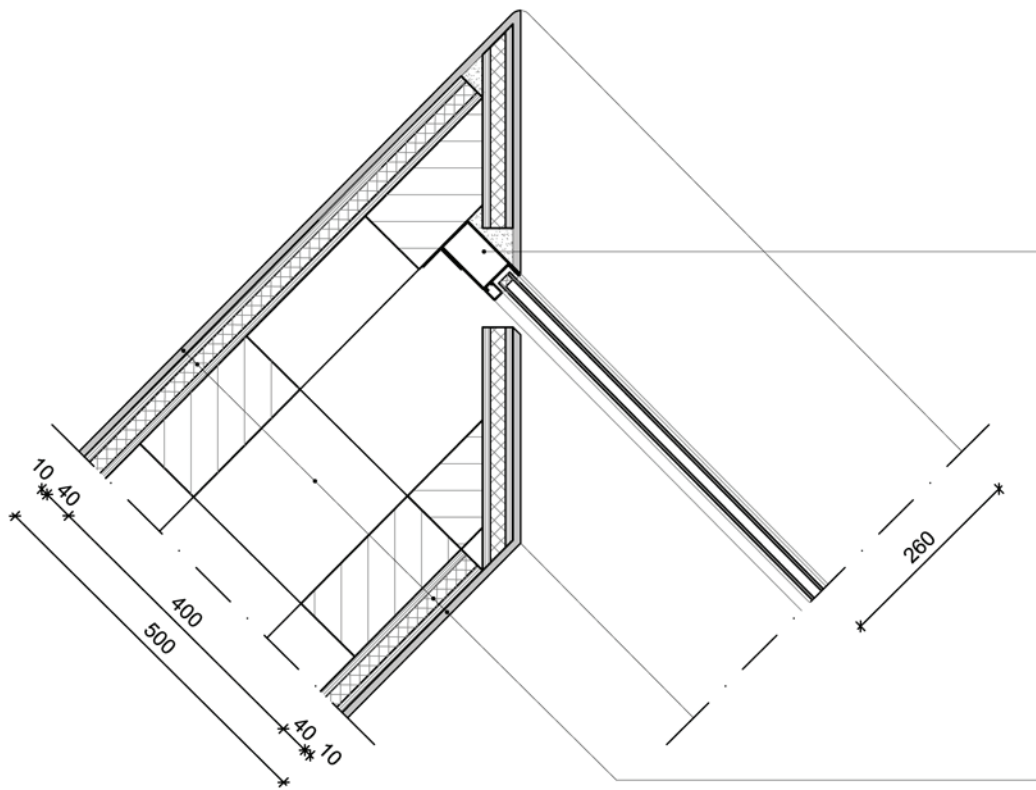

Vloeropbouw

- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- Mero Schmidlin verhoogd vloersysteem
- bestaande vloer

Jansen Economy 50 profiel

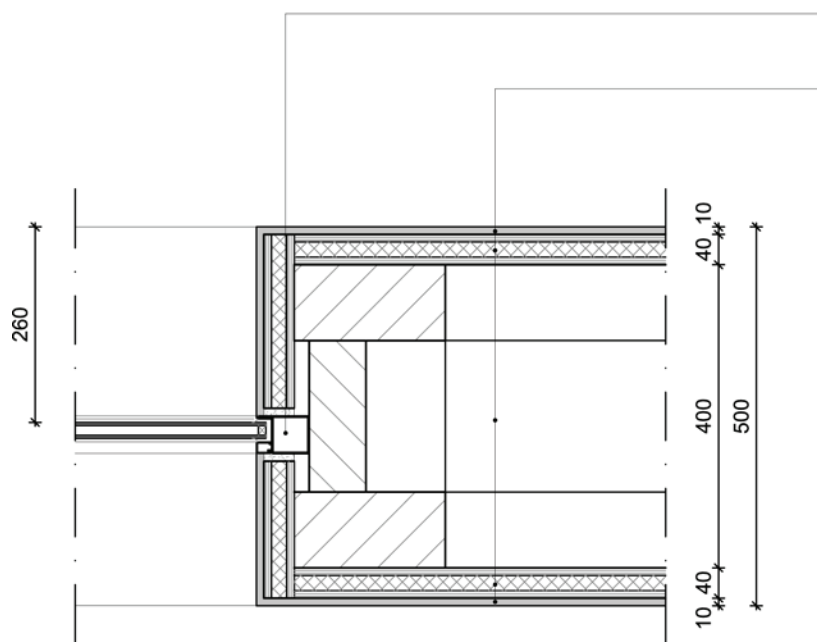

Jansen Economy 50 profiel

Wandopbouw

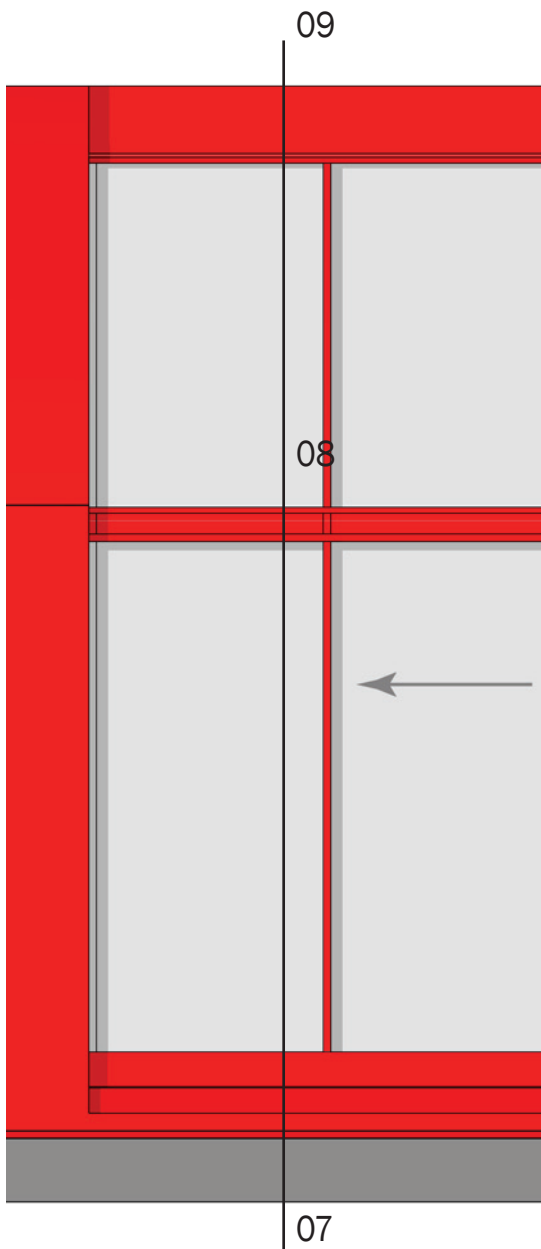
- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- houten regelwerk
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen

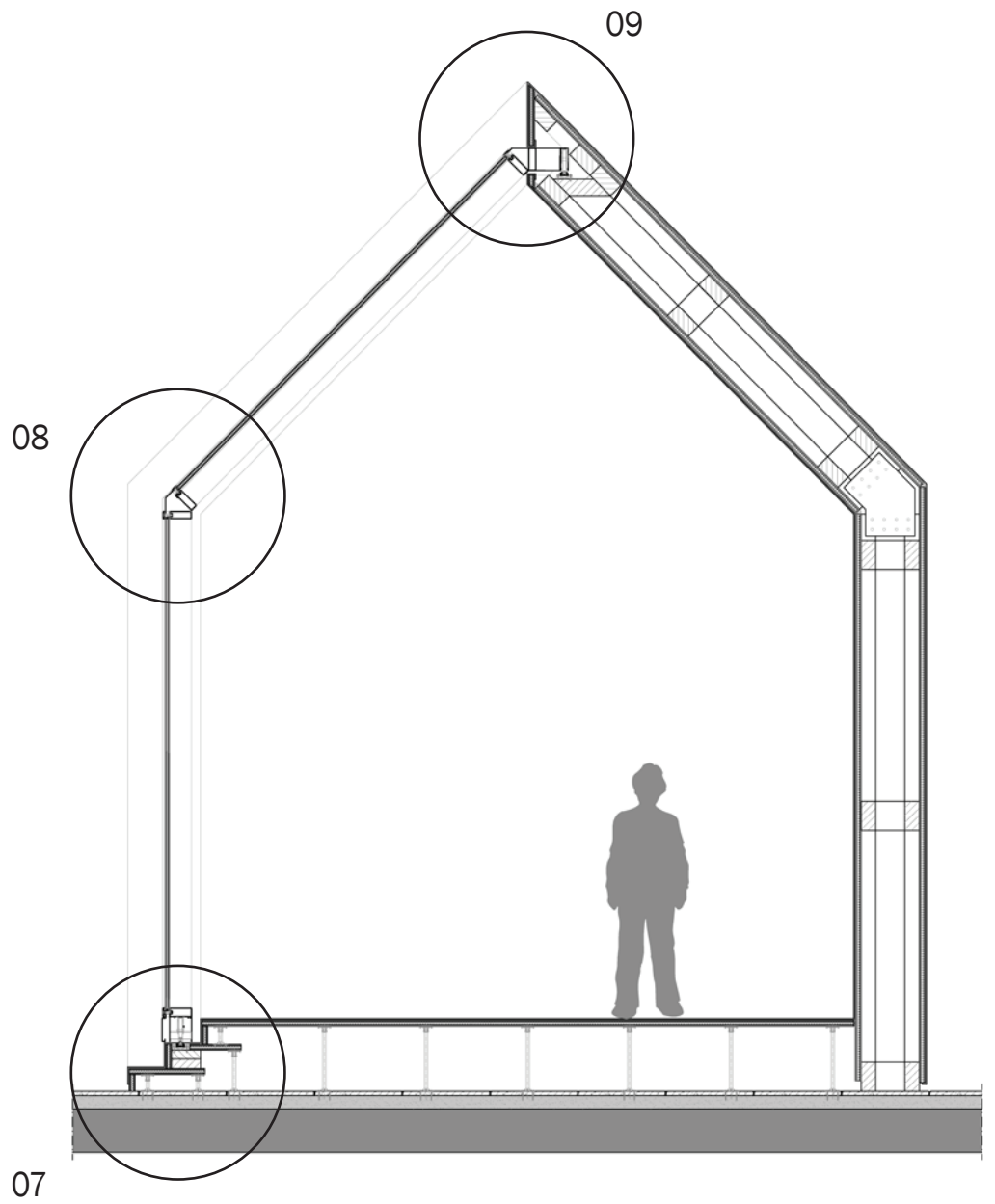
Jansen Economy 50 profiel

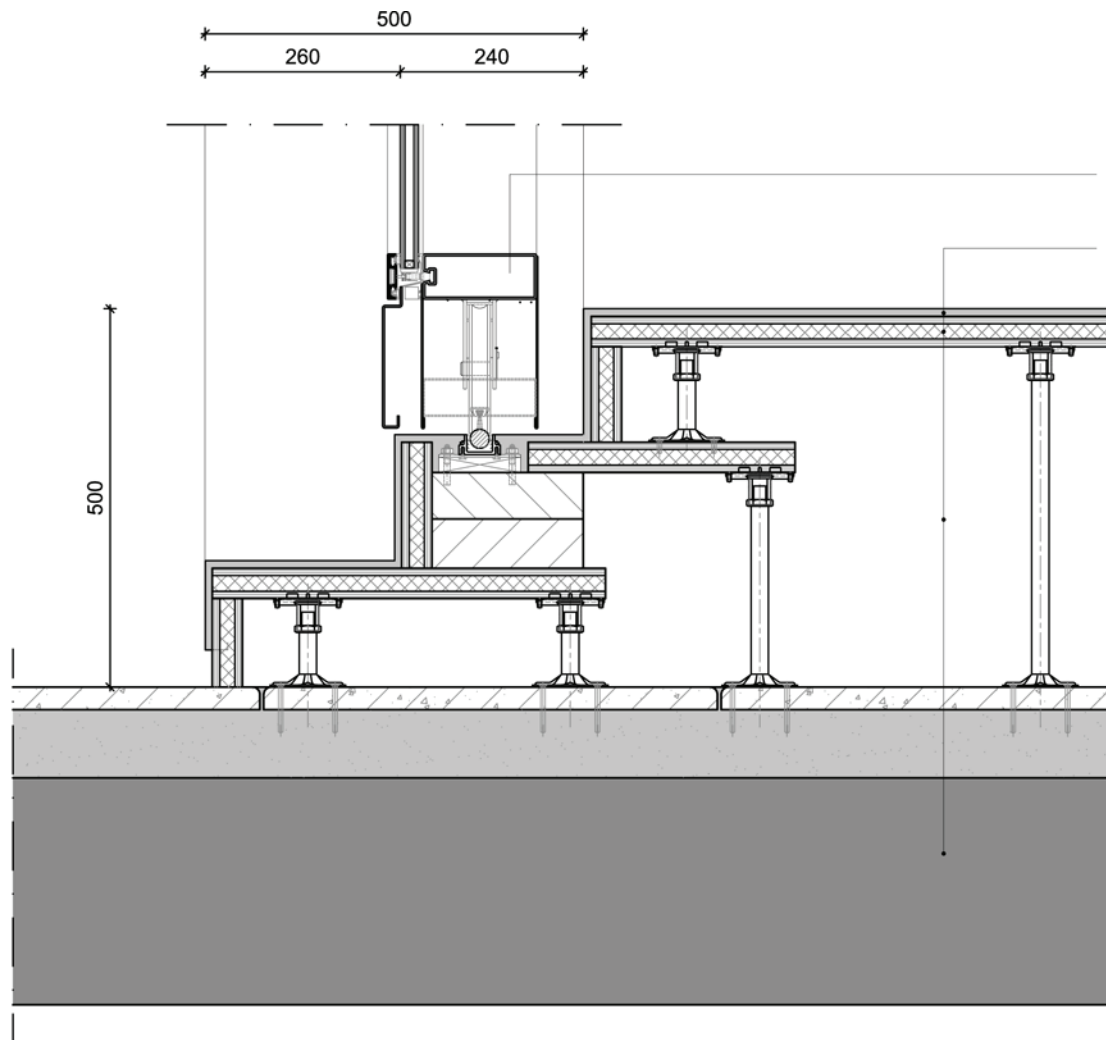
Wandopbouw

- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- houten regelwerk
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen

Fragment van het meubel in de passage - schuifdeur systeem

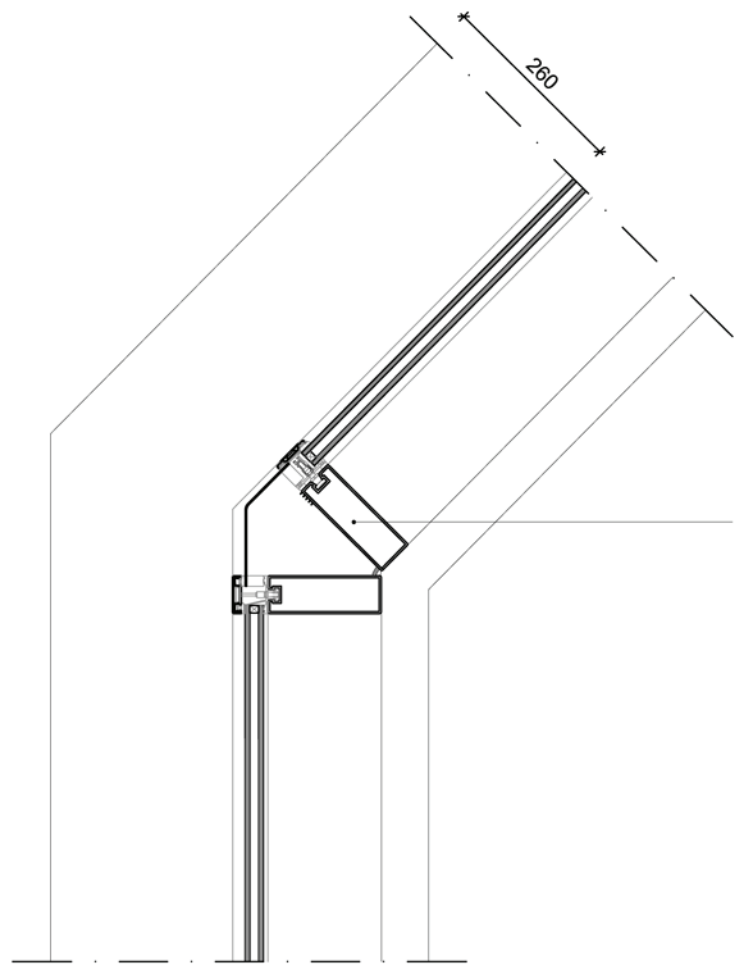
Aluminium schuifdeur systeem

Vloeropbouw

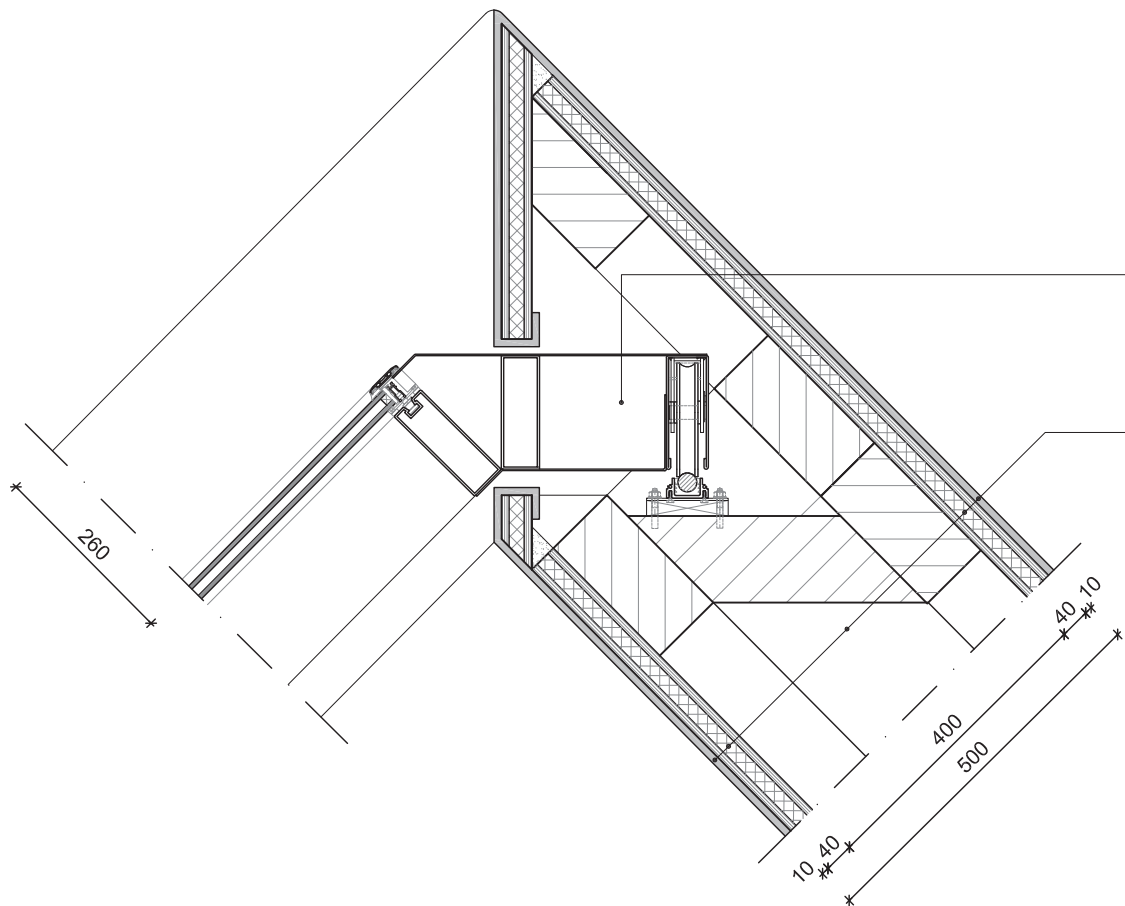
- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- Mero Schmidlin verhoogd vloersysteem
- bestaande vloer

Detail 07 - schaal 1:10

Aluminium profielen tbv
schuifdeur systeem

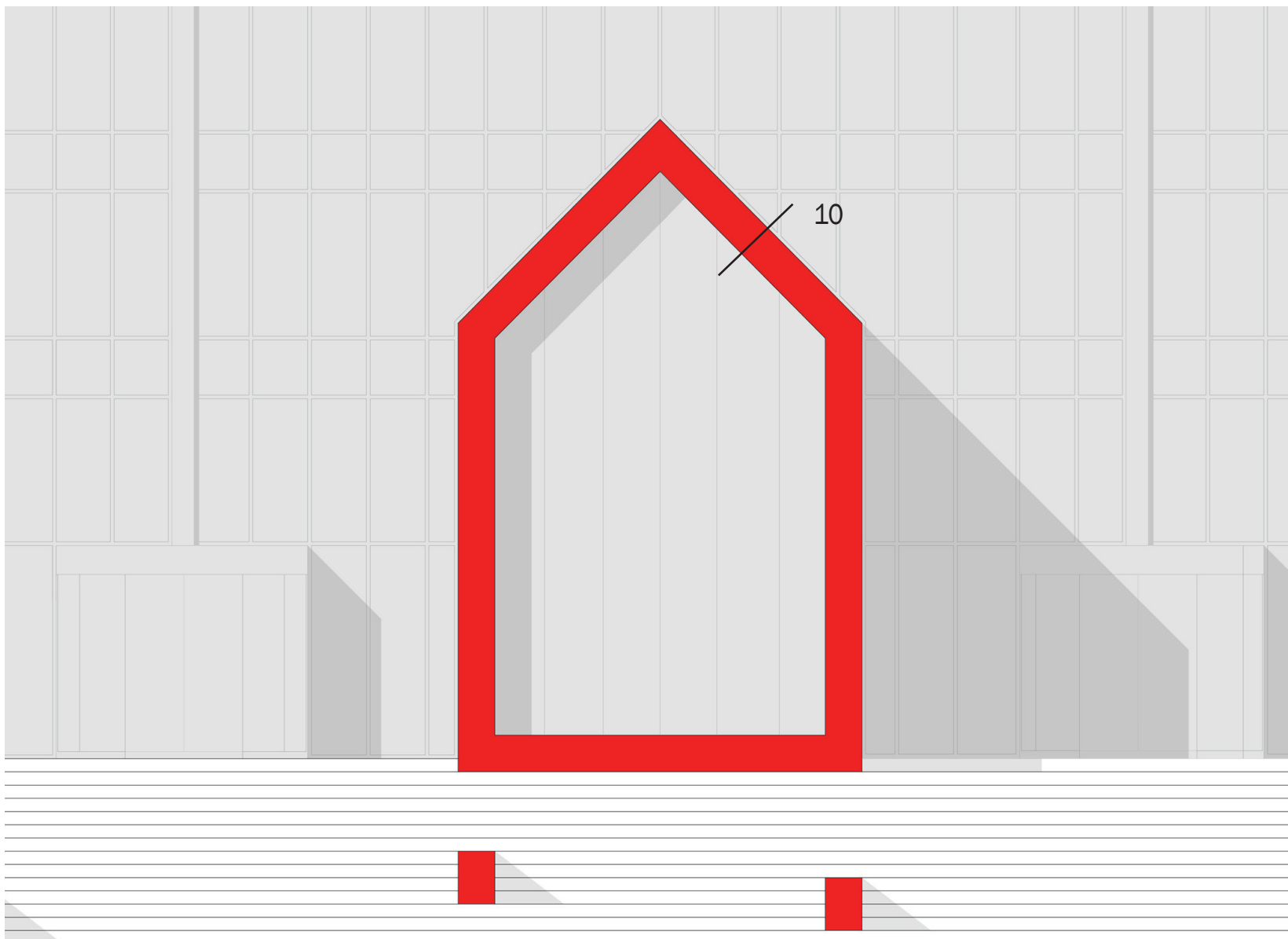

Aluminium schuifdeur systeem

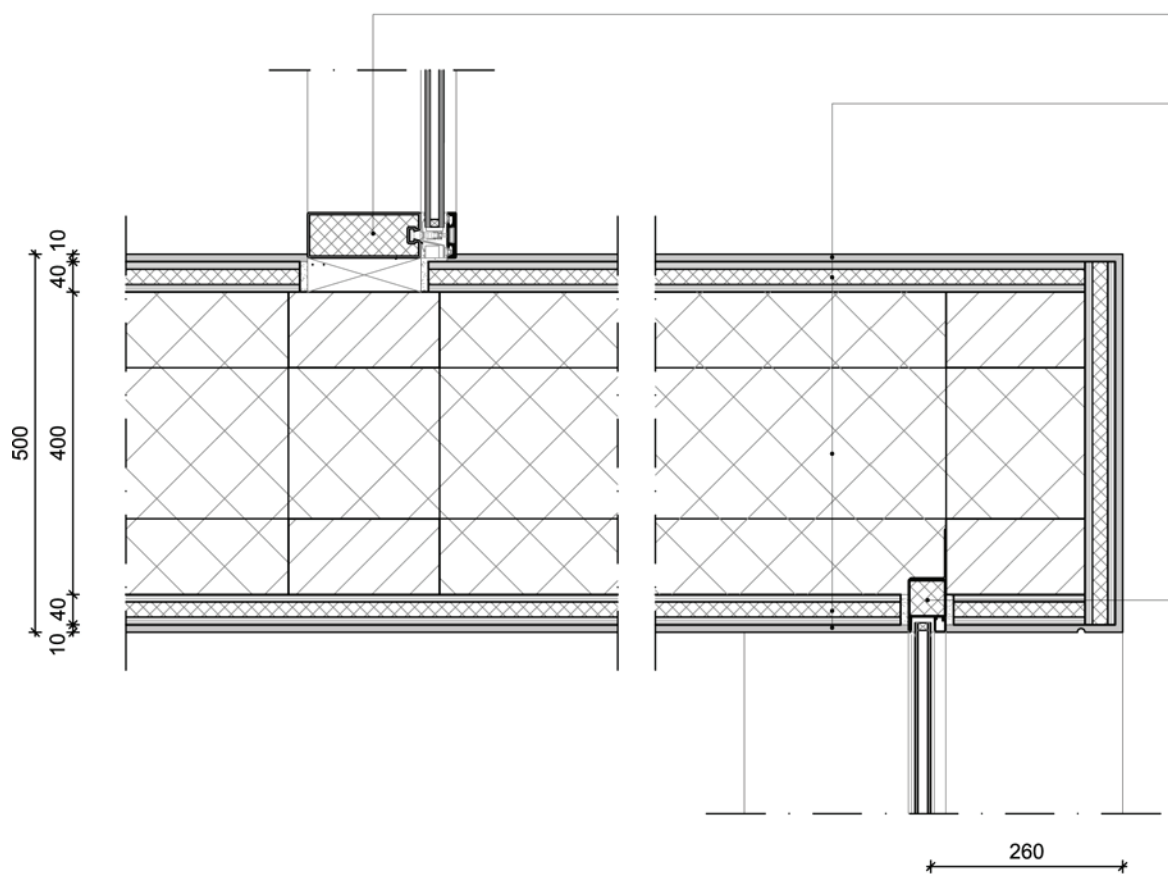
Wandopbouw

- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- houten regelwerk
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het werk aan te brengen

Fragment gevel

Aluminium profiel uitgevoerd als bestaande
gevelprofiel

Wandopbouw

- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het
werk aan te brengen
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- houten regelwerk met isolatie
- sandwichpaneel
 - . folie
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . PIR schuim
 - . Twaron para-aramid en Tenax carbon fiber
 - . folie
- toplaag in kleur rood (RGB 255, 21, 21) in het
werk aan te brengen

Jansen Economy 50 profiel

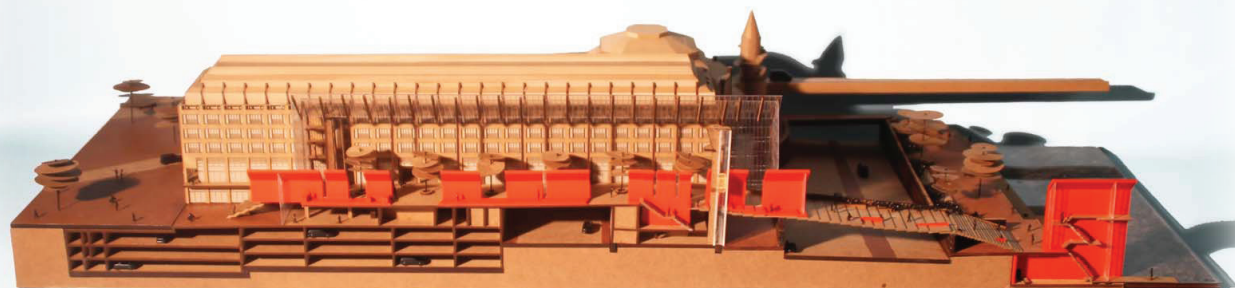

09.7 Model

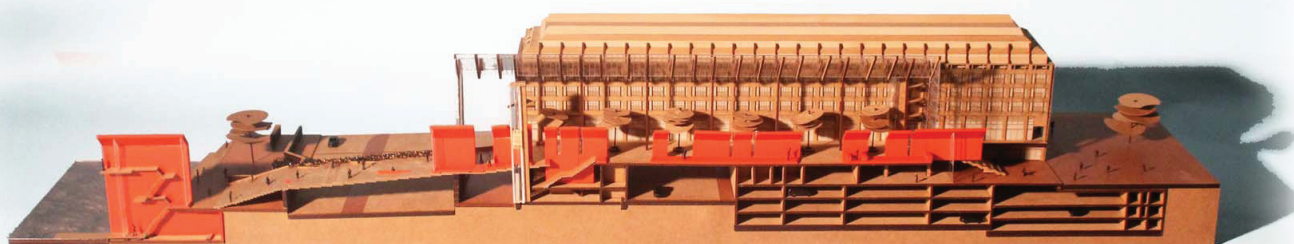
Foto's van het schaalmodel van het nieuwe ontwerp

Afb. 52

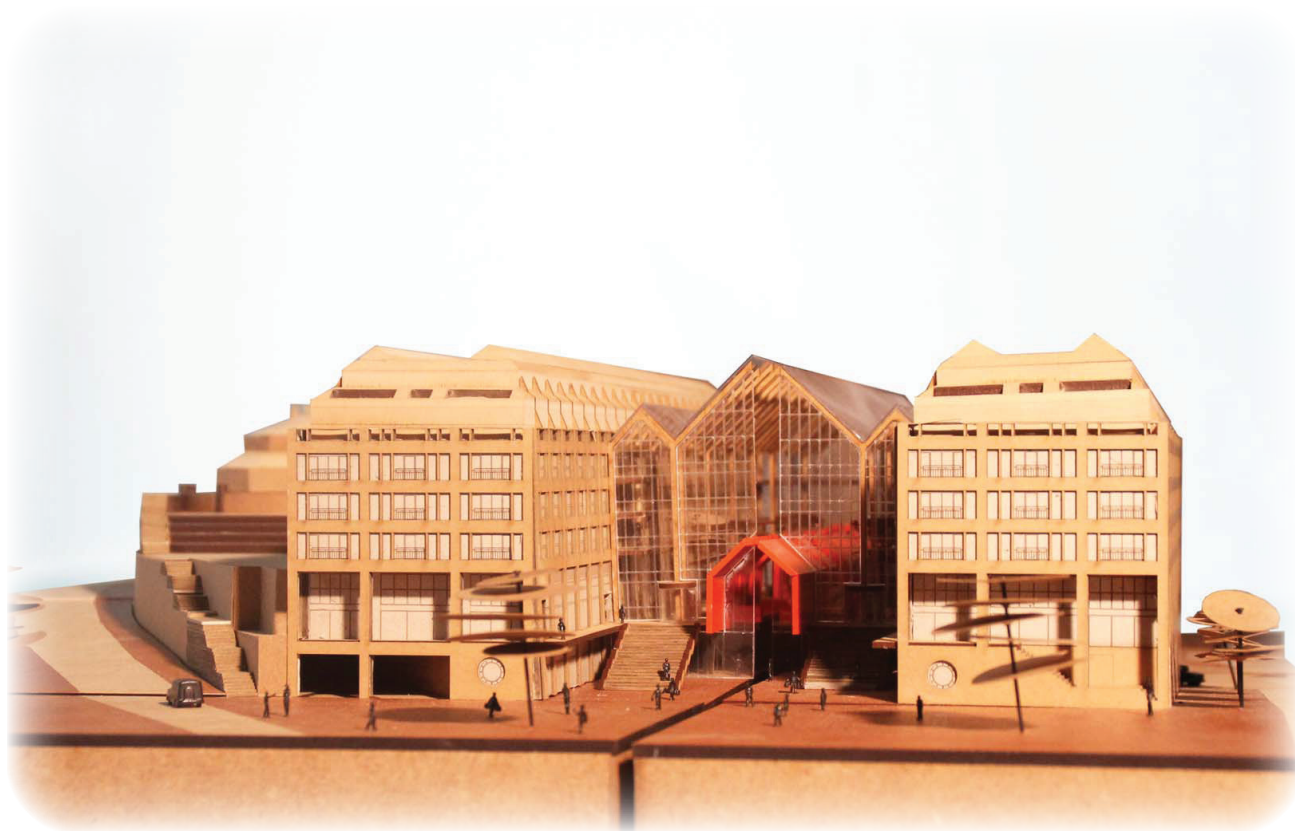
Foto van het schaalmodel

afb. 63
Foto van het schaalmodel

Afb. 64
Foto van het schaalmodel

afb. 65
Foto van het schaalmodel

10

Conclusie

In dit laatste hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvraag van dit individueel afstudeerproject.

Dit individueel afstudeerproject draait om het oplossen van een tweetal probleemstellingen. Deze probleemstellingen luiden als volgt:

1. Hoe kan de verborgen kwaliteit van het hotel omgezet worden in een aanwezige kwaliteit?
2. Hoe krijgt het deel van de Rijnpromenade dat kwaliteiten mist ten opzichte van de andere delen zijn eigen kwaliteit?

Door deze probleemstellingen samen te bundelen tot één probleemstelling worden twee culturele en historische delen van de stad Keulen samen één. De onderzoeksvraag luidt nu als volgt:

Hoe kan de verborgen kwaliteit van het hotel benut worden en kan deze een nieuwe kwaliteit vormen voor de Heumarkt en de promenade?

Het antwoord op deze vraag is gegeven met behulp van het ontwerp van een nieuwe publieke verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn. Deze verbinding maakt gebruik van de verborgen kwaliteit van het hotel, de passage. Door het ontwerp van een nieuw pulserend meubel dwars door de passage is de verborgen kwaliteit onthuld. De passage werkt nu als een nieuwe winkelstraat in het centrum van Keulen, inspeland op het publiek van het vier sterren Maritim Hotel.

Tevens bestaat de nieuwe verbinding uit een nieuw ontvangend plateau dat als koppelstuk dient tussen de passage en de Rijnpromenade. Dit plateau zorgt met zijn ontvangende kwaliteit voor een nieuwe kwaliteit aan de Rijnpromenade. Men kan nu verblijven en genieten op dit deel van de Rijnpromenade. Om dit gebruik te optimaliseren wordt de nieuwe verbinding beëindigd door een nieuw restaurant gelegen in de Rijn aan de promenade.

Kortom, het antwoord op de onderzoeksvraag is:

Door het ontwerp van een nieuwe (publieke) winkelpassage wordt de verborgen kwaliteit onthuld. Het doorlopen van het ontwerp, van de Heumarkt tot de Rijn, in de vorm van het ontvangend plateau en het restaurant zorgt voor een nieuwe kwaliteit voor de Heumarkt, het Maritim Hotel en de Rijnpromenade;

DE WEG NAAR DE RIJN

Een nieuwe publieke verbinding tussen de Heumarkt en de Rijn in het centrum van Keulen.

11

Bibliografie

1
<http://www.woorden.org/woord/sculptuur>

2
[http://nl.wikipedia.org/wiki/BLOB_\(architectuur\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/BLOB_(architectuur))

3
Begrippen architectenweb, www.architectenweb.nl

4
Aerts, R., Beelen, H., Burón Klose, X., Buteijn, Y., Chermin, B., Elzen, van den R., Filippini, G., Hermens, F., Meslec, M., Mingels, O., Mohammadzadeh Sarab, M., Metropolitan Ensemble. Analysis of Cologne., Eindhoven, Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, pp. 4-5

5
Aerts, R., Beelen, H., Burón Klose, X., Buteijn, Y., Chermin, B., Elzen, van den R., Filippini, G., Hermens, F., Meslec, M., Mingels, O., Mohammadzadeh Sarab, M., Metropolitan Ensemble. Analysis of Cologne., Eindhoven, Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, pp. 11-16

6
Aerts, R., Beelen, H., Burón Klose, X., Buteijn, Y., Chermin, B., Elzen, van den R., Filippini, G., Hermens, F., Meslec, M., Mingels, O., Mohammadzadeh Sarab, M., Metropolitan Ensemble. Analysis of Cologne., Eindhoven, Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, pp. 133-166

7
Summary interview Stefan Schmitz
Schmitz, S. (Architect). Plans Heumarkt. Interview By Burón Klose, X., Buteijn, Y., Hermens, F., Mingels, O., 19-10-2011, Cologne. First impressions city of Cologne. Eindhoven Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, pp. 14 - 15

8
www.masterplan-koeln.de,
Bauwens-Adenauer, P., Soénius U. S., Der Masterplan für Köln - Alberst Speers Vision für die Innenstadt von Köln, s.l, AS&P, s.d.,

9
Meyer, G., Nord-Süd Stadtbahn Köln. Die Architektur der Haltestellen., Keulen, KVB (Kölner Verkehrs Betriebe), s.d.

III Ontwerphouding

afbeelding 02
Schilderij van F. Chermin (mijn opa), Desserjer-Chermin, C.M.W., Maastricht, 2012

afbeelding 03
Ontwerp van een mobiel paviljoen bruikbaar voor congressen of concerten. Een eerder ontworpen project als voorbeeld van een functioneel sculptuur., Chermin, B., Eindhoven, 2011

02 Pulseren en ontvangen

Michel Tournier 'mirror of concepts' wordt uitgelegd en besproken in twee essays - eerder gepubliceerd door: Kant's categorieën als een matrix, in: Archis 1, 1997; het essay werd herschreven en uitgebreid voor de presentatie in 2003 ASCA Conference in Helsinki, en werd gepubliceerd in tijdens deze conferentie onder de titel: Is architectural Theory liable to be affected by no End of Issues and Disciplines? ACSA, New York, 2004, p. 382 - 397; het essay is verder herschreven in hoofdstuk 18 'Rethinking inherited notions of Imagination' in: The Aura of Modernity - Architecture with a Broken Tradition, Bouwstenen 61, 2005.

George Bataille and 'pulse': Yve-Alain Bois and Rosalind E. Krauss, Formless - A User's Guide, 1997

Martin Heidegger on Friedrich Hölderlin and 'receiving': Michael Eldred, Heidegger's Hölderlin and John Cage, 1996, <http://192.220.96.165/heicagen.html>

afbeelding 04
pulseren en ontvangen met betrekking tot verkeersstromingen. Technische Universiteit Eindhoven, Buteijn, Y.G.A., Elzen, van den R.P., Eindhoven, 2011

afbeelding 05
Ontwerp van een brughoofd uit 1925, Fritz Schumacher en Georg Falck., <http://www.ms-arc.de/projekte/duftmuseum/index.html>

afbeelding 06
Pulseren en ontvangen, Heumarkt. Aerts, R., Búron Klose, X., Hermens, F.H.M. Technische Universiteit Eindhoven, Eindhoven, 2011

afbeelding 07

Vogelvluchtperspectief Heumarkt, <http://www.bing.com/maps>

afbeelding 08

Cologne 2009,

Aerts, R., Beelen, H., Burón Klose, X., Buteijn, Y., Chermin, B., Elzen, van den R., Filippini, G., Hermens, F., Meslec, M., Mingels, O., Mohammadzadeh Sarab, M., [Metropolitan Ensemble. Analysis of Cologne.](#), Eindhoven, Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, p. 12

afbeelding 09

Keulen in 1411 (Master of the Small Passion, Martyrium der heiligen Ursula vor der Stadt Köln; detail; Wallraf-Richartz-Museum).

Aerts, R., Beelen, H., Burón Klose, X., Buteijn, Y., Chermin, B., Elzen, van den R., Filippini, G., Hermens, F., Meslec, M., Mingels, O., Mohammadzadeh Sarab, M., [Metropolitan Ensemble. Analysis of Cologne.](#), Eindhoven, Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, p. 12

afbeelding 10

parijs, 1889,

Aerts, R., Beelen, H., Burón Klose, X., Buteijn, Y., Chermin, B., Elzen, van den R., Filippini, G., Hermens, F., Meslec, M., Mingels, O., Mohammadzadeh Sarab, M., [Metropolitan Ensemble. Analysis of Cologne.](#), Eindhoven, Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, p. 16

03 Eerste impressie

afbeelding 11

Voorbeeld van het daklandschap in Keulen, Chermin, B., Keulen, 2011

afbeelding 12

Foto genomen tijdens de workshop, Chermin, B., Keulen, 2011

04 Vooronderzoek

afbeelding 13

Schema van de vier verschillende types van de stedelijke morfologie aanwezig op de Rijnpromenade, Aerts, R., Beelen, H., Burón Klose, X., Buteijn, Y., Chermin, B., Elzen, van den R., Filippini, G., Hermens, F., Meslec, M.,

Mingels, O., Mohammadzadeh Sarab, M., [Metropolitan Ensemble. Analysis of Cologne.](#), Eindhoven, Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, p. 151

afbeelding 14

Radarplot van het programma gerelateerd aan de functionele of vrijetijds ervaring en/of gebruik per deel van de Rijnpromenade, Aerts, R., Beelen, H., Burón Klose, X., Buteijn, Y., Chermin, B., Elzen, van den R., Filippini, G., Hermens, F., Meslec, M., Mingels, O., Mohammadzadeh Sarab, M., [Metropolitan Ensemble. Analysis of Cologne.](#), Eindhoven, Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, p. 155

afbeelding 15

Tabel van het percentage van de aanwezige groenstructuur per deel van de Rijnpromenade, Aerts, R., Beelen, H., Burón Klose, X., Buteijn, Y., Chermin, B., Elzen, van den R., Filippini, G., Hermens, F., Meslec, M., Mingels, O., Mohammadzadeh Sarab, M., [Metropolitan Ensemble. Analysis of Cologne.](#), Eindhoven, Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, p. 159

afbeelding 16

Schema van de resultaten van de analyse van de ervaring en het gebruik van de delen van de Rijnpromenade, Aerts, R., Beelen, H., Burón Klose, X., Buteijn, Y., Chermin, B., Elzen, van den R., Filippini, G., Hermens, F., Meslec, M., Mingels, O., Mohammadzadeh Sarab, M., [Metropolitan Ensemble. Analysis of Cologne.](#), Eindhoven, Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, p. 164

afbeelding 17

Vierdeling van de Rijnpromenade door de ervaring en het gebruik ervan tijdens mijn tweede bezoek aan Keulen, Chermin, B., Presentatie tussencolloquium, Eindhoven, 27 april 2012

05 Aanleiding

afbeelding 18

Huidige passage Maritim Hotel, Chermin, B., Keulen, 2011

afbeelding 19

Schematische weergave analyse programma en het gebruik van de vier verschillende delen van de Rijnpromenade, Chermin, B., Presentatie tussencolloquium, Eindhoven, 27 april 2012

06 Locatie

<http://www.stedenreis.com/stedentrip-keulen/highlights/heumarkt.html>

<http://www.nord-sued-stadtbahn.de>

afbeelding 20

De stad Keulen, Meslec, M., Aerts, R., Beelen, H., Burón Klose, X., Buteijn, Y., Chermin, B., Elzen, van den R., Filippini, G., Hermens, F., Meslec, M., Mingels, O., Mohammadzadeh Sarab, M., Metropolitan Ensemble, Analysis of Cologne., Eindhoven, Afstudeeratelier Metropolitan Ensemble, 2011, p. 29

Afbeelding 21

Beeld van de promenade en het Maritim Hotel vanaf de Rijn, Heinrich, Rolf., Keulen, s.d.

afbeelding 23 - 32

Chermin, B., Keulen, 2011

afbeelding 33

Weergave masterplan Albert Speer anno 2009, met van links naar rechts: nieuwe strategie Heumarkt gebied, bestaande situatie, nieuw masterplan Albert Speer, Bauwens-Adenauer, P., Soénius U. S., Der Masterplan für Köln - Alberst Speers Vision für die Innenstadt von Köln, s.l, AS&P, s.d., p. 61

afbeelding 34

De nieuwe Nord-Süd Stadtbahn, Meyer, G., Nord-Süd Stadtbahn Köln, Die Architektur der Haltestellen., Keulen, KVB (Kölner Verkehrs Betriebe), s.d., p. 4

afbeelding 35

Plattegrond van de halte aan de Heumarkt, die Kathedrale, Meyer, G., Nord-Süd Stadtbahn Köln, Die Architektur der Haltestellen., Keulen, KVB (Kölner Verkehrs Betriebe), s.d., pp. 22 - 23

08 Programma

afbeelding 39

Impressie bestaande programma, Chermin, B., Keulen, 2012

09 Ontwerp

afbeelding 51

Referentie van het toe te passen materiaal, Stedelijk Museum Amsterdam, 2012, Benthem Crouwel Architects, http://www.benthemcrouwel.nl/portal_presentation/museums/stedelijk-museum

afbeelding 62 - 65

Foto van het schaalmodel, Oostrum, van T., Eindhoven, 2012

